

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY KRASZEWICE

załącznik nr 2

DO UCHWAŁY NR .....
RADY GMINY W KRASZEWICACH
z dnia ..... 2014 r.

Kraszewice 2014 r.

Zespół autorski Studium:

mgr Eleonora Rybczyńska upr. urb. 1484/96
(nr Z-88)

mgr Michał Dudziński
mgr Joanna Dudzińska

Zespół autorski zmiany Studium (2006 r.):

mgr Adam Derc (Z-169)
mgr inż. arch. Jerzy Zalewski (Z-185)

Zespół autorski zmiany Studium (2009 r.):

mgr Michał Dudziński (Z-363)

Zespół autorski zmiany Studium (2014 r.):

mgr Michał Dudziński (Z-363)
mgr Jerzy Dudziński

Spis treści.

CZĘŚĆ I – WPROWADZENIE

1. Przedmiot i cel opracowania.
2. Zagadnienia zawarte w studium, forma opracowania
3. Tok formalno – prawny opracowania
4. Podstawowe dane o gminie.

CZĘŚĆ II – UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju gminy w regionie.
  - 1.1. Położenie i pozycja gminy w regionie, uwarunkowania przestrzenne.
2. Uwarunkowania geograficzno-przyrodnicze.
  - 2.1. Warunki geologiczne terenu
  - 2.2. Typy krajobrazu naturalnego i rzeźba terenu.
  - 2.3. Klimat.
  - 2.4. Gleby.
  - 2.5. Zasoby przyrodnicze gminy Kraszewice.
    - 2.5.1. Lasy.
    - 2.5.2. Wody powierzchniowe i podziemne.
  - 2.6. Chronione obszary i obiekty gminy Kraszewice.
    - 2.6.1. Pomniki przyrody.
    - 2.6.2. Użytki ekologiczne.
    - 2.6.3. Rezerваты przyrody.
    - 2.6.4. Obszar chronionego krajobrazu.
  - 2.7. Charakterystyka systemu przyrodniczego gminy
3. Historyczno-kulturowe uwarunkowania rozwoju przestrzennego.
  - 3.1. Krótki rys historyczny.
  - 3.2. Obiekty i obszary chronione.
4. Uwarunkowania demograficzno-społeczne.
  - 4.1. Demografia
  - 4.2. POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
  - 4.3. Rynek pracy.
  - 4.4. Mieszkalnictwo.
  - 4.5. Usługi.
5. Uwarunkowania rozwoju rolnictwa.
6. Uwarunkowania rozwoju systemów technicznych.
  - 6.1. Transport i komunikacja.
    - 6.1.1. Drogi.
    - 6.1.2. Komunikacja kolejowa.
  - 6.2. Infrastruktura techniczna.
  - 6.2. Wodociągi i kanalizacja
  - 6.3. Energia elektryczna.

- 6.4. Gaz.
- 6.5. Telekomunikacja.
- 6.6. Gospodarka odpadami.
- 6.7. Cmentarnictwo.
- 7. Główne czynniki rozwoju społeczno - gospodarczego gminy.

CZĘŚĆ III – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- 1. Generalna koncepcja rozwoju gminy
  - 1.1. Główne funkcje gminy.
- 2. Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska przyrodniczego
  - 2.1. Tereny i obiekty chronione na podstawie przepisów szczególnych
  - 2.2. Kształtowanie systemu ekologicznego gminy
- 3. Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska kulturowego.
  - 3.1. Zasady ochrony obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków.
  - 3.2. Zasady ochrony stanowisk archeologicznych.
  - 3.3. Zasady ochrony przestrzennych walorów kulturowych krajobrazu.
- 4. Rozwój demograficzny gminy.
- 5. Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług.
  - 5.1. Mieszkalnictwo
  - 5.2. Usługi
- 6. Kierunki rozwoju działalności gospodarczej.
  - 6.1. Pożądane kierunki rozwoju rolnictwa
  - 6.2. Kierunki i zasady rozwoju działalności produkcyjnej
- 7. Kształtowanie rozwoju turystyki, wypoczynku i rekreacji.
  - 7.1. Zasady kształtowania strategii rozwoju popytu turystycznego na terenie gminy Kraszewice.
- 8. Kierunki rozwoju komunikacji.
  - 8.1. Kierunki rozwoju i zasady funkcjonowania układu drogowego.
  - 8.2. Kształtowanie systemu ścieżek rowerowych.
  - 8.3. Transport publiczny.
- 9. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej
  - 9.1. Kierunki rozwoju gospodarki wodno-ściekowej
  - 9.2. Zasady rozwoju systemu kanalizacji deszczowej
  - 9.3. Zasady zagospodarowania odpadów
  - 9.4. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w energię elektryczną.
  - 9.5. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w gaz ziemny
  - 9.6. Kierunki rozwoju telekomunikacji.
  - 9.7. Kierunki rozwoju cmentarnictwa.

CZĘŚĆ IV – POLITYKA PRZESTRZENNA

- 1. Programy działań związanych z realizacją polityki przestrzennej**
- 2. Monitorowanie polityki przestrzennej**
- 3. Zadania własne gminy wynikające ze studium**
  - 3.1. Zestawienie najważniejszych zadań do realizacji w latach 2002-2010 wg strategii rozwoju gm. Kraszewice**
- 4. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych**
- 5. Stan opracowań planistycznych na terenie gminy Kraszewice**
- 6. Obszary, dla których sporządzenie planu jest obowiązkowe.**
- 7. Tereny rozwojowe i obszary strategiczne**
- 8. Standardy wykorzystania przestrzeni i zagospodarowania przestrzennego**
  - 8.1. Obszary zabudowane, tereny wymagające przekształceń lub rehabilitacji.**
- 9. Zgodność planów miejscowych z ustaleniami Studium.**

ZMIANA STUDIUM

Zmianę Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraszewice, w zakresie zmiany trasy planowanej dwutorowej linii elektroenergetycznej 400kV Ostrów – Rogowiec/Trębaczew wykonano w oparciu o przepisy Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 z 2003 r., poz. 717 z póź. zm.), działając na podstawie upoważnienia Rady Gminy w Kraszewicach, wyrażonego uchwałą Nr XXIII/112/2005 z dnia 28 kwietnia 2005 r.

Zgodnie z art. 11 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 z 2003 r., poz. 717 z póź. zm.), projekt zmiany Studium został przedstawiony do zaopiniowania i uzgodnienia z odpowiednimi organami administracji samorządowej i rządowej, a w dniach od 05 czerwca 2006 r. do 05 lipca 2006 r. wyłożony do publicznego wglądu.

W dniu 21 czerwca 2006 r. przeprowadzono publiczną dyskusję nad przedłożonym projektem zmiany Studium.

W związku z wnioskami złożonymi przez mieszkańców wsi Jelenie o zmianę trasy linii w obrębie tej wsi odbyły się kolejne dyskusje publiczne nad projektem studium:

- 08 sierpnia 2006 r.,
- 17 sierpnia 2006 r.,
- 31 sierpnia 2006 r.

W dniu 26 października 2006 r. Rada Gminy w Kraszewicach podjęła uchwałę Nr XXX/161/2006 o zatwierdzeniu przedłożonej zmiany Studium.

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 z 2003 r., poz. 717 z póź. zm.), efektem finalnym sporządzonej zmiany jest wersja jednolita rysunku oraz elaboratu tekstowego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraszewice w formie papierowej oraz w formie elektronicznej.

CZEŚĆ I - WPROWADZENIE

1. Przedmiot i cel opracowania.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym wprowadziła obowiązek sporządzania przez gminy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako dokument określający politykę przestrzenną gminy. Dokument ten miał być sporządzony do końca 1999 r. i miał obejmować całą gminę. Równocześnie z końcem roku 1999 miały przestać obowiązywać plany zagospodarowania przestrzennego sporządzone przed 1995 rokiem. W związku z niewielkim zaawansowaniem w zakresie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i sporządzania studiów uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gmin w skali całego kraju, Sejm RP z końcem 1999 r. znowelizował ustawę o zagospodarowaniu przestrzennym, przedłużając o dwa lata obowiązywanie wspomnianych wyżej planów a więc także czas na sporządzanie studiów uwarunkowań. Jednocześnie przygotowywany jest nowy projekt ustawy o zagospodarowaniu i planowaniu przestrzennym, który wprowadza zasadnicze zmiany w systemie planowania przestrzennego w Polsce, zbliżając go do standardów Unii Europejskiej. Tymczasem kolejna zmiana ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 154, poz. 1804 z dnia 21 grudnia 2001 r.) przedłuża ważność starych planów do końca 2002. Nie dotyczy to jednak gmin, które w bieżącym roku uchwalą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i przystąpią do zmiany lub sporządzania planów zgodnych z przepisami z 1994 r. Dla nich bowiem przedłuża się ważność starych planów nie o rok, ale o dwa lata czyli do końca roku 2003.

A/ Cel, zadania i istota studium

Studium jest opracowaniem o charakterze strategicznym (generalnym) jest „osią” systemu planowania przestrzennego na poziomie gminy. Studium powinno być ściśle związane z opracowaniem typu strategia rozwoju społeczno gospodarczego dla gminy.

W studium oprócz innych określona jest także polityka informacyjna gminy przynajmniej w zakresie gospodarki przestrzennej, która może być częścią strategii informacyjnej gminy zorientowanej na promocję gminy i tworzenie informacyjnych podstaw dla bieżących decyzji administracyjnych i działań organizatorskich.

Podstawowymi zadaniami opracowywanego studium są:

- Rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem;
- Sformułowanie kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, a także podstawowych zasad polityki przestrzennej i zasad ochrony interesu publicznego;
- Stworzenie podstaw do koordynacji sporządzania planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawanych bez planów miejscowych;
- Promocja walorów i możliwości inwestycyjnych gminy.

Na proces sporządzania studium składają się następujące prace (etapy):

- rozpoznanie uwarunkowań rozwoju gminy;
- określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- sformułowanie polityki przestrzennej.

Na etapie rozpoznania uwarunkowań rozwoju gminy, na podstawie istniejących opracowań oraz przeprowadzonych dodatkowo badań i analiz określa się potrzeby i aspiracje społeczeństwa, władz i grup interesu, główne problemy funkcjonowania gminy, jego zasoby oraz procesy i zjawiska mające wpływ na stan przestrzeni. Rozpoznanie zasobów gminy obejmuje rozpoznanie stanu środowiska przyrodniczego, stanu i funkcjonowania środowiska kulturowego, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i transportową, wyposażenia w infrastrukturę społeczną, rozpoznanie potencjału demograficznego i intelektualnego gminy, rozpoznanie potencjału ekonomicznego i gospodarczego, rozpoznanie sytuacji na rynku pracy i rozpoznanie problemów bezrobocia.

Część prac analitycznych nad studium tworzy rzetelną bazę informacyjną nt. stanu zagospodarowania i funkcjonowania gminy, co pozwoli władzom gminy przygotować i opracować koncepcje rozwoju gminy i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, podejmować decyzję administracyjne w przypadkach terenów, dla których nie opracowano planu.

B/ Korzyści wynikające z opracowania studium

- określenie polityki przestrzennej gminy i stworzenie podstaw dobrego gospodarowania jej przestrzenią (polityka prowadzona przez władze gminy)
- usprawnienie funkcjonowania gminy w zakresie gospodarki przestrzennej (wydawanie decyzji, sporządzanie dalszych opracowań planistycznych i programów branżowych)
- łatwość dostępu do informacji poprzez zbudowanie systemu informacyjnego o zagospodarowaniu przestrzennym i funkcjonowaniu gminy.

2. Zagadnienia zawarte w studium, forma opracowania

Elaborat opracowania Studium składa się z następujących części:

1. **Uchwały Rady Gminy w Kraszewicach w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kraszewice,**
2. Załącznika nr 1 do Uchwały:
Rysunek Studium pt. "Kraszewice; studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego", w skali 1:10000, stanowiącego graficzny zapis opracowania,
3. Załącznika nr 2 do Uchwały:
Część opisowa - "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kraszewice".
4. Dokumentacji formalno-prawnej Studium, teczki zawierającej dokumenty związane z procedurą opracowania Studium.

3. Tok formalno – prawny opracowania

Prace nad przygotowaniem Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kraszewice przebiegały w następujących terminach:

Podjęcie uchwały Rady Gminy w Kraszewicach nr XIII/53/99 z dnia 30 sierpnia 1999 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kraszewice.

Zorganizowanie przetargu na opracowanie Studium uwarunkowań w dniu: 15.05.2002 r.

Podpisanie umowy na opracowanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w dniu 22.05.2002 r.

Powiadomienie zainteresowanych organów administracji państwowej, instytucji i jednostek organizacyjnych o przystąpieniu do opracowania Studium, pismo nr 7320/1/02 z dnia 27 maja 2002 r. wraz z rozdzielnikiem.

Wystąpienie Zarządu Gminy do Wojewody Wielkopolskiego w piśmie nr BUD 7320/1/02 z dnia 27.05.2002 r. o określenie zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Konsultacje i omawianie koncepcji na spotkaniach roboczych zespołu autorskiego.

Udostępnienie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego organom właściwym do jego zaopiniowania w dniach od 15.11.2002 do 06.12.2002 r. pismo nr 7320/2/02 z dnia 2002.11.07.

Prezentacja Studium na Komisjach Rady Gminy.

Zaopiniowanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przez Wojewodę Wielkopolskiego i Zarząd Województwa Wielkopolskiego oraz przedłożenie materiałów do uchwalenia.

Uchwalenie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przez Radę Gminy w Kraszewicach na sesji w dniu 30 grudnia 2002r.

Prace nad sporządzeniem zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Kraszewice, w zakresie związanym ze zmianą trasy linii 400 kV przebiegały w następujących terminach:

1. Podjęcie uchwały Rady Gminy w Kraszewicach nr XXIII/112/2005 z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kraszewice w zakresie zmiany trasy linii elektroenergetycznej 400kV.
2. Powiadomienie zainteresowanych organów administracji państwowej, instytucji i jednostek organizacyjnych o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Studium, pismo nr 7320/2/05 z dnia 07.07.2005 r. wraz z rozdzielnikiem.
3. Sporządzenie projektu Studium.
4. Uzgodnienie projektu zmiany Studium przez Wojewodę Wielkopolskiego i Zarząd Województwa Wielkopolskiego
5. Opiniowanie projektu zmiany Studium przez organy właściwe do jego zaopiniowania w dniach od 20.02.2006 r. do 20.03.2006 r. pismo nr UAN-7320/1/06 z dnia 20.02.2006 r.
6. Wyłożenie projektu zmiany Studium do publicznego wglądu w dniach 05 czerwca 2006 r. do 05 lipca 2006 r. i dyskusja publiczna w dniu 21 czerwca 2006 r. nad przyjętymi w projekcie zmiany Studium rozwiązaniami.
7. Prezentacja Studium na Komisjach Rady Gminy.
8. Uchwalenie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego przez Radę Gminy w Kraszewicach na sesji w dniu 26 października 2006 r.

4. Podstawowe dane o gminie.

Liczba ludności w gminie - 3711 osób, z tego mężczyzn - 1842, kobiet - 1869

(wg stanu z maja 2002 r.)

Średnia gęstość zaludnienia - ok. 49,41 os./km²

Powierzchnia gminy ogółem - **7511 ha**

a) użytki rolne	- 4112 ha
- grunty orne	- 3011 ha
- sady	- 11 ha
- łąki	- 711 ha
- pastwiska	- 379 ha
b) lasy i grunty leśne	- 2794 ha
c) grunty zabudowane i zurbanizowane	- 351 ha
d) nieużytki	- 66 ha
e) wody	- 188 ha

W użytkowaniu gruntów dominują użytki rolne, które stanowią 54,7 % ogółu gruntów, lasy i grunty leśne zajmują 37,2 % powierzchni gminy, natomiast 8,1 % stanowią pozostałe grunty i nieużytki.

W granicach administracyjnych gminy znajduje się 11 wsi sołeckich, na które składa się 15 miejscowości. Wsie sołeckie to: Kraszewice A-1, Kraszewice A-2, Kraszewice B, Kuźnica Grabowska, Jelenie I, Jelenie II, Raclawice, Mączniki, Głuszyna, Jaźwiny, Renta,

CZĘŚĆ II – UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju gminy w regionie.

1.1. Położenie i pozycja gminy w regionie, uwarunkowania przestrzenne.

Kraszewice to gmina wiejska położona w województwie wielkopolskim w powiecie ostrzeszowskim (do końca 1998 r. gmina leżała w obrębie województwa kaliskiego). Położona jest w południowo-wschodniej części województwa i wschodniej części powiatu. Jest jedną z siedmiu gmin wchodzących w skład powiatu.

Kraszewice sąsiadują z następującymi gminami:

od wschodu i pd. - wsch. – gm. Czajków,

od zachodu i pd.- wsch.. – gm. Grabów n. Prosną,

od północy – gm. Brzeziny,

od pn. - zach. w niewielkim fragmencie gm. - Sieroszewice.

Położenie w obrębie woj. wielkopolskiego, jako w regionie wysoko rozwiniętym gospodarczo, rolniczo czy infrastrukturalnie przesądza o wysokiej pozycji w skali kraju. Sama gmina położona jest również w strefie oddziaływania trzech dużych regionów Poznania, Łodzi oraz Wrocławia.

Przez teren gminy nie przechodzą ważniejsze szlaki komunikacyjne. W sąsiednim Grabowie przebiegają drogi o znaczeniu wojewódzkim, które zapewniają sprawną komunikację we wszystkich kierunkach. Najbliższa droga o znaczeniu krajowym przebiega przez Ostrzeszów.

Z ośrodków wyższego rzędu najbliżej Kraszewic położony jest Ostrów Wlkp., i Kalisz. Do Poznania jest ok. 170 km.

Takie położenie geograficzne gminy wraz z uwarunkowaniami administracyjnymi powodują pewną izolację przestrzenną w stosunku do ośrodków wyższego rzędu.

Siedzibą Urzędu Gminy jest wieś Kraszewice, położona przy drodze powiatowej Grabó-Lututów.

Sieć osadniczą gminy tworzy 11 wsi sołeckich:

- Kraszewice A nr 1
- Kraszewice A nr 2
- Kraszewice B
- Mączniki
- Raclawice
- Renta
- Jażwiny
- Głuszyna
- Kuźnica Grabowska
- Jelenie nr 1
- Jelenie nr 2

Podstawowymi funkcjami gminy jest rolnictwo, leśnictwo, usługi, drobna wytwórczość.

2. Uwarunkowania geograficzno-przyrodnicze.

2.1. Warunki geologiczne terenu.

Według podziału na krainy geograficzno-przyrodnicze gmina Kraszewice leży w Kotlinie Grabowskiej (318.21), mezoregionie Niziny Południowowielkopolskiej (wg Kondrackiego).

Natomiast wg podziału geomorfologicznego Niziny Wielkopolskiej wg B. Krygowskiego teren gminy znajduje się w całości w zasięgu regionu Pradolina Barycko-Głogowska, w części zaliczonej do subregionu Kotlina Grabowska.

Kotlina Grabowska stanowi nieckowate obniżenie pomiędzy Wzgórzami Ostrzeszowskimi na zachodzie, Wysoczyzną Złoczewską na wschodzie i Wysoczyzną Wieruszowską na południu. Przez środek tej kotliny przepływa w kierunku północnym Proсна. Dno kotliny wyściełają piaski lodowcowo – rzeczne i rzeczne na których występują wydmy. Mezoregion ma około 830 km² powierzchni. Po wschodniej stronie doliny Proсны występuje większy kompleks leśny, zwany Lasami Grabowskimi. Utworzono tu rezerwat “Olbinia” o powierzchni 16,3 ha. Jedynym miastem w tym regionie jest Grabów.

Gmina Kraszewice położona jest w obrębie monokliny przedsudeckiej, której powierzchnię tworzą piaskowce, mułowce, wapienie i margle jurajskie. Powierzchnia monokliny obniża się generalnie w kierunku zachodnim i północnym w stronę Ostrowa Wlkp.

Trzeciorzęd reprezentowany jest przez osady neogenu: mioceńskie i plioceńskie. Utwory miocenu reprezentowane są przez piaski i żwiry, przykryte przez ropy i mułki oraz węgle brunatne. Miąższość serii osadów mioceńskich jest na ogół niewielka i wzrasta ze wschodu na zachód. Utwory miocenu są przykryte przez serię pstrych ropy poznańskich. Miąższość ropy pliocenu jest bardzo zmienna.

Czwartorzęd jest reprezentowany przez utwory akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej, rzecznej i zastoiskowej od okresu zlodowacenia południowopolskiego po holocen. W zimnych okresach plejstocenu złożone zostały: polodowcowe gliny zwałowe, piaski i żwiry fluwioglacjalne, peryglacjalne piaski i mułki rzeczne, mułki i ropy zastoiskowe oraz piaski wydymowe. Z okresów interglacjalnych pozostały: piaski i namuły rzeczne, mułki i gytie jeziorne oraz torfy. Najstarsze gliny morenowe zlodowacenia południowopolskiego, silnie rozmyte w interglacjale mazowieckim mogły się zachować tylko w największych obniżeniach podłoża czwartorzędu. Zwarty pokład glin zwałowych występuje na głębokości od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów, pod pokrywą osadów pochodzących z okresu ostatniego zlodowacenia: ropy i mułków zastoiskowych, torfów oraz piasków i żwirów teras wysokiego zasypania.

Najmłodsze osady holocenne występują w dnach dolin rzecznych oraz u podnóża stoków. W dnach dolin są to piaski rzeczne, mady piaszczysto-pylaste, gytie mułki i torfy. U podnóża stoków występują natomiast piaszczyste i piaszczysto-mułkowe pokrywy dyluwialne o miąższości nie przekraczającej 2 metrów. Łączna miąższość osadów czwartorzędowych jest bardzo zróżnicowana.

Teren gminy jest ubogi w surowce mineralne, nie występują tutaj większe udokumentowane złoża. Na rysunku studium wyznaczono tereny przeznaczone pod powierzchnią eksploatację żwiru na północ od miejscowości Jażwiny. W przypadku odkrycia nowych złóż i rozpoczęciu ich wydobywania częściowo, np. złoża kruszywa naturalnego można wykorzystywać do budowy dróg. Po zakończeniu eksploatacji złoża należy prowadzić

sukcesywną rekultywację obejmującą właściwe kształtowanie rzeźby terenu, z zaleceniem przeznaczenia terenu na cele leśne.

2.2. Typy krajobrazu naturalnego i rzeźba terenu.

Rzeźba powierzchni terenu jest stosunkowo mało urozmaicona. W części północnej gminy obszary należą do Wysoczyzny Kaliskiej. Skłony wysoczyzny są nachylone w kierunku doliny Proсны i na południe w stronę Kotliny Grabowskiej, do której opadają długimi, łagodnymi stokami. Powierzchnia wysoczyzny położona jest około 30-40 m wyżej niż dna rozcinających ją dolin. Kotlina Grabowska zbudowana jest głównie z równin terasowych, które są płaskie i miejscami zwydmione. Ukształtowane zostały przez działalność wód roztopowych zlodowacenia bałtyckiego i późniejszych procesów peryglacialnych oraz eolicznych. Łączna szerokość teras akumulacyjnych wynosi od 15-20 km. Na terasach tych został wykształcony system niezbyt szerokich, płytkich, płaskich i podmokłych dolin (Struga Kraszewicka, Łużyca, Żurawka). Płaski obszar kotliny oddzielają od wysoczyzny silnie złagodzone stoki, o nachyleniu około 3-6°.

2.3. Klimat.

Obszar Kraszewic wg A. Wosia jest zaliczany do Regionu Południowowielkopolskiego (R-XVI). Obejmuje on południową część Niziny Wielkopolskiej. Omawiany region cechuje się stosunkowo częstym występowaniem dni w roku umiarkowanie ciepłych, jednocześnie pochmurnych bez opadu. Takich dni w roku jest średnio 49. Często występują również dni bardzo ciepłe, z pogodą pochmurną bez opadu – ponad 38. Region ten wyróżnia się ponadto dość znaczną frekwencją dni z pogodą przymrozkową pochmurną, których średnio w roku notuje się prawie 22. Wśród nich zwykle 14 jest bez opadu, a 8 z opadem. Średnio w roku jest natomiast 12 dni z pogodą umiarkowanie mroźną.

Średnia roczna dni dla poszczególnych typów pogody Regionu Południowowielkopolskiego z lat 1951-80 przedstawiono poniżej.

Typy pogody		Słoneczna		Pochmurna		Z dużym zachmurz.	
		bez opadu	z opadem	bez opadu	Z opadem	bez opadu	z opadem
Ciepła	gorąca	0,3	0	0,4	0	3,9	9,4
	bardzo ciepła	14,9	0,7	38,1	20,6	3,9	9,4
		26,6	1	95,6	54,8	23,4	55,2
	umiark. ciepła	10,8	0,3	48,9	27,6	12,8	31,2
	chłodna	0,6	0	8,2	6,6	6,7	14,6

Przymroz kowa	umiark. chłodna	2,4	0,0	2,9	1	0,2	0,5
	bardzo chłodna	3,7	0,1	13,7	7,8	5,7	10,9
		9,8	0,2	26,4	13,5	10,5	17,4
	umiark. zimna	3,4	0,1	9,6	4,6	4,6	6
	bardzo zimna	0,3	0	0,2	0,1	0,0	0,0
Mroźna	umiark. mroźna	0,5	0,0	3,6	1,8	0,5	5,2
	dość mroźna	4,0 3,0	0,2 0,2	10,1 5,9	4,6 2,6	3,0 2,5	8,4 3,1
	bardzo mroźna	0,5	0,6	0,2	0	0,1	0,1
Razem		40,4	1,4	132,1	72,9	36,9	81
		41,8		205		117,9	

Gmina wg podziału na regiony rolniczo-klimatyczne R. Gumńskiego stanowi część dzielnicy łódzkiej. Opady wynoszą tutaj około 600 mm na rok, przy średniej temperaturze powietrza wynoszącej 7,8^o. Dni mroźnych jest 30-50, a dni z przymrozkami 110-118. Pokrywa śnieżna zalega przez 50-60 dni, a długość okresu wegetacyjnego wynosi 210-220 dni. W ciągu roku najczęściej są obserwowane wiatry z sektora zachodniego i południowo-zachodniego. Ich udział w skali roku wynosi 40-50 %. Warunki klimatyczne charakteryzują się większym prawdopodobieństwem występowania lat suchych niż lat normalnych i wilgotnych. Negatywne skutki roku suchego są odczuwane najczęściej w roku następnym. Okresowe wysokie wartości opadów nie odwracają postępującego niedoboru wody. Dla wzrostu roślin najbardziej optymalne warunki wilgotnościowe występują w okresie wiosennym. W miesiącach letnich, najczęściej już od czerwca, potrzeby wodne roślin są pokrywane przez opady atmosferyczne, które cechują się dużą nieregularnością.

2.4. Gleby.

Rolnictwo w gminie stanowi jej dominującą funkcję. Użytki rolne zajmują w gminie blisko 55 % ogółu powierzchni.

Typy gleb występujących na obszarze gminy są odzwierciedleniem rzeźby terenu i budowy geologicznej warstw powierzchniowych. W większości są to gleby wytworzone z piasków luźnych lub słabogliniastych, podścielonych piaskiem luźnym zaliczane do gleb płowych bielcowanych, bielcowych i bielicy. Są to w przewadze gleby trwałe za suche, przewiewne i przepuszczalne o małej urodzajności. W kompleksie gleb hydrogenicznym występują gleby murszaste lekkie, wytworzone na piaskach o wadliwych stosunkach wodnych. - okresowo zbyt mokre. Większe powierzchnie gleb hydromorficznych występują we wsiach Głuszyna i Jelenie.

Na glinach morenowych obok gleb brunatnych właściwych i wylugowanych oraz gleb bielcowych pojawiają się miejscami czarne ziemie, zaliczane do gleb dobrych klas IVa, IV b. W większości dolin rzecznych, cieków oraz obniżeń terenowych występują mady, gleby mułowo-torfowe, murszowe i murszowate, lokalnie gleby brunatne i czarne ziemie. Gleby te należą do trwałych użytków zielonych, klasy V i VI a lokalnie klasy IV. Na załączniku graficznym "Środowisko przyrodnicze" przedstawiono główne rejony występowania w gminie gleb organicznych.

Gleby piaszczyste, okresowo lub stale za suche charakteryzują się niską zawartością próchnicy w warstwie ornej, kwaśnym odczynem jak i słabą zasobnością w składniki pokarmowe.

Generalnie na terenie gminy jest mało urodzajnych gleb. Przeważają tutaj gleby zaliczane do kompleksu gleb bielcowo-brunatnych wytworzonych z piasków fluwialno-peryglacialnych. Gleby te zaliczono do V i VI klasy bonitacyjnej. Pod względem rolniczej przydatności gleby zaliczono do kompleksów żytnich: słabego i bardzo słabego, żytnio-lubinowego. Natomiast najlepsze gleby w gminie zaliczono do kompleksu żytniego dobrego i bardzo dobrego.

Najlepsze gleby w gminie występują w rejonie wsi Kraszewice A i Kuźnicy Grabowskiej. Są to gleby bielcowe wytworzone z glin lekkich i średnich, częściowo z piasków gliniastych mocnych na płytko zalegających glinach. Należą one do kompleksu żytniego dobrego i bardzo dobrego, a jeśli chodzi o klasę bonitacyjną to są to gleby IV a i IV b klasy. Niestety udział tych gleb w ogólnej liczbie użytków rolnych wynosi zaledwie 4,6 %.

Bonitacyjna jakość gruntów ornych i użytków zielonych:

klasa IVa i IVb	– ok. 4,6 % ogółu gruntów rolnych i ok. 15 % ogółu użytków zielonych klasy IV,
klasa V	- ok. 41,2 % ogółu gruntów rolnych, i ok. 60 % ogółu użytków zielonych,
klasa VI	- ok. 54 % ogółu gruntów ornych, i ok. 24 % ogółu użytków zielonych

Kompleksy rolniczej przydatności gleb:

kompleks 3 – pszenno-wadliwy	3,0 ha	– 0,1 %
kompleks 4 – żytni b. dobry	6,8 ha	– 0,2 %,
kompleks 5 – żytni dobry	90,3 ha	– 2,5 %,
kompleks 6 – żytni słaby	715,5 ha	– 22,5 %,
kompleks 7 – żytni najslabszy	1885,2 ha	– 59,3 %,
kompleks 8 – zbożowo-pastewny mocny	7,9 ha	– 0,3 %,
kompleks 9 – zbożowo-pastewny słaby	479,7 ha	– 15,1 %.

W gminie dominują gleby kompleksu 7 – żytniego najslabszego, które stanowią blisko 60 % ogółu powierzchni gruntów ornych.

2.5. Zasoby przyrodnicze gminy Kraszewice.

2.5.1. Lasy.

Kraszewice są gminą o dużym udziale lasów w ogólnej powierzchni. Grunty leśne zajmują tutaj 2794 ha, tj. 37 % ogółu powierzchni, podczas gdy średnia dla powiatu ostrzeszowskiego wynosiła 34,2 %, a dla województwa wielkopolskiego 25,6 %. Główne kompleksy leśne znajdują się w północnej i południowej części gminy. W strukturze własnościowej przeważają lasy prywatne, które stanowią ok. 65 % ogółu powierzchni leśnych (1772 ha). Powierzchnia lasów państwowych na terenie gminy wynosi 949,04 ha wg stanu na dzień 01.01.2002 r.

Administracyjnie powierzchnie leśne podlegają Nadleśnictwie w Przeborowie.

W strukturze gatunków dominuje sosna, z niewielką domieszką brzozy, co nie jest korzystnym zjawiskiem ponieważ prowadzi to do monokulturowości zespołów leśnych. Najcenniejszym zbiorowiskiem leśnym jest śródlądowy bór wilgotny z trzęślicą modrą. Całość lasów na terenie gminy znajduje się w I strefie zagrożenia z tytułu działalności przemysłu. Zanieczyszczenia przemysłowe wytwarzane poza obszarem gminy są przemieszczane przez wiatr i stają się przyczyną degradacji lasów.

2.5.2. Wody powierzchniowe i podziemne.

Jeziora i stawy.

Na terenie gminy nie ma akwenów jeziornych. Najbliższe jezioro – Krzyżowiec jest położone na południowy – wschód od granic gminy. W Kraszewicach występują natomiast liczne stawy. Największe ich skupisko znajduje się w części południowej gminy w rejonie Nowego Stawu. Grabowski Staw jest największym stawem, a poniżej niego są zlokalizowane inne mniejsze stawy rybne. Kolejne duże zbiorniki znajdują się niedaleko miejscowości Muchy Zatomskie – Stawy Łozie oraz Kuźnicy Grabowskiej. Oprócz tego na obszarze gminy występują liczne mniejsze stawy i oczka wodne.

Sieć rzeczna.

Główną rzeką przepływającą przez teren gminy jest Łużyca, będąca prawobrzeżnym dorzeczem Proсны. Rzeką ta przepływa przez gminę z kierunku południowo-wschodniego do północno-zachodniego wzdłuż drogi z Czajkowa do Piasków. Innym mniejszym ciekim przepływającym przez gminę jest Struga Kraszewicka o podobnym przebiegu. Fragment północno-zachodniej granicy biegnie wzdłuż największej rzeki regionu – Proсны. Rzeką ta jest lewym dopływem Warty.

Sieć rzeczna uzupełniają liczne rowy, odprowadzające nadwyżki wody z podmokłych terenów rozszerzeń dolinnych.

Wody te charakteryzują się śnieżno-deszczowym reżimem zasilania. Maksimum zasilania związane z roztopami występuje najczęściej w lutym i marcu. Po osiągnięciu maksimum przepływy i stany wody w ciekach szybko opadają i przeważnie na początku czerwca wkraczają w strefę stanów i przepływów niżówkowych. Krótkotrwałe wezbrania w tym czasie są wezbraniem opadowymi.

Doliny rzeczne stanowią ciągi ekologiczne o znaczeniu ponadregionalnym.

Wody podziemne.

Według podziału hydrogeologicznego Polski gmina Kraszewice znajduje się w Regionie Wielkopolskim (XIII). Główny wodonośny poziom użytkowy znajduje się w utworach czwartorzędu, na głębokości do 50 m. Zachodni fragment gminy jest terenem o znacznych zasobach wód podziemnych w obrębie tego piętra. Użytkowe poziomy trzeciorzędowe są słabo rozpoznane, mają niewielkie znaczenie i zalegają na głębokościach rzędu 60-90 m.

Wody podziemne pierwszego poziomu na większości obszaru zalegają na głębokości 2-5 m. Najbardziej zasobne w wody gruntowe są utwory piaszczysto-żwirowe doliny Proсны i jej dopływów. Ze względu na brak lub słabą izolację od powierzchni, poziom gruntowy jest zagrożony przez zanieczyszczenia antropogeniczne wnoszone do niego przez infiltrujące wody opadowe. Poza obszarem dolin rzecznych poziomy wodonośne czwartorzędu związane są z lokalnie występującymi międzyglinowymi utworami wodnolodowcowymi.

Na posterunku wodnym w Kraszewicach ustalono że średnia głębokość do wody wynosi 204 cm. Amplituda stanów średnich jest nieco większa niż w Klasztornej Wsi i wynosi 105 cm. Eksploatacja wód z utworów czwartorzędowych doprowadziła do powstania lokalnego leja depresyjnego o średnicy około 2 km w sąsiedztwie ujęcia Palaty koło Grabowa.

Zachodni skraj gminy jest położony w obszarze najwyższej ochrony głównych zbiorników wód podziemnych.

Tutaj także występuje koncentracja złóż wód mineralnych termalnych. Po przeprowadzeniu odpowiednich badań złoża te można wykorzystać na cele prowadzenia działalności gospodarczej, do ogrzewania pomieszczeń czy też w formie kąpielisk.

Wschodnia część to obszar występowania użytkowych wód podziemnych w obrębie piętra kredowego i jurajskiego o zróżnicowanej, na ogół korzystnej zasobności wód.

2.6. Chronione obszary i obiekty gminy Kraszewice.

2.6.1. Pomniki przyrody.

Wśród pomników przyrody można wyróżnić pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej. Dla możliwości prowadzenia ochrony pomników przyrody, podobnie jak stanowisk dokumentacyjnych przyrody nieożywionej, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych zabrania się niszczenia, uszkodzenia, przekształcania obiektu, uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego, dokonywania zmian stosunków wodnych oraz budowy budynków, budowli, obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony lub spowodować degradację krajobrazu.

Ochrona pomników przyrody ożywionej powinna polegać z uwzględnieniem następujących zakazów:

- 1) wycinania, niszczenia i uszkodzenia drzew,
- 2) zrywania pączków kwiatów, owoców i liści,
- 3) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków nie związanych z ochroną przedmiotu z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa,
- 4) wchodzenia na drzewa,

- 5) zanieczyszczania terenów i wzniesienia ognia w pobliżu drzew,
- 6) wznoszenia budowli w zasięgu korzeni i korony drzew.

W przypadku pomników przyrody nieożywionej ochrona ich polega na zakazie:

- 1) przenoszenia, niszczenia lub ich uszkodzenia,
- 2) rycia napisów i znaków,
- 3) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków nie związanych z ochroną przedmiotu z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa,
- 4) zanieczyszczania otoczenia,
- 5) wzniesienia ognia.

Wykaz pomników przyrody podlegających ochronie na terenie gminy Kraszewice.

Lp.	Nr rejestru	Lokalizacja	opis
Pomniki przyrody ożywionej			
1.	320 Decyzja nr rej. Woj. 320/78 z dnia 2 maja 1978 r. Urząd Wojewódzki w Kaliszu	Parafia rzymsko-katolicka Kraszewice	Cis pospolity, obwód pierścienicy 256 cm, wys. 9,5 m. Pień na wysokości 2 m rozwidła się na dwa wierzchołki
2.	321 Decyzja nr Rej. Woj. 321/78 z dnia 2 maja 1978 r, Urząd Wojewódzki w Kaliszu	Parafia rzymsko-katolicka Kraszewice przy kościele	Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 360 cm, wysokość 25 m. Korona silnie osadzona na wysokości 7 m
3.	322 Decyzja nr rej. Woj. 322/78 z dnia 2 maja 1978 r. Urząd Wojewódzki w Kaliszu	Parafia rzymsko-katolicka Kraszewice cmentarz	Lipa drobnolistna, obwód pnia w szyi korzeniowej wynosi 500 cm, wysokość ca 21 m
4.	323 decyzja nr rej. Woj. 323/78 z dnia 2 maja 1978 r. Urząd Wojewódzki w Kaliszu	Parafia rzymsko-katolicka Kraszewice, cmentarz	Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 380 cm, wysokość ca 28 m, na wysokości 2 m korona z pięciu konarów
5.	324 decyzja nr rej. Woj. 324/78 z dnia 2 maja 1978 r. Urząd Wojewódzki w Kaliszu	Parafia rzymsko-katolicka Kraszewice, cmentarz	Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 410 cm, wysokość ca 24 m, na wysokości 3 m pień rozwidła się na dużą koronę

6.	325 decyzja nr rej. Woj. 325/78 z dnia 2 maja 1978 r. Urząd Wojewódzki w Kaliszu	Cmentarz parafialny	Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 450 cm, wysokość ca 24 m, korona silna i rozłożysta na wysokości 3 m
7.	326 decyzja nr rej. Woj. 326/78 z dnia 2 maja 1978 r. Urząd Wojewódzki w Kaliszu	Parafia rzymsko-katolicka Kraszewice, cmentarz	Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 380 cm, wysokość ca 22 m, pień na wysokości 2 m rozwidła się na 2 konary wierzchołkowe
8.	327 decyzja nr rej. Woj. 327/78 z dnia 2 maja 1978 r. Urząd Wojewódzki w Kaliszu	Parafia rzymsko – katolicka Kraszewice, cmentarz	Lipa drobnolistna, obwód pnia w szyi korzeniowej wynosi 400 cm, wysokość ca 21 m, pień rozwidła się na 2 konary
9.	328 decyzja nr rej. Woj. 328/78 z dnia 3 kwietnia 1978 r. Urząd Wojewódzki w Kaliszu	Parafia rzymsko-katolicka Kraszewice, cmentarz	Lipa drobnolistna, obwód pnia na wysokości 50 cm wynosi 490 cm, wysokość ca 22 m, pień rozwidła się w szyi korzeniowej na 2 pędy wierzchołkowe
10.	329 decyzja nr rej. Woj. 329/78 z dnia 3 kwietnia 1978 r. Urząd Wojewódzki w Kaliszu	Parafia rzymsko-katolicka Kraszewice, przy kościele	Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 370 cm, wysokość ca 21 m, pień na wysokości 2 m rozgałęzia się na trzy konary wierzchołkowe
11.	330 decyzja nr rej. Woj. 330/78 z dnia 3 kwietnia 1978 r. Urząd Wojewódzki w Kaliszu	Parafia rzymsko-katolicka Kraszewice, cmentarz	Lipa drobnolistna , obwód pnia w szyi korzeniowej wynosi 420 cm, wysokość ca 21 m, konary tworzą 3 potężne konary wierzchołkowe na wys. 1 m

Jedyny w gminie zabytkowy park dworski znajduje się w Kuźnicy Grabowskiej.

2.6.2. Użytki ekologiczne.

Użytki ekologiczne są nową formą ochrony przyrody wprowadzone mocą ustawy o ochronie przyrody z 16 października 1991 r. Do użytków ekologicznych zaliczono zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów , mające znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów

genowych i typów środowisk, takie jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne "oczka wodne", kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, płaty nie użytkowanej roślinności, starorzecza, skarpy, kamienie itp.

Użytki ekologiczne wpływają na wzbogacenie różnorodności biologicznej oraz urozmaicenie krajobrazu. Stanowią tereny lęgowe wielu gatunków ptaków, miejsca żerowania i wodopoje ptaków i ssaków. Są zbiorowiskami roślin typowych dla torfowisk i bagien oraz pełnią funkcje w zakresie małej retencji wód.

Obecnie na terenie gminy nie występują takie formy ochrony. W dalszej części opracowania przedstawiono obszary proponowane do objęcia ochroną jako użytek ekologiczny

2.6.3. Rezerwaty przyrody.

Obecnie na terenie gminy nie występują obszary uznane za rezerwaty przyrody.

2.6.4. Obszar chronionego krajobrazu.

Obszar gminy Kraszewice w całości objęty jest ochroną krajobrazu zgodnie z rozporządzeniem nr 65 woj. kaliskiego z dnia 20 grudnia 1996 r. (Dz. U. Nr 1/97, poz. 1) w sprawie ustalenia O.Ch.K. "Dolina rzeki Proсны" na terenie woj. kaliskiego i zasad korzystania z tego obszaru. Obszar ten obejmuje wyróżniająco się krajobrazowo tereny o różnych typach ekosystemów, a zagospodarowanie tych terenów powinno zapewnić stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych.

Z rozporządzenia tego wynikają pewne zakazy i nakazy konieczne do zapewnienia ochrony terenów posiadających walory przyrodnicze, krajobrazowe i wypoczynkowe przed ich niszczeniem bądź utratą tych walorów:

Zakazuje się:

- a) wznoszenia obiektów i instalowania urządzeń szkodliwie wpływających na środowisko i krajobraz,
- b) wprowadzania zmian stosunków wodnych niekorzystnych dla środowiska,
- c) dokonywania prac ziemnych naruszających w sposób trwały rzeźbę terenu,
- d) niszczenia obszarów zabagnionych i zatorfionych,
- e) prowadzenia czynności powodujących wzmożenie procesów erozyjnych,
- f) lokalizowania wysypisk odpadów z wyjątkiem niezbędnych dla potrzeb miejscowej ludności,
- g) likwidowania zadrzewień i zakrzaczeń.

Nakazuje się:

- a) ograniczenia eksploatacji zasobów mineralnych i wód na skalę wielkoprzemysłową,
- b) stosowania w budownictwie form architektonicznych harmonizujących z walorami krajobrazowymi okolic obszaru chronionego krajobrazu,
- c) prowadzenia niezbędnych linii energetycznych wysokiego napięcia poza obszarami leśnymi,
- d) objęcia ścisłą ochroną wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniami,
- e) rekultywacji i zagospodarowania istniejących gruntów zdegradowanych i zdewastowanych,
- f) prowadzenia gospodarki leśnej zapewniającej ciągłość trwałości lasu oraz zachowania właściwego dla tego regionu składu gatunkowego według "ogólnych zasad zagospodarowania lasów wchodzących w skład obszaru chronionego krajobrazu",

- g) prowadzenia gospodarki rolnej nie doprowadzającej do degradacji gleb i innych elementów środowiska, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ostrożność w stosunku do środków chemicznych,
- h) zakładania nowych i uzupełniania istniejących zadrzewień.

2.7. Charakterystyka systemu przyrodniczego gminy.

Podstawowe pojęcia i definicje. W przedstawionej analizie będą stosowane pojęcia:

1. *Korytarz ekologiczny*: liniowy element struktury biotycznej i abiotycznej w heterogenicznej przestrzeni, przez który odbywa się przepływ materii przez fizjocenozę (rozprzestrzenianie się materii nieożywionej, zwierząt, roślin, nasion, itp.). Korytarz ekologiczny jest strukturą przyrodniczą, dla której funkcjonowania konieczne jest zachowanie ciągłości przestrzennej. W związku z powyższym należy przeciwdziałać fragmentacji środowiska, czyli powstawaniu wysp środowiskowych, a jeżeli takie są to planować ich połączenie łącznikami ekologicznymi.

Korytarze ekologiczne w postaci zadrzewień i zakrzewień, poza łączeniem wysp środowiskowych i wzmacnianiem przepływu organizmów, oddziałują na tereny otaczające, zasilając je w gatunki, wpływają na mikroklimat, przeciwdziałają przesuszeniu, ograniczają erozję, regulują stosunki wodne. Szerokość korytarza ekologicznego powinna być jak największa (wystarczająca jest już szerokość 500 m, ponieważ ogranicza wpływ środowiska zewnętrznego).

Za ważne korytarze ekologiczne, wzdłuż których odbywa się ruch nośników materii - wody, powietrza i samych organizmów - uważa się doliny rzek i wszystkie ciekły wodne, ponieważ stanowią one o całokształcie procesów zachodzących w krajobrazie.

Korytarz ekologiczny winien być w miarę ciągły i nie powinien być przecięty przez linie kolejowe, drogi itp.

2. *Łącznik ekologiczny*: część korytarza głównego, która mimo pełnego zachowania wszystkich funkcji i charakteru głównego korytarza ekologicznego, posiada swoje indywidualne cechy, np. może pełnić dodatkową funkcję szlaku migracyjnego za względu na konfigurację terenową, układ ciekły wodnego itp. Jest to także naturalne odgałęzienia głównego korytarza, wyróżniające się w terenie, lecz nie posiadające swoich naturalnych cech przyrodniczych. Łącznik ekologiczny wiąże różne korytarze ekologiczne w jeden system przyrodniczy danego obszaru.

3. *Węzeł ekologiczny*: fragmenty terenu, które w sposób jednoznaczny łączą ze sobą kilka korytarzy ekologicznych lub ich odnóg, albo stanowią łącznik między korytarzami ekologicznymi a innymi cennymi przyrodniczo obszarami. Poprzez możliwość krzyżowania się w takich miejscach różnych lokalnych szlaków migracyjnych, istnienia potencjalnego bogactwa gatunków roślin i zwierząt a także przenikania zagrożeń (np. zanieczyszczenia wód) wyodrębnienie węzłów ekologicznych ma istotne znaczenie dla typowania obiektów planowanych do objęcia ochroną, np. jako zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Rejon Kotliny Grabowskiej i całej doliny Prosną należy do najwartościowszych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym i funkcjonalnym w byłym woj. kaliskim. Stanowi on regionalną oś ekologiczną łączącą się z pradoliną Warty na północy i doliną Baryczy na zachodzie.

Na obszarze tym stwierdzono występowanie 26 gatunków roślin objętych ochroną prawną oraz częściową ochroną. Na terenie Kraszewic zlokalizowane są liczne stanowiska chronionych roślin takich jak: grzybień biały, grązeł żółty oraz objętych ochroną częściową:

kruszyna pospolita, bagno zwyczajne. Tutaj także zaobserwowano miejsca lęgowe chronionych gatunków ptaków: gołębiarz, łabędź niemy, dziwonia, perkozek, błotniak stawowy, perkoz rdzawoszyi, czajka, cyraneczka, dudek, białorzotka, krokwa i kobuz.

Dla ochrony zasobów przyrodniczych gminy Kraszewice niezbędne jest utrzymanie spójności istniejącego systemu przestrzeni przyrodniczych, włączonego poprzez gminy sąsiednie w ogólnowojewódzki, a następnie ogólnokrajowy system ochrony cennych zasobów przyrody. Korytarze i łączniki ekologiczne oraz obszary węzłów ekologicznych wyznacza się biorąc pod uwagę warunki naturalne, głównie rzeźbę terenu, przebieg dolin rzecznych, obecność terenów torfowiskowych i bagiennych, zadrzewień śródpolnych, obszarów leśnych i innych terenów często o małej przydatności gospodarczej, lecz dużym znaczeniu biocenotycznym.

Wnioski – wskazania dotyczące gospodarowania zasobami przyrodniczymi i środowiskiem gminy:

1. konieczne jest prowadzenie ochrony zachowawczej zasobów przyrody. Najlepiej zachowane biocenozy i biotopy powinny być objęte przestrzenną ochroną, w postaci obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych i rezerwatów.
2. Gospodarka leśna winna uwzględniać zasadę trwałości ekosystemów leśnych. Ważne jest zachowanie zgodności między siedliskiem (typem roślinności potencjalnej), a wprowadzanymi gatunkami podczas zalesień. Problem ten dotyczyć będzie gruntów wskazanych do zalesień.
3. Konieczne jest prowadzenie działań na rzecz poprawy stanu środowiska. Dotyczy to przede wszystkim: gospodarki odpadami komunalnymi (likwidacja „dzikich” wysypisk, budowa nowego składowiska, wprowadzenie odzysku surowców), ochrona powietrza (gazyfikacja, modernizacja istniejących systemów grzewczych).
4. Idea ochrony wód podziemnych i powierzchniowych winna być realizowana podczas prac nad sanitacją gminy (budowa sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich, izolacja ścieków od podłoża, likwidacja spływów i ujść do akwenów).
5. W procesie inwestowania należy bezwzględnie przestrzegać zasad zrównoważonego rozwoju.

Rozwój społeczno – gospodarczy powinien być zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju. Wśród celów ogólnych ochrony przyrody w szczególności należy zwrócić uwagę na:

- zachowanie bioróżnorodności obszaru,
- zachowanie charakterystycznych i cennych ekosystemów,
- prowadzenie działań edukacyjnych,
- przywrócenie utraconych walorów środowiska.

3. Historyczno-kulturowe uwarunkowania rozwoju przestrzennego.

3.1. Krótki rys historyczny.

Kraszewice to jedna z najstarszych i największych miejscowości na wschód od Proсны, położona na lewym brzegu Łużycy w odległości około 7 km od Grabowa. W 1431 r. Kraszewice były zarejestrowane jako wieś królewska należąca do starostwa niegrodowego grabowskiego, starostwa grodowego ostrzeszowskiego oraz Ziemi Wieluńskiej. W okresie od

XVI-XVIII rozwijało się bartnictwo, wyrób piwa i spirytusu. Działalność ta dostarczała starostwu znacznych dochodów. Do końca XII w. na terenie gminy istniała również huta żelaza. W 1423 r. w Kraszewicach miał miejsce przywilej fundacyjny Kuźnicy wystawiony przez Władysława Jagiełłę w Lewoczy. W 1641 r. nastąpiła fundacja Kościoła w Kraszewicach. W 1649 r. król Jan Kazimierz oddał starostwo grabowskie, a więc i Kraszewice Janowi Kazimierzowi Krasieńskiemu. W 1655 r. dekret króla Jana Kazimierza określa liczbę mieszkańców na 617 osób. W roku 1736 i 1737 na ziemi wieluńskiej panował wielki głód, który dotknął także mieszkańców Kraszewic. Przywilejem Augusta III z dnia 17 lipca 1754 r. w Kraszewicach powstało samodzielne wójtostwo mające własny folwark, a także browar, młyn i karczmę. Pod koniec XVII w. wieś została oczyszczona.

Zgodnie z postanowieniem Kongresu Wiedeńskiego z 1815 r. ziemie Wielkopolski zostały podzielone między dwóch zaborców – Rosję i Prusy. Granica przebiegała na Prośnie i gmina znalazła się w zaborze rosyjskim. Odzyskanie niepodległości w 1918 r. mieszkańcy uczcili sadząc w centralnej części wsi obok kościoła dąb zwany "Dębem wolności". W okresie międzywojennym Kraszewice znacznie się rozwinęły, wybudowano m.in. drogę bitą z Kraszewic do Grabowa, nowy budynek szkoły oraz rozpoczęła również działalność OSP w centrum Kraszewic. Wytoczono i zakupiono ziemię pod nowy cmentarz. W budynku wikariatki działała spółdzielnia handlowa, handlem zajmowali się głównie Żydzi, którzy byli właścicielami większości sklepów.

Lata II wojny św. Tragicznie się zapisały w świadomości mieszkańców – 3 września we wsi Mączniki zastrzelono 19 Polaków, ludność wysiedlano i wywożono do Niemiec, zawieszono działalność szkoły. W czasie okupacji Kraszewice podlegały pod Kraj Warty. Na czele gminy stał komisarz niemiecki a urzędnikami byli Polacy.

20 stycznia 1945 r. Armia Radziecka wyzwoliła Kraszewice. W kwietniu 1945 r. uczniowie rozpoczęli naukę w nowej szkole, działalność wznowiła OSP. W roku 1949 została utworzona Biblioteka Publiczna, w 1955 r. oddano do użytku stadion sportowy a działalność rozpoczął Klub Sportowy Masowia. W roku 1955 Kraszewice ponownie wróciły do reaktywowanego powiatu ostrzeszowskiego, a wsie Giżyce i Jaźwiny zostały przyłączone z powiatu kaliskiego. Granice administracyjne obecnego kształtu gminy zostały wytyczone w latach 80-tych.

3.2. Obiekty i obszary chronione.

Wykaz obiektów i obszarów chronionych na terenie gminy Kraszewice

a) wykaz obiektów wpisanych do ewidencji zabytków

<i>Lp</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Tech.</i>	<i>Uwagi</i>
1	Głuszyna	1	Dom, 1919 r.	Drewn.	Wykreślony
2	Głuszyna	4	Dom, 1935 r.	Mur.	
3	Głuszyna	9	Dom, 1942 r.	Drewn.	Wykreślony
4	Głuszyna	13	Dom, przed 1888 r.	Drewn.	
5	Głuszyna	13	Dom, 1933r.	Drewn.	Wykreślony
6	Głuszyna	14	Dom, 1931r.	Drewn.	Wykreślony

<i>Lp</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Tech.</i>	<i>Uwagi</i>
7	Głuszyna	19	Dom, lata 20-te XX w.	Drewn.	
8	Głuszyna	30	Dom, lata 20-te XX w.	Drewn.	
9	Głuszyna	32	Dom, 1930 r.	Drewn.	
10	Głuszyna	35	Dom, 1916 r.	Drewn.	
11	Głuszyna	51	Dom, XIX/XX w.	Drewn.	Wykreślony
12	Głuszyna	63	Dom, 1922 r.	Drewn.	Wykreślony
13	Głuszyna		Krzyż przydrożny, k. XIX w.	Drewn.	
14	Kraszewice		Zespół kościoła par. p.w. śś. Piotra i Pawła 1882-1888	Mur.	
15	Kraszewice		a. kościół	Mur.	Wykreślony
16	Kraszewice		b. brama	Mur.	
17	Kraszewice		c. plebania, k. XIX w.	Mur.	
18	Kraszewice		Szkoła, ob. Przedszkole	Drewn.	Rozebrany
19	Kraszewice	51	Szkoła, ob. Dom, 1935r	Drewn.	wykreślony
20	Kraszewice	54	Karczma, ob. Dom, 1.10-te XX w.	Mur.	wykreślony
21	Kraszewice	15	Remiza strażacka, p. XX w.	Drewn.	Wykreślony
22	Kraszewice	4	Dom, 1 ćw. XX w.	Drewn.	Powstał nowy dom
23	Kraszewice	6	Dom, 1.20/30 XX w.	Drewn.	Powstał nowy dom
24	Kraszewice	7	Dom, lata 20-te XX w.	Drewn.	
25	Kraszewice	14	Dom, 1935 r.	Drewn.	Wykreślony
26	Kraszewice	17	Dom, lata 20-te XX w.	Mur.	
27	Kraszewice	26	Dom, 1924 r.	Drewn.	Wykreślony
28	Kraszewice	33	Dom, 2 poł.XIX w.	Mur.	
29	Kraszewice	34	Dom, 1904 r.	Mur.	
30	Kraszewice	42	Dom, po 1900 r.	Mur.	
31	Kraszewice	44	Dom, 1 ćw. XX w.	Mur.	
32	Kraszewice	45	Dom, lata 20-te XX w.	Drewn.	
33	Kraszewice	47	Dom, XIX/XX w.	Drewn.	Wykreślony

<i>Lp</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Tech.</i>	<i>Uwagi</i>
34	Kraszewice	49	Dom, 1 ćw. XX w.	Mur.	
35	Kraszewice	53	Dom, 1891 r.	Drewn.	
36	Kuźnica Grabowska		Zespół dworski, p. XIX , k. XIX w.		
37	Kuźnica Grabowska		a. dwór l. 30-te XX w.	Mur.	
38	Kuźnica Grabowska		b. spichlerz ok. 1800 r.	Drewn.	Nr rej.563 KL-III- 43/31/52
39	Kuźnica Grabowska		Dwór (?)	Mur.	
40	Kuźnica Grabowska	43	Dom lata 20-te XX w.	Drewn.	
41	Kuźnica Grabowska	44	Dom, 1925 r.	Drewn.	
42	Kuźnica Grabowska	47	Dom, lata 20-te XX w.	Drewn.	
43	Kuźnica Grabowska	49	Dom, lata 20-te XX w.	Drewn.	Wykreślony
44	Kuźnica Grabowska	69	Dom, 1 ćw. XX w.	Mur.	
45	Kuźnica Grabowska	70	Dom, lata 10/20 -te XX w.	Drewn.	
46	Kuźnica Grabowska	70	Dom, k. XIX w.	Drewn.	Wykreślony
47	Kuźnica Grabowska	79	Dom, 1933 r.	Drewn.	Wykreślony
48	Kuźnica Grabowska	80	Dom, 1910 r.	Drewn.	
49	Kuźnica Grabowska	83	Dom, lata 20/30-te XX w.	Drewn.	Wykreślony
50	Kuźnica Grabowska	134	Dom, 1912 r.	Drewn.	Wykreślony
51	Kuźnica Grabowska	139	Dom	Drewn.	
52	Kuźnica Grabowska	141	Dom	Drewn.	

<i>Lp</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Tech.</i>	<i>Uwagi</i>
53	Kuźnica Grabowska		Dom, ob. w ruinie	Drewn.	
54	Kuźnica Grabowska	80	Chałupa, 1 ćw. XX w.	Drewn.	Wykreślony
55	Kuźnica Grabowska		Chałupa, ob. ruina, k. XIX w.	Drewn.	wykreślony
56	Mączniki	22	Zagroda		
56,1	Mączniki		a. dom	Drewn.	
56,2	Mączniki		b. budynek gospodarczy	Mur.	
56,3	Mączniki		c. stodoła	Drewn.	
57	Mączniki	1	Dom, 1927 r.	Drewn.	Wykreślony
58	Mączniki	5	Dom, 1934 r.	Drewn.	Wykreślony
59	Mączniki	7	Dom, 1 ćw. XX w.	Mur.	
60	Mączniki	10	Dom, 1900 r.	Drewn.	Wykreślony
61	Mączniki	11	Dom, 1932 r.	Drewn.	
62	Mączniki	14	Dom, pocz. XX w.	Drewn.	
63	Mączniki	23	Dom, 1891 r.	Drewn.	
64	Mączniki	22	Chałupa, p. XX w.	Drewn.	Wykreślony
65	Mączniki	22	Bud. gosp., lata 40-te XX w.	Mur.	Wykreślony
66	Mączniki		Stodoła, p. XX w.	Drewn.	
67	Piaski	3	Dom, lata 20-te XX w.	Mur.	
68	Piaski	5	Dom, 1911 r.	Drewn.	
69	Piaski	8	Dom, 1938 r.	Mur.	
70	Piaski	10	Dom, p. XX w.	Drewn.	
71	Piaski	12	Dom, 1910 r.	Drewn.	Wykreślony
73	Piaski	14	Dom, lata 10/20-te XX w.	Drewn.	
74	Piaski	19	Dom, lata 20-te XX w.	Drewn.	
75	Piaski	24	Dom, 1 ćw. XX w.	Drewn.	Wykreślony
76	Piaski	26	Dom, p. XX w.	Drewn.	
77	Piaski	29	Dom, po 1900 r.	Drewn.	
78	Piaski	30	Dom, XIX/XX w.	Drewn.	
79	Piaski	31	Dom, 1920 r.	Drewn.	Wykreślony

<i>Lp</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Tech.</i>	<i>Uwagi</i>
80	Piaski	31 a	Dom, lata 20-te XX w.	Drewn.	Wykreślony
81	Piaski	35	Dom, p. XX w.	Drewn.	
82	Piaski	41	Dom, 1919 r.	Drewn.	
83	Piaski	43	Dom, 1900 r.	Drewn.	
84	Piaski	44	Dom, 1906 r.	Mur.	
85	Piaski	45	Dom, 1930 r.	Drewn.	
86	Piaski	47	Dom, 1928 r.	Drewn.	
87	Piaski	48	Dom, lata 20-te XX w.	Drewn.	Wykreślony
88	Podkuźnica	58	Dom, 1912 r.	Mur.	Wykreślony
89	Podkuźnica	60	Dom, 1 ćw. XX w.	Drewn.	
90	Podkuźnica	74	Dom, 1936 r.	Mur.	
91	Podkuźnica	75	Dom, 1937 r.	Mur.	
92	Podkuźnica	76	Dom, p. XX w.	Mur.	
93	Podkuźnica	78	Dom, 1 ćw. XX w.	Mur.	Wykreślony
94	Podkuźnica	79	Dom, ok. 1900 r	Drewn.	Wykreślony
95	Podkuźnica	82	Dom, lata 20/30-te XX w.	Drewn.	
96	Podkuźnica	86	Dom	Drewn.	Wykreślony
97	Podlas	21	Dom	Drewn.	
98	Podlas	22	Dom	Drewn.	
99	Podlas	23	Dom	Drewn.	
100	Podrenta	6 a	Dom, 1920 r.	Drewn.	Wykreślony
101	Podrenta	9	Dom, p. XX w.	Drewn.	
102	Podrenta	12	Dom, 1914 r.	Drewn.	
103	Podrenta	17	Dom, 1938 r.	Mur.	
104	Podrenta	32	Dom, lata 20-te XX w.	Drewn.	Wykreślony
105	Podrenta	44	Dom, 1 ćw. XX w.	Drewn.	
106	Podrenta	52	Dom, 1 ćw. XX w.	Drewn.	wykreślony
107	Podrenta	60	Dom, 4 ćw. XIX w.	Drewn.	Wykreślony
108	Podrenta	38	Chałupa, XIX/XX w.	Drewn.	Wykreślony
109	Poduchowne	30	Zagroda		
110	Poduchowne	30	a. dom, k. XIX w.	Drewn.	Wykreślony

<i>Lp</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Tech.</i>	<i>Uwagi</i>
111	Poduchowne		b. obora, k. XIX w.	Drewn.	Wykreślony
112	Poduchowne	29	Dom, k. XIX w.	Drewn.	Wykreślony
113	Renta	4	Dom, 1880 r.	Drewn.	
114	Renta	5	Dom, 1 ćw. XX w.	Mur.	Wykreślony
115	Renta	13	Dom, 1940 r.	Mur.	
116	Renta	16	Dom, lata 30-te XX w.	Mur.	wykreślony
117	Raławice	63	Dom, 1934 r.	Drewn.	
118	Raławice	67	Dom, 1912 r.	Drewn.	Wykreślony
119	Raławice	78	Dom, 1910-15	Drewn.	Wykreślony
120	Raławice	80	Dom, lata 20-te XX w.	Drewn.	Wykreślony
121	Raławice	82	Dom, lata 20-te XX w.	Drewn.	

b) wykaz stanowisk i punktów osadniczych wg Archeologicznego Zdjęcia Polski

<i>Miejscowość</i>	<i>Nr stanowiska</i>	<i>Funkcja obiektu</i>	<i>Chronologia</i>
Kuźnica Grab.	53/71-40	Pkt. osad. cmentarzysko cmentarzysko	KPL BW KŁŻ
Głuszyna	52/71-40	Ślad osad. Cmentarzysko ciałopalne	N KŁŻ
Głuszyna	45/71-40	osada obozowisko	N KŁŻ
Głuszyna	46/71-40	Obozowisko	KPL
Głuszyna	47/71-40	Obozowisko	KŁŻ
Głuszyna	48/71-40	Pkt. osad. Ślad osadn.	KŁŻ SR/NOW
Głuszyna	49/71-40	Obozowisko	KŁŻ
Kraszewice B	32/71-40	Osada cmentarzysko ciałopalne	KPL KŁŻ
Mączniki	23/71-40	Osada osada cmentarzysko	KŁŻ KPR KPR
Kraszewice B	41/71-40	pkt. osadniczych ślad osad.	KŁŻ WS
Kraszewice B	42/71-40	osada	KPR
Kraszewice B	43/71-40	obozowisko	KŁŻ
Głuszyna	44/71-40	Obozowisko	wcz. brąz

<i>Miejscowość</i>	<i>Nr stanowiska</i>	<i>Funkcja obiektu</i>	<i>Chronologia</i>
Głuszyna	50/71-40	Pkt. osadn.	KŁŻ
Głuszyna	51/71-40	Obozowisko	KŁŻ
Kuźnica Grab.	54/71-40	obozowisko	KŁŻ
Kuźnica Grab.	55/71-40	Osada osada ślad osadn.	KPL BW SR
Kuźnica Grab.	56/71-40	Ślad osadn.	
Kraszewice	b.n.		
Kraszewice	b.n.		
Mączniki	22/71-40	Osada	WS
Kraszewice A	24/71-40	Pkt. osadn.	KŁŻ
Kraszewice A	25/71-40	Pkt. osadn. Pkt. osadn. Ślad osadn.	N KŁŻ SR
Kraszewice A	26/71-40	Pkt. osadn. Ślad osadn.	KŁŻ SR/NOW
Kraszewice A	27/71-40	Osada pkt. osadn. Ślad osadn.	KPL KŁŻ
Kraszewice A	28/71-40	Pkt. osadn. Ślad osadn.	KŁŻ WS
Kraszewice A	29/71-40	Pkt. osadn.	KŁŻ
Kraszewice A	30/71-40	Osada wieś	KPR NOW
Kraszewice A	31/71-40	Pkt. osadn. Ślad osadn.	KŁŻ WS
Kraszewice A	37/71-40	Obozowisko	KŁŻ
Kraszewice A	38/71-40	Cmentarzysko ślad osadn.	Wcz. Brąz WS
Kraszewice	13/72-40	Osada osada pkt. osadn. Pkt. osadn.	KPL KŁŻ SR X
Kraszewice	14/72-40	Osada	KPL
Kuźnica Grab.	5/72-40	Osada	KŁŻ
Kuźnica Grab.	6/72-40	Osada	X
Kuźnica Grab.	7/72-40	Pkt. osadn. osada	KŁŻ NOW
Kuźnica Grab.	8/72-40	Pkt. osadn.	KŁŻ
Kuźnica Grab.	9/72-40	Osada	KŁŻ
Kuźnica Grab.	10/72-40	Osada	KŁŻ

<i>Miejscowość</i>	<i>Nr stanowiska</i>	<i>Funkcja obiektu</i>	<i>Chronologia</i>
Kuźnica Grab.	11/72-40	Osada	KŁŻ
Kuźnica Grab.	12/72-40	Pkt. osadn. ?	KŁŻ X
Kuźnica Grab.	13/72-40	Pkt. osadn.	N
Kuźnica Grab.	14/72-40	Osada cmentarzysko ciałopalne	KŁŻ
Kuźnica Grab.	15/72-40	Pkt. osadn.	KPL
Kuźnica Grab.	16/72-40	Pkt. osadn.	Nieznana
Kuźnica Grab.	17/72-40	Pkt. osadn.	KŁŻ
Kuźnica Grab.	18/72-40	Pkt. osadn.	KŁŻ
Kuźnica Grab.	19/72-40	Pkt. osadn.	KŁŻ
Kuźnica Grab.	20/72-40	Pkt. osadn.	KŁŻ
Jelenie		Osada	KŁŻ
Jelenie		Osada pkt. osadn.	KPL KŁŻ
Jelenie		Pkt. osadn.	Nieznana
Jelenie		Osada	KPL
Jelenie		Osada pkt. osadn.	N KŁŻ
Jelenie		Pkt. osadn.	KŁŻ
Jelenie		Osada	KŁŻ
Kraszewice		Osada	KŁŻ
Jelenie		Pkt. osadn.	N
Jelenie		Osada osada	KPL KŁŻ
Jelenie		Pkt. osadn.	N
Jelenie		Pkt. osadn.	Nieznana
Jelenie		Osada	KŁŻ
Kraszewice		Osada	KŁŻ
Kraszewice		Osada	KŁŻ
Kraszewice		Osada	KŁŻ
Kuźnica Grab.		Pkt. osadn.	N
Raławice		Osada osada osada	KPR WS SR-NOW
Raławice		Ślad osadnictwa	WS
Raławice		Osada	KŁŻ
Raławice		Pkt. osadn.	KPR

<i>Miejscowość</i>	<i>Nr stanowiska</i>	<i>Funkcja obiektu</i>	<i>Chronologia</i>
Raławice		Osada	KTN
Raławice		Cmentarzysko ciałopalne osada osada ślad osadnictwa	KŁŻ KPR WS/SR SR/NOW
Raławice		Osada	KŁŻ
Raławice		Nieznany ślad osadn. Ślad osadn.	KŁŻ WS SR-NOW
Raławice		Pkt. osadn. Pkt. osadn. Pkt. osadn. Osada	BW KPR WS SR Nieznana
Raławice		Pkt. osadn. Osada	KPR WS-SR
Mączniki		Osada osada osada ślad osadn.	KŁŻ KPR WS SR-NOW
Mączniki		Pkt. osadn. Pkt. osadn. Osada ślad osadn.	KPL KŁŻ WS SR-NOW
Mączniki		Osada osada ślad osadn. Nieznany	KŁŻ KPR NOW nieznana
Mączniki		Pkt. osadn.	KŁŻ
Mączniki		Pkt. osadn. Osada pkt. osadn. Osada nieznany	KŁŻ KPR WS SR-NOW nieznana
Mączniki		Pkt. osadn. Pkt. osadn. Ślad osadn. Nieznany	KPL KŁŻ NOW nieznana
Mączniki		Pkt. osadn.	KPR
Mączniki		Pkt. osadn. Ślad osadn. Nieznany	KŁŻ NOW nieznana
Mączniki		Pkt. osadn. Pkt. osadn. Ślad osadn. Nieznany	KPR KŁŻ SR-NOW nieznana

<i>Miejscowość</i>	<i>Nr stanowiska</i>	<i>Funkcja obiektu</i>	<i>Chronologia</i>
Mączniki		Miejsce prod. Żelaza	Nieznana
Renta		Pkt. osadn.	KŁŻ
Renta		Pkt. osadn. Osada	KŁŻ KPL
Raławice		Osada	KŁŻ
Mączniki		Pkt. osadn.	KŁŻ
Mączniki		Cmentarzysko ciałopalne	KŁŻ
Mączniki		Osada	KPR
Mączniki		Pkt. osadn. Osada	KPR WS

N – neolit, KPL – kultura pucharów lejkowatych, KCS – kultura ceramiki sznurowej, N-BW – neolit lub I, II okres epoki brązu, BW – epoka brązu, KŁŻ – kultura łużycka, KPR – kultura przeworska, WS – wczesne średniowiecze, NOW – czasy nowożytnie

c) zabytki archeologiczne - wpisane do rejestru zabytków

Nr decyzji KL-III-5340/20/85 A 465 Wojewódzki Konserwator Zabytków w Kaliszu

- 1) Cmentarzysko ludności kultury łużyckiej datowane na epokę brązu i wczesną epokę żelaza położone jest na obszarze AZP 71-40, numeracja na obszarze 32, w miejscowości stanowisko nr 7.
- 2) Cmentarzysko z epoki brązu położone jest w ramach AZP na obszarze 71-40, w ramach obszaru 53, w miejscowości Kuźnica Grabowska

Pozostałe stanowiska archeologiczne przedstawiono na rysunku studium. Ich największe skupiska występują w północno-zachodniej części gminy w rejonie Mącznik, Raławic, oraz przy wszystkich ciekach i dolinach rzecznych. Łącznie na terenie Kraszewic zanotowano ok. 140 stanowisk.

Przy opracowaniu powyższego rozdziału wykorzystano materiały Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków w Poznaniu, delegatura w Kaliszu.

4. Uwarunkowania demograficzno-społeczne.

4.1. Demografia

W 2002 r. gmina Kraszewice liczyła 3711 mieszkańców. Średnia gęstość zaludnienia gminy wynosiła 49,4 os./ km², podczas gdy średnia dla powiatu 70,7 os./km², a dla województwa 112,7 os./km². Wśród gmin wiejskich powiatu ostrzeszowskiego Kraszewice były drugie, po Doruchowie (51,1 os./km²) pod względem gęstości zaludnienia. Najwyższą gęstość zaludnienia w całym powiecie odnotowano w Ostrzeszowie – 122,8 os./km².

<i>Jednostka administracyjna</i>	<i>Gęstość zaludnienia (os./km²)</i>
Województwo wielkopolskie	112,7
Powiat ostrzeszowski	70,7
<i>Gminy miejskie</i>	
Grabów n.Prośną	64,1
Mikstat	72,9
Ostrzeszów	122,8
<i>Gminy wiejskie</i>	
Czajków	36,3
Doruchów	51,1
Kobyła Góra	46,2
Kraszewice	49,7

Na 100 mężczyzn w gminie przypadało 101,5 kobiet – tendencja ta jest charakterystyczna również w sąsiednich gminach. W 2002 roku z ogólnej liczby ludności gminy 3711, mężczyzn było 1842, natomiast kobiet – 1869.

Liczba ludności w gminie podlega nieznacznym wahaniom. W roku 1985 w gminie było 3943 mieszkańców, w 1992 r. - 3722, natomiast w ostatnich czterech latach odpowiednio: 2000 r. - 3755, 2001 r. - 3732, 2002 – 3711 osób. Na przestrzeni ostatnich 17 lat liczba ludności w gminie uległa zmianie o 232 osoby tj. 6,2 %.

Rozwój ludnościowy gminy z uwzględnieniem podziału na kobiety i mężczyzn przedstawia tabela.

Lata	ogółem	płeć	
		mężczyźni	kobiety
2000	3755	1872	1883
2001	3732	1853	1879
2002	3711	1842	1869

Lata 1985-2002 cechują się ujemnym przyrostem naturalnym. Liczba ludności w tym okresie spadła o 232 osób, tj. 6,2 %. Ogólna populacja ludności podlegała okresowym wahaniom.

Liczba ludności w jednostkach osadniczych gminy w 2002 r.

<i>L.p.</i>	<i>Nazwa jednostki</i>	<i>Liczba ludności</i>
1	Kraszewice A nr 1	731
2	Kraszewice A nr 2	291
3	Kraszewice B	494
4	Mączniki	227
5	Raławice	254
6	Renta	152
7	Jażwiny	202
8	Głuszyna	366
9	Kuźnica Grabowska	618
10	Jelenie nr 1 Jelenie nr 2	442
	Razem	3777

W poniższej tabeli przedstawiono najważniejsze czynniki charakteryzujące dynamikę rozwoju ludności w Kraszewicach.

Ruch naturalny ludności w liczbach

<i>lata</i>	<i>małżeństw a</i>	<i>Urodzenia żywe</i>	<i>Zgony ogółem</i>	<i>Przyrost naturalny</i>	<i>Małżeństwa</i>	<i>Urodzenia żywe</i>	<i>Zgony ogółem</i>	<i>Przyrost naturalny</i>
	w liczbach bezwzględnych				na 1000 ludności			
1995	22	66	54	12	6	17,9	14,7	1,2
1996	36	53	53	0	9,7	14,3	14,3	0
1997	43	47	42	5	11,7	12,8	11,4	1,1
1998	29	42	48	-6	7,8	11,6	13	-0,9
1999	45	47	42	5	11,9	12,4	11,1	1,1
2000	39	52	41	11	10,4	13,4	12,7	1,3

Ruch naturalny ludności w 2000 r. w Kraszewicach oraz dla porównania w gminach sąsiednich:

Gmina	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
	na 1000 ludności		
Kraszewice	13,42	12,07	1,34
Czajków	11,44	14,49	-3,05
Grabów	9,14	13,65	-4,51

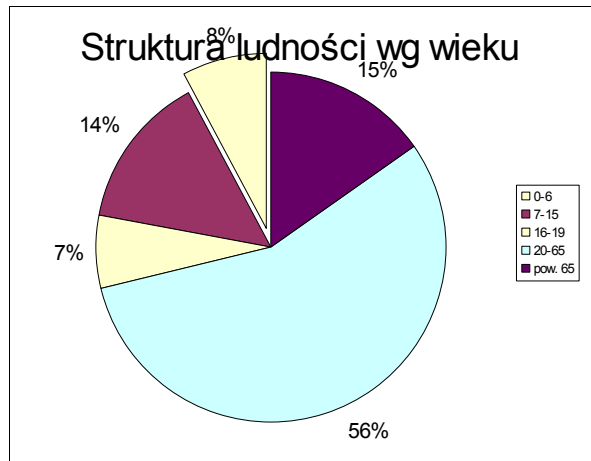
W Kraszewicach w 2000 r. odnotowano dodatni przyrost naturalny, w przeciwieństwie do sąsiednich gmin. Także wskaźnik zgonów odnotowano tutaj najmniejszy. W gminie zanotowano również najwyższy wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców. Współczynniki te mogą świadczyć o dobrej sytuacji demograficznej w gminie.

Struktura płci i wieku.

Strukturę mieszkańców według wieku przedstawia tabela .

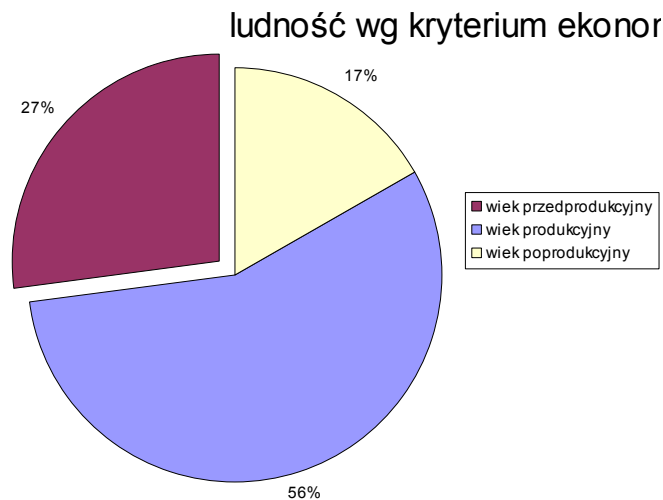
Tabela. Struktura wieku mieszkańców gminy Kraszewice.

Wiek	Liczba osób ogółem	mężczyźni	kobiety
0-6	290	144	146
7-15	529	272	257
16-19	250	128	122
20-65 m	1122	1122	-
20-60 k	955	-	955
pow. 65	176	176	-
pow. 60	389	-	389

W całej populacji ludności gminy osoby w wieku 20 – 65 lat stanowiły blisko 56 % ogółu ludności. Kolejną grupę tworzyli mieszkańcy w wieku pow. 65 lat – 15,23 % i prawie tyle samo w kategorii wiekowej 7-15 lat. Najmniej było osób w wieku do 6 lat i od 6 – 19 lat.

Strukturę wieku mieszkańców wg kryterium ekonomicznego przedstawia poniższy wykres:

Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, dla kobiet 18-59 lat. Ta kategoria wiekowa obejmowała największy odsetek ludności – 56 %. W kolejnej grupie znalazły się osoby w wieku przedprodukcyjnym – 27,08%, a najmniej osób było w wieku przedprodukcyjnym. Ludność w wieku przedprodukcyjnym to osoby w wieku do 17 lat, a w wieku poprodukcyjnym zakwalifikowano mężczyzn w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

Na podstawie wskaźników demograficznych zakłada się, że w strukturze wieku ludności nastąpi wzrost liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (wiek rozrodczości osiągną roczniki wyżu demograficznego z lat 1976 – 1985). Z kolei w przypadku ludności w wieku produkcyjnym odnotowany zostanie spadek ludności, a dla ludności w wieku poprodukcyjnym zakłada się znaczny wzrost.

4.2. POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Na poziom życia mieszkańców składają się te wszystkie sfery życia społeczno, gospodarczo, ekonomicznego które decydują o jego jakości. O poziomie życia decydują warunki mieszkaniowe, zatrudnienie, dostępność usług i inne. W poniższym zestawieniu przedstawiono mierniki warunków życia mieszkańców gminy na tle województwa i sąsiednich gmin.

Mierniki warunków życia mieszkańców gminy Kraszewice w 2000 r*.

wskaźnik	województwo	Kraszewice	Grabów	Czajków
- pracujący w gospodarce narod. / 1000 ludności	227	58	111	59
- bezrobotni / 1000 ludności	57,5	73,7	55,7	71,2
- mieszkania oddane do użytku / 1000 ludności	2,16	0,27	0,5	0,77
- liczba osób / mieszkanie	3,49	4,06	4,16	4,02
- liczba osób / izbę	0,94	0,95	0,95	0,99
- liczba ludn. / bibliotekę	4416	1844,5	3962,5	2571
- dochód budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	1073,6	1269,3	1069,5	1139,9

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu.

* Ostatnie publikowane dane statystyczne pochodzą z roku 2001 i dla tego okresu przeprowadzono analizę porównawczą.

W zestawieniu przedstawiono niektóre wskaźniki charakteryzujące poziom życia mieszkańców gminy na tle województwa oraz innych sąsiednich gmin w powiecie czy okolicy. Pierwszy wskaźnik określa pracujących w gospodarce narodowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Sytuacja w gminie nie wypada pod tym względem korzystnie, parametr ten jest najniższy w zestawieniu. Wskaźnik ten jest skorelowany z kolejnym - z liczbą bezrobotnych przypadających na 1000 ludności. W tym przypadku gmina ma ten współczynnik najwyższy co świadczy o dużych problemach w zatrudnieniu. W zakresie mieszkalnictwa zaznacza się pewien zastój budowlany zarówno w skali województwa czy sąsiednich – w 2000 r. oddano w gminie tylko 1 nowe mieszkanie do użytku. Wskaźniki charakteryzujące liczbę osób przypadających na izbę mieszkalną są zbliżone do województwa i sąsiednich gmin.

Korzystnie przedstawia się liczba osób przypadająca na placówkę biblioteczną, w gminie stosunkowo najmniej osób przypada na jedną placówkę. W Kraszewicach odnotowano również najwyższe dochody budżetu gminy w przeliczeniu na mieszkańca.

4.3. Rynek pracy.

W 2000 roku na terenie gminy zarejestrowanych było ogółem 258 podmiotów gospodarki narodowej, z czego w sektorze publicznym 10 a prywatnym 248. Stanowi to 6,5 % ogólnej liczby podmiotów zarejestrowanych w powiecie ostrzeszowskim. W roku 1998 zarejestrowanych podmiotów działało 222, natomiast w roku 2002 ich liczba zmalała do 198. Zdecydowana większość podmiotów prowadziła działalność wytwórczą w zakresie produkcji palet drewnianych, usług budowlanych, transportowych czy w branży spożywczej.

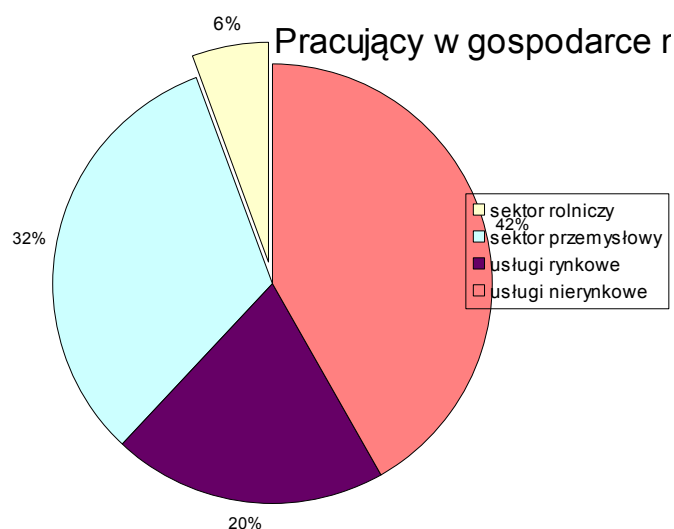
Do najważniejszych podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy można zaliczyć:

- MEBLECH w Kraszewicach;
- młyn w Kraszewicach-A i Kuźnicy Grabowskiej;
- QUATROTEX w Kraszewicach (prod. odzieży);
- SKR w Kuźnicy Grabowskiej;
- zakład produkcji palet (A. Adamus);
- tartak w Kuźnicy Grabowskiej;
- zakłady produkcji palet w Głuszynie.

Struktura zatrudnienia wg działów gospodarki narodowej:

Gmina	Ogółem	w tym			
		Sektor rolniczy	Sektor przemysłowy	Usługi rynkowe	Usługi nierynkowe
Kraszewice	213	12	69	43	89

Dominującym działem gospodarki narodowej były usługi nierynkowe do których zaliczono takie rodzaje działalności jak: administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, edukacja, ochrona zdrowia i opieka społeczna. W tym dziale było zatrudnionych 89 pracowników co stanowi 41,8 % ogółu. Kolejnym działem był sektor przemysłowy – 32,4 % zatrudnionych oraz usługi rynkowe – 20,2 %. Do usług rynkowych zaliczono następujące rodzaje działalności : handel i naprawy, hotele i restauracje, transport, łączność, gosp. magazynowa, pośrednictwo finansowe, obsługa nieruchomości i firm, nauka, pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna. Najmniejszy odsetek zatrudnionych był w sektorze rolniczym – 5,6 %.

Analizując powyższy wykres można zauważyć że w gminie dominowały usługi nierynkowe. Może to świadczyć o słabo wykształconej działalności gospodarczej w gminie.

Stopa bezrobocia

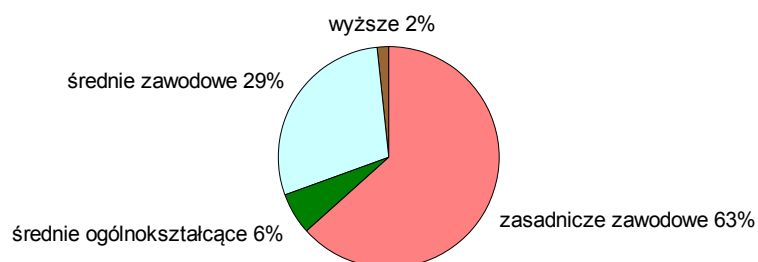
W gminie zaznacza się niekorzystna sytuacja jeśli chodzi o poziom bezrobocia. W 2001 roku było zarejestrowanych ogółem 272 osób pozostających bez pracy w tym 181 kobiet. Jest to typ bezrobocia koniunkturalnego i strukturalnego związanego z przemianami ustrojowymi jakie zaszły w kraju. Niepokojący jest również fakt, że bez pracy pozostają osoby młode zaraz po ukończeniu szkół.

Z ogólnej liczby bez pracy pozostawało:

- 3 osoby z wykształceniem wyższym,
- 52 osób z wykształceniem średnim zawodowym,
- 11 osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym,
- 114 z zasadniczym zawodowym.

Dane te dobitnie przedstawiają zależność pomiędzy poziomem wykształcenia, a możliwością zatrudnienia.

Bezrobotni wg poziomu wykształcenia

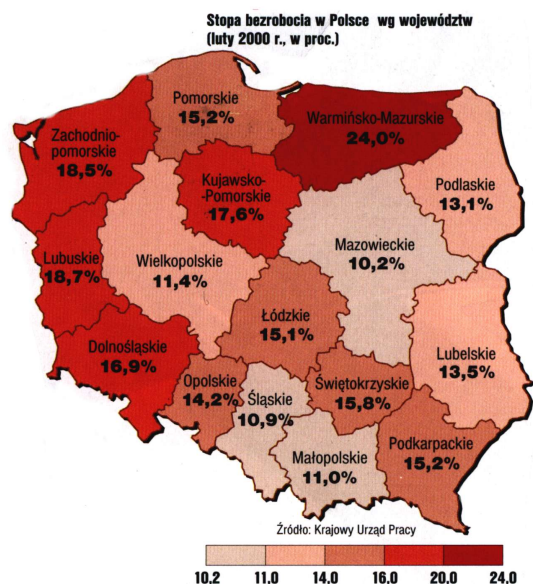

Bezrobotni wg wieku

<i>24 lata i mniej</i>	<i>25-34</i>	<i>35-44</i>	<i>45-54</i>	<i>55 lat i więcej</i>
97	77	57	39	2

Cały powiat ostrzeszowski cechuje się średnim poziomem bezrobocia w skali województwa. Gminy wchodzące w skład powiatu zakwalifikowano do kategorii gmin gdzie, odsetek bezrobotnych wśród ludności w wieku produkcyjnym waha się od 10,1-14,0 %. Dla województwa wielkopolskiego odsetek ten wynosi 12,5 %.

Sytuację gminy na tle kraju przedstawia poniższy kartodiagram:

4.4. Mieszkalnictwo.

Zasoby mieszkaniowe:

	gmina ogółem
- mieszkania	908
- izby	3868
- pow. użytkowa w tys. m ²	77285
- wskaźniki:	
osób / mieszkanie	4,06
osób / izbę	0,95
m ² pow. użyt./ osobę	20,95

Warunki zamieszkania w gminie nie odbiegają zasadniczo od przeciętnych standardów dla województwa lub innych gmin wiejskich.

Niepokojące są efekty ruchu budowlanego: wg danych Urzędu Statystycznego w Poznaniu w 2000 roku oddano do użytku tylko 1 nowe mieszkanie. Niestety taka sytuacja miała miejsce w wielu innych gminach województwa oraz powiecie. W tej sytuacji głównym problemem do rozwiązania jest sposób w jaki można zaktywizować budownictwo mieszkaniowe oraz podnieść jego obecne standardy. Jednocześnie w wyniku zmienionych warunków na rynku budowlanym trudno obecnie określić szanse rozwojowe budownictwa mieszkaniowego i ocenić wielkość możliwych do realizacji liczby mieszkań w perspektywie, szczególnie ze względów finansowych.

<i>L. p.</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Liczba budynków</i>	<i>Liczba mieszkań</i>
1	Kraszewice A nr 1	185	186
2	Kraszewice A nr 2	64	75
3	Kraszewice B	71	71
4	Mączniki	59	59
5	Raławice	59	59
6	Renta	32	33
7	Jaźwiny	31	32
8	Głuszyna	83	84
9	Kuźnica Grabowska	148	166
	Jelenie nr 1		
10	Jelenie nr 2	111	114
razem		843	879

Analiza stanu zasobów mieszkaniowych gminy nasuwa pewne wnioski:

- na terenach wiejskich znajdują się obiekty wymagające natychmiastowych remontów,

– wiele obiektów jest już zrujnowanych, nie nadających się do dalszej eksploatacji,

4.5. Usługi.

Ośrodkiem o dominującej funkcji usługowej w gminie są Kraszewice. Zlokalizowano tutaj większość usług o charakterze podstawowym, takie jak handel, usługi, administracja, poczta i telekomunikacja, oświata czy służba zdrowia. W pozostałych miejscowościach są zlokalizowane zazwyczaj najprostsze usługi typu handel.

• Oświata

Na terenie gminy znajdują się 4 szkoły podstawowe w Kraszewicach, Jeleniach, Głuszynie oraz Kuźnicy Grabowskiej. Ponadto w Kraszewicach wybudowano nowe gimnazjum z pełnym wyposażeniem, i jest tutaj przedszkole. W 2001 r. do szkół podstawowych uczęszczało 375 uczniów, oraz 117 do gimnazjum. Do placówki przedszkolnej uczęszczało 115 dzieci.

• Zdrowie i pomoc społeczna.

Podstawowa opieka zdrowotna mieszkańcom jest zapewniona w gminnym ośrodku zdrowia znajdującym się w Kraszewicach oraz w zespole opieki zdrowotnej w Kuźnicy Grabowskiej. W innych przypadkach mieszkańcy muszą korzystać z wyspecjalizowanych ośrodków zdrowia i szpitali znajdujących się poza gminą.

• Kultura

Na obszarze gminy znajdowały się 2 placówki biblioteczne, w których zgromadzono księgozbiór w ilości 21,8 tys. woluminów. W bibliotekach było zarejestrowanych 630 czytelników.

5. Uwarunkowania rozwoju rolnictwa.

Gmina ma charakter rolniczy – użytki rolne stanowią blisko 55 % powierzchni ogólnej gminy. Użytkowanie gruntów wg granic adm. ogółem

Powierzchnia gminy ogółem	- 7511 ha
a) użytki rolne	- 4112 ha
- grunty orne	- 3011 ha
- sady	- 11 ha
- łąki	- 711 ha
- pastwiska	- 379 ha
b) lasy i grunty leśne	- 2794 ha
c) grunty zabudowane i zurbanizowane	- 351 ha
d) nieużytki	- 66 ha
e) wody	- 188 ha

Gmina cechuje się wysokim odsetkiem terenów zakwalifikowanych jako użytki rolne (54,75%) w skład których wchodzi zarówno grunty orne, sady, łąki oraz pastwiska). Znaczny jest również udział terenów zalesionych – 37,2 % .

Bonitacyjna jakość gruntów ornyczych i użytków zielonych w gminie:

- klasa IV a i IV b – ok. 4,6 % ogółu gruntów rolnych
i ok. 15 % ogółu użytków zielonych klasy IV,
- klasa V - ok. 41,2 % ogółu gruntów rolnych,
i ok. 60 % ogółu użytków zielonych,
- klasa VI - ok. 54 % ogółu gruntów ornyczych,
i ok. 24 % ogółu użytków zielonych

W gminie nie ma większych arealów gleb o wyższej klasie bonitacyjnej. Pod względem rolniczej przydatności gleby gminy zalicza się do kompleksów żytnych: słabego i bardzo słabego, żytnio-lubinowego. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego oscylowała ok. 5 ha. Działalność rolnicza w gminie oparta jest o gospodarstwa indywidualne, nie rozwinęło się tutaj rolnictwo wielkoobszarowe. Ze względu na niską przydatność gleb produkcja roślinna jest oparta głównie o uprawy mniej wymagające: żyto, ziemniaki.

Ośrodki produkcji i obsługi rolnictwa

- piekarnia w Kraszewicach A;
- młyn w Kuźnicy Grabowskiej;
- agronomówki w Kraszewicach A i Kuźnicy Grabowskiej;

- młyn w Kraszewicach A ;
- punkt weterynaryjny w Kraszewicach A;
- GS " Samopomoc Chłopska" w Kraszewicach A;
- SKR w Kuźnicy Grabowskiej.

6. Uwarunkowania rozwoju systemów technicznych.

6.1. Transport i komunikacja.

6.1.1. Drogi.

Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej w związku z reformą ustrojową państwa zmieniła ustawę o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. wprowadziła nowe kategorie dróg i ustanowiła ich zarządy.

Przez obszar gminy nie przebiegają żadne drogi o znaczeniu krajowym. Najbliższa droga takiej kategorii oznaczona symbolem 11 przebiega przez ośrodek powiatowy – Ostrzeszów i wiedzie z północy kraju, przez Poznań i dalej na Śląsk.

Przez północno – zachodnią część obszaru gminy przebiega droga wojewódzka nr 449 prowadząca z Sycowa przez Ostrzeszów, Grabów do Błaszek. Całkowita długość tego odcinka na terenie gminy wynosi ok. 2 km.

Drogi wojewódzkie zapewniają połączenia z sąsiednimi gminami i regionami kraju oraz z innymi ważnymi szlakami komunikacyjnymi.

Drogi wojewódzkie uzupełnione są ponadto drogami powiatowymi, którymi nadzoruje Zarząd Dróg Powiatowych w Ostrzeszowie. Główną osią układu komunikacyjnego gminy jest droga powiatowa relacji Czajków – Kraszewice - Grabów

c) drogi powiatowe:

- nr 13289 Brzeziny – Głuszyna – Wysoty,
- nr 13441 Grabów – Kraszewice – Czajków,
- nr 13442 Kraszewice – Głuszyna – Salamony Grabowskie,
- nr 13444 Kraszewice – Spóle,
- nr 13445 Kuźnica Grabowska – Mielcuchy,
- nr 13461 Kraszewice – Mączniki.

Całkowita długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi ok. 38 km, w tym o naw. bit. -29,9 km;

Pozostałe połączenia drogowe w Kraszewicach realizowane są poprzez sieć dróg gminnych, których w 2002 r. było ogółem 86 km. Z ogólnej długości dróg gminnych 32 km posiadało nawierzchnię twardą , z czego 25 km ulepszoną. W przeliczeniu na 100 km² daje to wynik 114,5, gdzie średnie zagęszczenie dróg w powiecie wynosiło 100,5, a województwie 67,4.

Reforma administracyjna kraju wraz z nowym podziałem kompetencji w zakresie zarządzania drogami oraz niebywały spadek nakładów na eksploatację, modernizację i rozbudowę dróg w skali kraju sprawił, że sytuacja w tej sferze jest dla gmin bardzo trudna. Postępującej degradacji, pogorszeniu warunków użytkowych ulega większość dróg we wszystkich kategoriach.

6.1.2. Komunikacja kolejowa.

Przez obszar gminy nie przebiegają żadne szlaki kolejowe. Najbliższa linia znajduje się w Ostrzeszowie.

6.2. Infrastruktura techniczna.

6.2.1. Wodociągi i kanalizacja.

Gmina jest zwodociągowana w blisko 100 %. Systemem wodociągów woda jest rozprowadzana do poszczególnych obiektów. Na terenie gminy występują trzy ujęcia wody zlokalizowane w Kraszewicach i Kuźnicy Grabowskiej (2). Z ujęcia wody w Kraszewicach woda jest doprowadzana do Kraszewic B i Renty. Dla ujęcia wody wyznaczono strefę ochrony sanitarnej, która jest czerpana z poziomu czwartorzędowego. Wydajność studni określona jest na 32 m³/h.

Natomiast z ujęcia w Kuźnicy Grabowskiej woda jest doprowadzana do wsi Kuźnicy Grabowskiej i Jelenie. Wydajność studni wynosi 33 m³/h. Woda jest czerpana z poziomu czwartorzędowego. Na rysunku studium przedstawiono zasięg strefy ochronnej ujęcia wody. Pozostałe miejscowości w gminie są zaopatrywane z ujęcia wodociągowego w Palatach w sąsiedniej gminie Grabów.

Sieć wodociągowa w dużej części wykonana jest z rur cementowo-azbestowych, które powinny być w najbliższym czasie wymienione.

Na terenie gminy nie ma na razie wybudowanej oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacji sanitarnej. Ścieki bytowo – gospodarcze od mieszkańców oraz obiektów użyteczności publicznej są gromadzone w osadnikach bezodpływowych, wykonanych najczęściej z kręgów betonowych.

6.2.3. Energia elektryczna.

Przez obszar gminy przebiegają linie przesyłowe średniego napięcia 15 kV i niskiego napięcia. Na razie nie ma linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia.

Na terenie gminy są zlokalizowane stacje transformatorowe 15/0,4 KV. Przy pomocy tych stacji napięcie 15 KV transformowane jest na niskie napięcie 380 V i 220 V, a więc takie na jakim pracują urządzenia odbiorcze większości konsumentów energii elektrycznej.

Niestety część linii przesyłowych 15 kV i stacji transformatorowych 15/0,4 kV nie spełnia współczesnych wymagań co obniża sprawność sieci na poziomie dystrybucji do odbiorców.

6.2.4. Gaz.

Na terenie gminy nie ma jak dotąd sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia. Ewentualna realizacja sieci gazowej będzie uwarunkowana czynnikami ekonomicznymi.

W 1995 r. zostało opracowane studium programowe możliwości rozwoju gazyfikacji byłego województwa kaliskiego, które zakładało przebieg przez teren gminy gazociągu wysokiego ciśnienia oraz stacji gazowej I stopnia. Natomiast spółka "Petrico" opracowała Założenia techniczno-ekonomiczne gazyfikacji gminy Kraszewice.

6.2.5. Telekomunikacja.

Gmina Kraszewice jest obsługiwana przez Telekomunikację Polską S.A. Rejon Telekomunikacji w Ostrzeszowie. Gminna sieć linii telefonicznej zapewnia dobrą łączność poprzez nowoczesną centralę telefoniczną ze światłowodami. Ponadto gmina znajduje się w zasięgu telefonii bezprzewodowej systemów Centertel, Era GSM i Plus GSM.

Mieszkańcy są obsługiwani przez 1 placówkę pocztowo-telekomunikacyjną znajdującą się w Kraszewicach.

6.2.6. Gospodarka odpadami.

Na terenie gminy nie ma zorganizowanego wysypiska odpadów oraz zakładu utylizacji odpadów zwierzęcych. Śmieci są wywożone raz w miesiącu na składowisko odpadów w Ostrowie Wlkp. Nie prowadzi się również selektywnej zbiórki odpadów.

Sporo odpadów z terenów wiejskich jest zagospodarowywana na miejscu (kompostowanie, spalanie), co jest zjawiskiem zasadniczo pozytywnym, niestety też część śmieci wyrzucana jest na dziko do lasów i inne przypadkowe miejsca. Miejsca dzikiego składowania odpadów stanowią źródło chemicznego i bakteriologicznego zanieczyszczenia wód gruntowych i powierzchniowych. Na wysypiska te trafiają nie tylko odpady komunalne, ale również inne jak odpady budowlane, opony, stłuczka szklana, tworzywa sztuczne, stare meble. Przeciwdziałanie powstawaniu takich wysypisk jest trudne ze względu na szybki przyrost ilości odpadów. Miejsca "dzikiego składowania odpadów powinny być systematycznie likwidowane przez władze samorządowe.

W przyszłości należy spodziewać się dalszego wzrostu ilości odpadów w związku z czym należy opracować program gospodarki odpadami, zakładającą selektywną ich zbiórkę, segregację, wstępny przerób, odzysk surowców wtórnych i utylizację.

6.2.7. Cmentarnictwo.

Dwa cmentarze zlokalizowane są w Kraszewicach po obu stronach drogi prowadzącej Podrenty.

7. Główne czynniki rozwoju społeczno - gospodarczego gminy.

Rozwój społeczno-gospodarczy gminy Kraszewice traktuje się jako efekt prowadzenia gospodarki lokalnej, czyli określony stan rzeczywistości społeczno-gospodarczej gminy. Podstawę analizy rozwoju lokalnego gminy stanowi charakterystyka uwarunkowań, wśród których wyróżnia się czynniki determinujące rozwój społeczno-gospodarczy.

Do głównych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Kraszewice należą:

- duże arealy rolniczej przestrzeni produkcyjnej o niskich klasach bonitacyjnych,
- kompleksy leśne,
- uwarunkowania przyrodnicze - czyste środowisko naturalne, walory przyrodniczo – krajobrazowe,
- działalność usługowa,
- zasoby siły roboczej.

Restrukturyzacja gospodarki w warunkach gospodarki wolnorynkowej stanowi ważny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego gminy i wymusza wprowadzanie nowych rozwiązań dostosowanych do aktualnej sytuacji.

Działania takie powinny zmierzać do:

- dynamicznego rozwoju nowych podmiotów gospodarczych oraz tworzenia nowych miejsc pracy,
- prywatyzacji gospodarki,
- powstawania nowych inwestycji gospodarczych i napływu kapitału (i związane z tym m.in. podnoszenie jakości działalności produkcyjnej i usługowej),
- wzrostu aktywności zawodowej lokalnej ludności, a w szczególności polegającej na zmianie kwalifikacji i doskonaleniu zawodowym,
- rozwoju ilościowego i jakościowego placówek usługowych i infrastruktury towarzyszącej.

Napływ kapitału krajowego jak i zagranicznego, podmiotów gospodarczych to ważny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego. Z ich funkcjonowania wynika wiele korzyści, wśród których można zaliczyć:

- 1 modernizacja bazy materialnej lokalnych zakładów wytwórczych i unowocześnianie technologii produkcji,
- 2 restrukturyzacja własnościowa podmiotów gospodarczych i wspomaganie procesów prywatyzacji,
- 3 rozwój gminnego rynku pracy,
- 4 podnoszenie jakości działalności produkcyjnej i usługowej, konkurencyjności wyrobów, polepszanie oferty towarowej na rynku lokalnym i łatwiejszy dostęp do ponadlokalnych rynków zbytu,
- 5 wprowadzanie nowych technologii bezpiecznych dla środowiska naturalnego,
- 6 zwiększanie dochodów budżetowych gminy poprzez wzrost wpływów podatkowych.

Na podstawie rozpoznanych uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, diagnozy stanu istniejącego oraz zapisów przyjętej strategii rozwoju dla gminy Kraszewice dokonano wyboru tych spośród czynników, które można uznać jako przyczyniające się do dalszego rozwoju i ograniczających ten rozwój, czyli barier rozwoju.

OGRANICZENIA ROZWOJU:

W zakresie jakości życia mieszkańców i demografii

- ♦ migracja młodych osób ze wsi,
- ♦ wysoki i stale powiększający się poziom bezrobocia wśród osób czynnych zawodowo,
- ♦ niski poziom wyposażenia w usługi,
- ♦ przeciętna struktura i standardy usług bytowych

W zakresie mieszkalnictwa

- ♦ minimalny ruch budowlany,
- ♦ niezadawalający stan techniczny niektórych lokali

W zakresie aktywności gospodarczej

- ♦ duża liczba małych podmiotów gospodarczych,
- ♦ niedostatek przedsiębiorstw obsługujących rolnictwo, leśnictwo, zlokalizowanych na wsi,
- ♦ ogólnie niski poziom kultury technicznej,
- ♦ brak oferty uzbrojonych terenów

W zakresie rolnictwa

- ♦ słabe warunki agrotechniczne,
- ♦ zbyt mało dużych, silnych gospodarstw rolnych,
- ♦ niskoefektywne metody gospodarowania w rolnictwie,
- ♦ wysoka dekapitalizacja gospodarstw rolnych,
- ♦ generalnie niska dochodowość gospodarstw

W zakresie infrastruktury technicznej

- ♦ brak sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- ♦ brak oczyszczalni ścieków
- ♦ brak gminnego wysypiska odpadów,
- ♦ brak sieci gazowej na terenie gminy.

Czynniki zewnętrzne

- ♦ zła kondycja rolnictwa w skali kraju
- ♦ oddalenie od dużych miast

CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE ROZWOJOWI:

W zakresie jakości życia mieszkańców i demografii

- ♦ relatywnie wysoki przyrost naturalny,
- ♦ nieskażone środowisko naturalne,

W zakresie mieszkalnictwa

- ♦ relatywnie dobre standardy zamieszkania – korzystne parametry mieszkań,
- ♦ rezerwy terenu pod rozwój budownictwa

W zakresie aktywności gospodarczej

- ♦ korzystne zaplecze dla rozwoju przemysłu drzewnego i rolno-spożywczego,
- ♦ duży potencjał i zasoby siły roboczej,
- ♦ tereny pod nowe inwestycje,
- ♦ tendencje sprzyjające rozwojowi małych i średnich, elastycznych, dobrze przystosowanych do zmieniających się warunków gospodarczych przedsiębiorstw,

W zakresie rolnictwa i leśnictwa

- ♦ duże obszary niewykorzystanej rolniczej przestrzeni produkcyjnej,,
- ♦ produkcja "zdrowej" żywności,
- ♦ duże areale lasów, łąk.

W zakresie infrastruktury technicznej

- ♦ opracowane programy gazyfikacji, kanalizacji i zwodociągowania gminy,
- ♦ wykształcony układ komunikacyjny,
- ♦ pełna telefonizacja i zwodociągowanie gminy
- ♦ realizacja budowy oczyszczalni ścieków wraz z kolektorem sanitarnym ca 3 km,

Podsumowanie:

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy Kraszewice uwzględniają naturalne tendencje rozwojowe i lokalne tradycje, wartości i predyspozycje środowiska przyrodniczego, a także czynniki społeczne i gospodarcze.

Działania na rzecz rozwoju gminy powinny zmierzać w kierunku:

- ♦ systematycznego likwidowania głównych barier rozwoju, takich jak:
  - niedorozwój infrastruktury technicznej,
  - bezrobocie,
  - stopień wyposażenia w usługi podstawowe oraz wyższego rzędu
- ♦ podkreślenia i dalszego rozwoju wszystkich walorów gminy, głównie w sferze rolnictwa, usług, turystyki, rekreacji i wypoczynku.

Identyfikacja podstawowych zagadnień do rozwiązania.

- zapewnienie przestrzennych podstaw rozwoju przedsiębiorczości w celu zwiększenia koniunktury gospodarczej gminy,
- pozyskiwanie i stosowanie preferencji dla nowych inwestorów,
- rozwijanie infrastruktury technicznej w szczególności w zakresie kanalizacji i gazyfikacji gminy,
- rozwój usług oświaty w tym dostosowanie jego struktury do potrzeb rynku pracy,
- rozwój usług zdrowia,
- rozwój usług kultury i sportu w celu zapewnienia atrakcyjnego programu dla mieszkańców gminy i przybyszów z zewnątrz w szczególności dzieci i młodzieży (ograniczenie patologii społecznych),
- wykorzystanie zasobów środowiska kulturowego i przyrodniczego (walorów krajobrazu) dla potrzeb rekreacji, turystyki i wypoczynku
- ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego (remonty zaniedbanych obiektów zabytkowych),

- przygotowanie bogatej oferty terenów inwestycyjnych,
- rozwój drobnej wytwórczości
- działania zmierzające do zwiększenia potencjału przedsiębiorczości w gminie.

CZĘŚĆ III – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Generalna koncepcja rozwoju gminy.

Określenie kierunków dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Kraszewice polega na odpowiedzi na następujące pytania:

- ku czemu zmierza dalszy rozwój gminy i jakie są jego perspektywy?
- czy gmina w swoim dalszym rozwoju osiągnie określony poziom stabilizacji społ.-gosp.?
- czy posiada dodatkowe szanse dalszego rozwoju i z czego one wynikają?

W Studium jako **CEL NADRZĘDNY - MISJĘ** przyjęto:

“Kraszewice jako gmina rozwijająca nowoczesne rolnictwo, leśnictwo i działalność gospodarczo-usługową z poszanowaniem wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego w celu zapewnienia dostatnich i przyjaznych warunków życia dla jej mieszkańców”.

W strategii rozwoju gminy Kraszewice za cel strategiczny przyjęto:

“Cel priorytetowy dla całej gminy: mieszkańcy Gminy powinni osiągnąć standard życia zbliżony do średniej krajów Unii Europejskiej.”

Dla zrealizowania **MISJI** sformułowano **CELE STRATEGICZNE**, czyli długofalowe cele rozwoju gminy:

- A – osiągnięcie wysokiego standardu zamieszkania, pracy i wypoczynku;**
- B – efektywna promocja gminy;**
- C – wykształcenie silnych funkcji ponadlokalnych: rolno-spożywczej i usługowej;**
- D – wzmocnienie lokalnych więzi społecznych i wykreowanie wśród mieszkańców silnego poczucia tożsamości z dziedzictwem kulturowym i gospodarczym gminy;**
- E - gmina jako miejsce otwarte i przyjazne dla turystów oraz inwestorów;**

Dla realizacji celów strategicznych w **działaniach operacyjnych** zostanie położony nacisk na przemiany o charakterze jakościowo – ilościowym. Przemiany te koncentrować się będą na:

- ochronie krajobrazu, ochronie wód, odnowie substancji budowlanej, rewaloryzacji obszarów zdegradowanych,
- poprawie standardów w mieszkalnictwie poprzez zaktywizowanie budownictwa mieszkaniowego,
- podniesienie standardu usług w sferze społecznej,

- stworzenie bazy dla rozwoju funkcji turystyczno - wypoczynkowej,
- rozwoju wsi w oparciu o modernizowaną bazę,
- rozwoju różnorodnych form rolnictwa i działalności gospodarczej, a w szczególności rozwoju przemysłu rolno - spożywczego,
- modernizacji i rozwoju infrastruktury technicznej.

1.1. Główne funkcje gminy.

W Kraszewicach na przestrzeni lat rozwinęło się rolnictwo, leśnictwo, drobna działalność wytwórcza, rzemiosło i usługi lokalne. Na obszarze gminy dominuje gospodarka rolno i leśna, oparta na dużych kompleksach lasów.

W ramach opracowywanego studium zagospodarowania przestrzennego b. województwa kaliskiego gmina Kraszewice została zakwalifikowana do obszaru funkcjonalnego preferowanego do rozwoju funkcji turystycznej i hodowlanej. Natomiast ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego zakładają dla Kraszewic rozwój strefy rolno-leśnej z wielofunkcyjnym rozwojem wsi.

W świetle przeprowadzonej diagnozy stanu gminy i analizy jej predyspozycji i możliwości oraz uwarunkowań przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i politycznych uznać należy, że istniejące funkcje gminy powinny zostać kontynuowane z tym, że winny one ulec ukierunkowaniu na zrównoważony rozwój oraz powinny zostać w znacznym stopniu zaktywizowane, aby mogły stać się w większym stopniu czynnikami rozwojowymi.

Generalna koncepcja rozwoju gminy Kraszewice zakłada jej rozwój umiarkowany i zrównoważony, zmierzający w kierunku zmian jakościowych w strefie rolno-leśnej oraz zmian jakościowo-ilościowych w strefie zurbanizowanej.

Wprowadzane zmiany wynikają z wprowadzenia pojęcia zrównoważonego (eko-) rozwoju i przejścia z aspektów ilościowych na jakościowe: jakość życia, środowiska, wizerunku przestrzeni i krajobrazu oraz z potrzeby zdobywania rynku inwestorów w dobie silnej konkurencyjności między jednostkami samorządowymi jakimi są gminy.

Są to jedyne drogi, obok świadomości ekologicznej mieszkańców gminy i innych użytkowników środowiska, prowadzące do poprawy jakości życia i powiększenia dobrobytu.

Po niezbędnych modyfikacjach funkcji uznaje się, że podstawowymi funkcjami gminy Kraszewice będą:

1. ochrona i utrzymanie potencjału przyrodniczego,
2. działalność gospodarcza i rolnicza związana z przetwórstwem rolno (leśnym) – spożywczym,
3. nowoczesne rolnictwo, z pożądanym dużym udziałem rolnictwa ekologicznego.

Celem nadrzędnym w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Kraszewice jest zapewnienie właściwego poziomu życia jego mieszkańców, poprzez wykreowanie wysokich parametrów zagospodarowania – przestrzennych i środowiskowych, zapewnienie równorzędnego dostępu do usług dla wszystkich mieszkańców, zapewnienie dostępu do sieci infrastruktury technicznej i systemu komunikacyjnego.

A. Cele rozwoju ekologicznego:

- ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona wód,
- ochrona powietrza,

B. Cele rozwoju kulturowego:

- ochrona i renowacja obiektów zabytkowych,
- ochrona krajobrazu kulturowego,
- harmonijne kształtowanie nowej zabudowy, dostosowanej do skali i charakteru zabudowy istniejącej,

C. Cele rozwoju gospodarczego:

- rozwój budownictwa mieszkaniowego,
- rozwój usług podstawowych, bytowych,
- wzrost aktywności i koniunktury gospodarczej,
- rozwój komunikacji,
- rozwój infrastruktury technicznej.

Schemat gospodarowania w gminie, docelowa wizja gminy.

Schemat gospodarowania przestrzenią w gminie składa się z kolejnych kroków, które mają doprowadzić do uzyskania założonego efektu działań lub maksymalnego zbliżenia się do tego efektu.

Efektem końcowym, docelowym jest idealny obraz gminy:

- jako przestrzeni, w której żyją, mieszkają, pracują i wypoczywają jej mieszkańcy, ocenianej na podstawie jakości życia,
- jako przestrzeni krajobrazowo - estetycznej, odbieranej w kategoriach wizualnych i odczuwanej w bezkonfliktowym funkcjonowaniu struktur i powiązań,
- jako miejsca, w którym realizuje się życiowe cele,
- jako ważnego ogniwa w regionalnym systemie przyrodniczym i osadniczym.

Dla uzyskania założonego efektu podejmować należy działania dotyczące poszczególnych sfer rozwoju: środowiska przyrodniczego, mieszkania, pracy, wypoczynku.

Środkiem osiągnięcia założonych celów rozwoju jest podjęcie przez różnorodne podmioty programów działań wyznaczonych dla poszczególnych sfer rozwoju.

Sfery polityki przestrzennej i programy działań.

Polityka przestrzenna odnosi się do czterech płaszczyzn zrównoważonego rozwoju:

- ♦ ochrony środowiska przyrodniczego,
- ♦ kształtowania środowiska mieszkaniowego (mieszkanie),
- ♦ budowy rynku pracy (praca),
- ♦ tworzenia oferty wypoczynku (wypoczynek).

Każda z w/w sfer tworzy odpowiednie elementy struktury przestrzennej. Sfery przenikają się wzajemnie. Żadnego z elementów struktury przestrzennej nie można rozpatrywać i kształtować w oderwaniu od całości, jaką jest przestrzeń gminy, łącznie z jej wszystkimi składnikami, a w tym środowiskiem przyrodniczym

i człowiekiem.

Realizacja polityki przestrzennej, jej sprawność i skuteczność bazuje na fachowości, organizacji i prawidłowej atmosferze pracy służb administracji samorządowej, umiejętności włączania różnych podmiotów do wspólnych działań oraz od poziomu i kultury obsługi interesantów.

Ze względu na istniejące: przyrodnicze, kulturowe i społeczno – gospodarcze uwarunkowania rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miarę równomierny rozwój poszczególnych funkcji i form zagospodarowania, jak również występowanie jednoznacznych czynników mogących być motorem rozwoju wybranych dziedzin, nie znaleziono uzasadnienia do wariantowania rozwoju gminy.

Uznaje się wszystkie wsie za rozwojowe i proponuje następującą systematykę jednostek osadniczych pod kątem wzrostu i rozwoju jakościowego:

- 1/ **ośrodek dynamicznego rozwoju** tj. ośrodek o silnych tendencjach wzrostowych w oparciu o dotychczasowy potencjał społeczno - gospodarczy, którego rozwój wymaga wprowadzenia przekształceń krajobrazu i aktywnych działań na rzecz ochrony środowiska – Kraszewice, Kuźnica Grabowska, Mączniki
- 2/ **ośrodek umiarkowanego rozwoju** - ośrodek rozwijający się na miarę swojego zaplecza społeczno - gospodarczego i predyspozycji przyrodniczych i krajobrazowych – Raclawice, Głuszyna, Renta
- 3/ **ośrodek elementarnego rozwoju** – ośrodki nie wykazujące tendencji rozwojowych, w których powinny następować przekształcenia jakościowe podnoszące standardy życia – pozostałe jednostki osadnicze gminy

2. Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska przyrodniczego.

2.1. Tereny i obiekty chronione na podstawie przepisów szczególnych.

Podstawową kategorię obiektów chronionych w gminie Kraszewice stanowią obiekty i obszary o wysokich walorach przyrodniczych, podlegające ochronie z mocy ustawy o ochronie przyrody. Należą do nich:

- **Pomniki przyrody**

Na terenie gminy tą formą ochrony objęto drzewa i na razie nie wnioskuje się o objęcie ochroną innych obiektów.

- **Użytki ekologiczne**

Użytki ekologiczne są nową formą ochrony przyrody wprowadzone mocą ustawy o ochronie przyrody z 16 października 1991 r. Do użytków ekologicznych zaliczono zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mające znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, takie jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne “oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, płaty nie użytkowanej roślinności, starorzecza, skarpy, kamienie itp.

Użytki ekologiczne wpływają na wzbogacenie różnorodności biologicznej oraz urozmaicenie krajobrazu. Stanowią tereny lęgowe wielu gatunków ptaków, miejsca żerowania i wodopoje ptaków i ssaków. Są zbiorowiskami roślin typowych dla torfowisk i bagien oraz pełnią funkcje w zakresie małej retencji wód.

Zestawienie obszarów proponowanych do objęcia ochroną na terenie gminy Kraszewice:

- staw "Łozie" z przylegającą do niego łąką,
- kompleks stawów na południe od wsi Jajaki.

Tereny te proponuje się ze względu na szczególne warunki środowiska sprzyjające gnieźdzeniu się chronionych gatunków ptaków wodno-błotnych oraz występowanie chronionych gatunków roślin, a także urokliwy krajobraz śródleśnych stawów czy wilgotnych łąk. Na obszarach tych znajdują się miejsca lęgowe łabędzia niemego, błotniaka stawowego, perkozka, perkoza rdzawoszyjego. Na drugim z proponowanych obszarów znajdują się ponadto stanowiska roślin chronionych: kruszyna pospolita, bagno zwyczajne oraz grązel żółty. Szczegółowe granice użytków ekologicznych powinny przebiegać wzdłuż widocznych w terenie granic i zostaną wyznaczone na podstawie odrębnych badań.

- **Parki wiejskie**

Na obszarze gminy znajduje się tylko jeden zabytkowy park w Kuźnicy Grabowskiej.

- ◆ **Cmentarze** zabytkowe z wartościowym drzewostanem w Kraszewicach.

2.2. Kształtowanie systemu ekologicznego gminy.

1. W „Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy” sprawy środowiska, zgodnie z zapisaną w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym zasadą zrównoważonego rozwoju, są priorytetowe. Wynika z tego potrzeba ukierunkowania działań społeczności gminy na racjonalne użytkowanie krajobrazu i naturalnych zasobów przyrody. Składa się na to utrzymanie odpowiedniej jakości poszczególnych komponentów środowiska (powietrza, gleby, wody), zapewnienia trwałości ekosystemów leśnych, łąkowych i agrocenoz oraz kształtowanie estetyki krajobrazu przez zachowanie ładu ekologicznego (mozaikowatości krajobrazów), przestrzennego i estetycznego.
2. Dla ochrony zasobów przyrodniczych gminy Kraszewice niezbędne jest utrzymanie spójności istniejącego systemu przestrzeni przyrodniczych, włączonych w Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina rzeki Prośny”.
3. Korytarze ekologiczne wykorzystujące liczne łączniki dolinne i kompleksy leśne umożliwiają wielokierunkowe migracje organizmów, a także ułatwiają i ukierunkowują ruch mas powietrza (znaczenie przewietrzające). Uszczuplenie zasobów przyrodniczych, ich degradacja - rozerwanie korytarza - spowoduje izolację przyrodniczą terenów gminy.
4. Korytarze i łączniki ekologiczne oraz obszary węzłów ekologicznych wyznacza się biorąc pod uwagę warunki naturalne, głównie rzeźbę terenu, przebieg dolin rzecznych, obecność terenów torfowiskowych i bagiennych, zadrzewień śródleśnych, obszarów leśnych i innych terenów często o małej przydatności gospodarczej, lecz dużym znaczeniu biocenotycznym. Postuluje się więc utrzymanie zadrzewień, łąk, oczek wodnych, zatorfień i zabagnień jako podstawowych elementów łącznikowych sieci powiązań ekologicznych gminy.
5. Należy chronić ciągłość korytarzy, m.in. przez zaniechanie tworzenia barier przestrzennych (ograniczenie inwestycji liniowych poprzecznych, zabudowywania terenu, zmiany

użytkowania z ekstensywnego na intensywny, likwidacji zalesień i zadrzewień, zmiany stosunków wodnych).

Nasadzenia nowych drzew i krzewów nie wykonywać na skarpach cieków naturalnych, kanałów i rowów.

Ochrona wartości i zasobów środowiska przyrodniczego

Dla właściwej ochrony zasobów przyrodniczych gminy konieczne jest przyjęcie następujących postulatów:

Ochrona powierzchni ziemi.

Należy ograniczyć przekształcenia rzeźby, niszczenia skarp, niwelacji pagórków. Ochrona powierzchni ziemi powinna dotyczyć ochrony rzeźby, gleby oraz złóż wartościowych kopalin, szczególnie torfu.

Odnośnie **gleb**, proponuje się przyjąć następujący sposób działania:

- Słabe gleby (V, VI klasy) oraz wieloletnie odłogi przeznaczyć pod zalesienia, na nowo ustalając granicę polno-leśną.
- Gleby klas lepszych należy chronić przed zmianą użytkowania, stosując odstępstwa jedynie w wyjątkowych, uzasadnionych i niezbędnych przypadkach.

Ochrona ekosystemów lądowych

- Szczególnej troski wymagają **ekosystemy łąkowe, bagienne i torfowiskowe**, naturalne i seminaturalne, które należy chronić przed zmianą funkcji. Ważne jest też, aby w stosunku do łąk wykorzystywanych gospodarczo utrzymać tradycyjny sposób użytkowania (koszenie). Nie należy drastycznie zmieniać stosunków wodnych (osuszać terenu), gdyż stanowi to zagrożenie dla zespołów bagiennych i torfowiskowych.
- Gospodarka na **obszarach leśnych** zasadniczo pozostaje poza gestią gminy, spoczywa bowiem na przedsiębiorstwie Lasy Państwowe. Należy jednak dążyć do ekstensywnego gospodarowania zasobami lasów, tworząc starodrzew. Wprowadzając nowe nasadzenia należy unikać monokultur i monolitów; trzeba natomiast uwzględniać wymagania środowiska i opierać się na mapach naturalnej roślinności potencjalnej. W gospodarce leśnej należy zastąpić rębnię zupełną rębnią częściową, podnieść wiek rębności, stosować naturalne odnowienia lasu. Szczególnej pielęgnacji wymagają lasy ochronne (wodochronne, glebochronne). W ich obrębie należy ograniczyć do niezbędnej penetrację i użytkowanie.

Lasy ochronne są to lasy szczególnie chronione, w których prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, dla których zostały wydzielone.

W przypadku, gdy las stanowi własność Skarbu Państwa uznania go za ochronny dokonuje Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na wniosek Dyrektora Generalnego PGL "Lasy Państwowe", po zasięgnięciu opinii rady gminy; w przypadku lasu będącego własnością innego podmiotu za ochronny może go uznać wojewoda na wniosek starosty, uzgodniony z właścicielem lasu i zaopiniowany przez radę gminy.

Za lasy ochronne, mogą być uznane lasy, które:

1. chronią glebę przed zmywaniem lub wyjałowieniem, powstrzymują usuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin,
2. chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów,
3. ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków,
4. są trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu,
5. stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej,
6. mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa,
7. są położone:
  - a. w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców,
  - b. w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk,
  - c. w strefie górnej granicy lasów.

Jak z powyższego wyliczenia wynika istnieje wiele przesłanek do uznania lasu za ochronny. Dążąc do objęcia ochroną interesującego nas lasu należy skorzystać z powyższego katalogu. Aby całą procedurę przyspieszyć można wystąpić z wnioskiem o uznanie lasu za ochronny do Dyrektora Generalnego (w przypadku lasu należącego do PGL "Lasy Państwowe") lub wojewody (w przypadku lasów prywatnych). Wniosek powinien zawierać opis lasu, jego lokalizację oraz uzasadnienie dlaczego powinien zostać uznany za ochronny.

- W stosunku do **zieleni urządzonej** (parki, zieleń przydrożna) należy przyjąć zasadę ochrony konserwatorskiej, zachowawczej. W przypadku parków wiejskich konieczne jest prowadzenie prac rewaloryzacyjnych, porządkujących układ przestrzenny oraz uzupełniających drzewostan.

Dla poprawy bilansu wodnego gleb piaszczystych, ograniczenia erozji wietrznej, ograniczenia erozji wodnej gleb położonych na zboczach konieczne jest utworzenie **systemu zadrzewień ochronnych**. Niezbędne jest wykonanie inwentaryzacji ogólnej wszystkich zadrzewień i zaprojektowanie nowych nasadzeń. Na system zadrzewień ochronnych powinny składać się pasy zadrzewieniowe pełniące funkcje:

- Przeciwwietrzne, oparte o sieć dróg publicznych
- Filtru biologicznego, wzdłuż cieków oraz nad jeziorami, stanowiąc ich płaszcz ochronny
- Remiz śródpolnych
- Przeciwerozyjne, na stokach
- Osłonowe, towarzyszące obiektom kontrastowym w krajobrazie naturalnym

W zakresie ochrony środowiska należy przyjąć zasadę ochrony konserwatorskiej - zachowawczej, rozumianej jako nie pogarszanie stanu środowiska. Temu celowi winny służyć inwestycje komunalne poprawiające stan atmosfery, wód i czuwające nad właściwą gospodarką wodno-ściekową.

Ochrona wód

Należy przyjąć, jako podstawową, zasadę racjonalnego gospodarowania zasobami wód oraz nie ingerowania w naturalnie ukształtowane stosunki hydrologiczne.

- Akweny bezodpływowe oraz objęte ochroną prawną lub o wyjątkowym znaczeniu dla zachowania wartości środowiska, a także zlewnie rzek nie mogą być odbiornikami ścieków.
- Należy dążyć do przywrócenia przynajmniej II klasy czystości wód. Celowe jest podjęcie działań administracyjnych (egzekwowanie zakazu odprowadzania nieczystości do akwenu) oraz prac ochronnych, ograniczających spływy powierzchniowe z pól i zmniejszających eutrofizację. W tym celu wskazane jest otoczenie zbiorników płaszczem bariery biologicznej, w postaci pasa nasadzeń, o miąższości 150-300 m, złożonego z drzew, krzewów, nasadzonych kępowo. Pokrycie terenu trwałą roślinnością ma szczególne znaczenie w przypadku skarp nadbrzeżnych i kontaktu rola-woda.
- Należy zachowywać i chronić przed zanikiem (zasypaniem, osuszeniem) wszelkie oczka wodne oraz towarzyszące im i ciekom kępy zadrzewień. Ochronie winny podlegać inne zadrzewienia, szczególnie zadrzewienia śródpolne.
- Wszelkie inwestycje mogące zmienić stosunki hydrologiczne muszą być poprzedzone oceną oddziaływania na środowisko.

Ochrona wód musi być realizowana przez maksymalne ograniczenie zrzutów zanieczyszczeń (szczególnie substancji biogennych, organicznych i toksycznych) do gruntu i do wód powierzchniowych. Planowane rozwiązania przestrzenne w zakresie gospodarki ściekowej powinny uwzględniać:

- budowę komunalnych oczyszczalni ścieków wraz z budową zbiorczej kanalizacji sanitarnej i deszczowej eliminującej w maksymalny sposób indywidualne sposoby utylizacji ścieków sanitarnych i deszczowych,
- objęcie wszystkich możliwych obszarów zbiorczą kanalizacją sanitarną z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni,
- dopuszczenie na obszarach przewidzianych do objęcia sanitarną kanalizacją zbiorczą, do czasu jej wybudowania, odprowadzenia ścieków do szczelnych szamb tylko jako rozwiązania tymczasowego,
- dopuszczenie docelowego indywidualnego oczyszczania ścieków w przydomowych oczyszczalniach lub odprowadzenie ich do szamb, tylko na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną, przy czym lokalizowanie oczyszczalni przydomowych musi być dodatkowo ograniczone do miejsc, na których odprowadzenie ścieków do gruntu nie będzie zagrażało jakości wód podziemnych lub powierzchniowych,
- zakaz rolniczego wykorzystania ścieków w strefach ochronnych ujęć i zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych.

Północno-wschodnią częśći gminy w rejonie Mącznik planuje się włączyć do projektowanego zbiornika retencyjnego "Wielowieś Klasztorna" z zaporą na wysokości Wielowisi Klasztornej. Rzeka Proсна posiada potencjalne zasoby wód zdolne pokryć potrzeby wodne tego rejonu. Zbiornik ten wykorzystywałby naturalne obniżenie Kotliny Grabowskiej. Zadaniem tego obiektu byłaby m.in. redukcja fali powodziowej do poziomu gwarantującego ograniczenie do minimum szkody powodziowe oraz podniesienie przepływów niżówkowych na Prośnie

o ponad 100%. Zwiększenie przepływów minimalnych powinno z kolei zagwarantować pokrycie potrzeb nawodnień rolniczych oraz zapewniać występowanie stałego przepływu biologicznie nienaruszalnego, eliminującego możliwość okresowego stagnowania i zagniwania wód Proсны na terenie Kalisza.

Tereny te mogą stać się w przyszłości atrakcyjnym miejscem do rozwoju usług turystyki i rekreacji.

Ponadto proponuje się uznać zlewnię rzeki Proсны jako obszar szczególnej ochrony wód powierzchniowych (tzw. Zlewnia chroniona), której wody wykorzystywane są do zasilania ujęcia komunalnego miasta Kalisza. Natomiast zachodnią część gminy w której występuje cenny czwartorzędowy zbiornik wodonośny GZWP nr 311 proponuje się zakwalifikować jako Obszar Najwyższej Ochrony (ONO).

Przy lokalizowaniu na terenie gminy nowych inwestycji budowlanych należy uwzględniać również ograniczenia w użytkowaniu terenu wynikające z zagrożenia powodzią. Na obszarach zalewowych nie należy przyjmować rozwiązań przestrzennych ograniczających przepływ wód powodziowych oraz takich rozwiązań które mogą powodować straty powodziowe. Ewentualna zabudowa może być dopuszczona i uzgodniona pozytywnie tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach, wykluczających inne alternatywne rozwiązania oraz przy jednoczesnym zapewnieniu zabezpieczenia obiektów przed powodzią i uwzględnieniu kosztów ich wykonania oraz wykazania, że projektowane rozwiązania przestrzenne nie będą utrudniały przepływu wód powodziowych. Jak wynika ustaleń mapy hydrograficznej rejonem o największym zagrożeniu zalewaniem przez wody rzeczne w okresie wezbrań są tereny łąkowe położone wzdłuż rzeki Łużycy na odcinku od Kraszewic do Mącznik.

Gospodarka leśna

Gospodarka leśna powinna opierać się na zasadach trwałego i zrównoważonego gospodarowania. Należy odstąpić od gospodarki zrębowej na rzecz rębni częściowej, odnowień naturalnych poprzez samosiewy oraz unikania linii prostych przy wyznaczaniu powierzchni zrębu.

Stan środowiska i zasobów przyrodniczych Gminy zależeć będzie przede wszystkim od kompleksowego zarządzania zasobami (materialnymi, ludzkimi, infrastrukturą), w tym w dużej mierze od działań podejmowanych w zakresie gospodarki komunalnej. Podstawowymi przedsięwzięciami w tym względzie winno być:

- dalsze porządkowanie gospodarki odpadami komunalnymi,
- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów,
- skanalizowanie terenów wiejskich gminy oraz rozbudowanie i zmodernizowanie istniejących oczyszczalni ścieków. Obiekty obsługujące pojedyncze gospodarstwa lub kilka siedlisk powinny być budowane (propagowane) szczególnie w miejscowościach o rozproszonej zabudowie, przy ośrodkach wypoczynkowych i pensjonatach, wszędzie tam, gdzie poprowadzenie kolektora ściekowego byłoby zbyt kosztowne.

Poniżej przedstawiono wykaz lasów wnioskowanych o uznanie za ochronne w kategorii lasy wodochronne:

oddziały i pododdziały – 5 c,f,6 d,f, 7 a,b, 8 a,b, 9 a-d, 10 b, 11 a, 12 c, 13 b, d, 14 d, 15 c,f, 17 b,d,f, 21 a,c, 22 a, 27 c,d, 30 f, 34 c, 55 j,l,o, 62 b, 63 d,f 64 d, 67 b, 73 f,g o łącznej

powierzchni 109,86 ha. Są to głównie drzewostany rosnące na siedliskach wilgotnych o dominujących gatunkach takich jak: sosna, świerk, brzoza i olsza. Celem uznania tych lasów za ochronne jest wyrównanie spływu obfitości wód oraz przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód, utrzymanie zdolności retencyjnej gleb leśnych i działanie w ten sposób na polepszenie użyteczności obiegu wody.

Na rysunku studium przedstawiono tereny proponowane do zalesienia, które przyczynią się do wykształcenia w przyszłości zwartych i jednolitych kompleksów leśnych. Gospodarka prowadzona w oparciu o leśnictwo ma szansę stać się jednym z ważnych czynników rozwojowych gminy.

Generalne wytyczne w zakresie rolnictwa, leśnictwa i gospodarki wodnej.

- Zaleca się preferowanie rolnictwa proekologicznego,
- w stosunku do lasów ochronnych należy stosować następujące zasady:
  - kształtować struktury gatunkowe i przestrzenne lasu zgodnie z warunkami siedliskowymi w kierunku powiększenia różnorodności biologicznej i zwiększenie odporności lasu na czynniki destrukcyjne,
  - zachować w stanie nienaruszonym naturalne ekosystemy,
  - ograniczyć stosowanie zrębów zupełnych na terenach o dużej konfiguracji terenu,
  - wprowadzić różnorodność gatunkową, zalesianie nowych terenów (porolnych) powinno być poprzedzone wykonaniem studium krajobrazu na etapie projektu planu zagospodarowania przestrzennego,
- linie napowietrzne średniego i niskiego napięcia należy prowadzić w sposób ograniczający do minimum wycinkę drzew,
- w odniesieniu do gospodarki wodnej należy podjąć działania zmierzające do poprawy czystości wód co najmniej do II klasy,
- należy prowadzić działania, które doprowadzą do utrzymania optymalnej retencji wodnej poprzez:
  - zachowanie terenów podmokłych – bagien, mokradeł, torfowisk,
  - szczególną ochroną obszarów źródłiskowych rzek,
  - naturalny przebieg cieków,
  - wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień fitomelioracyjnych,
  - zalesianie obszarów źródłiskowych i wododziałowych.

3. Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska kulturowego.

Ustawa *O ochronie dóbr kultury* z dnia 15 lutego 1962 r. Dz. U. Nr 10 z późniejszymi zmianami, zobowiązuje wszystkich obywateli do ochrony dóbr kultury, natomiast samorząd terytorialny zobowiązuje do zapewnienia w tym celu warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych.

Generalne cele ochrony obejmujące: ochronę dziedzictwa kulturowego i historycznego mogą być osiągnięte poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

A/ ochrona przestrzennych wartości krajobrazu kulturowego

- utrzymanie historycznie ukształtowanej struktury osadniczej i sieci dróg,

- utrzymanie historycznych układów przestrzennych wsi, zasad lokalizacji zabudowy i zagospodarowania terenu, wypełnienie tradycyjnej niwy siedliskowej,
- zachowanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym dominant kulturowych i krajobrazowych,
- kontynuowanie tradycji w kształtowaniu krajobrazu kulturowego i nawiązanie do historycznych i regionalnych rozwiązań w jego kształtowaniu,
- przeciwdziałanie bezplanowej i chaotycznej parcelacji terenu,
- przeciwdziałanie zaśmiecaniu krajobrazu kulturowego nowymi lokalizacjami budowli substandardowych (tymczasowych pawilonów usługowych, baraków, budek kempingowych, małoestetycznych obiektów technicznych, agresywnych form reklamy),
- ograniczenie lokalizacji obiektów wymagających makroniwelacji i znacznych przekształceń topografii oraz zasobów przyrodniczych,

B/ ochrona indywidualnych wartości obiektów kultury materialnej

- ochrona przed dewastacją wartościowych stanowisk archeologicznych,
- utrzymanie i eksponowanie grodzisk i cmentarzysk posiadających charakterystyczną formę krajobrazową,
- zachowanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym: kościołów, szkół, obiektów usługowych, produkcyjnych, zespołów dworsko-folwarcznych, wpisanych i nie wpisanych do rejestru zabytków oraz zewidencjonowanej zabudowy zagrodowej i innych elementów zagospodarowania i wyposażenia miejscowości,
- utrzymanie i eksponowanie: układów przestrzennych siedlisk, pomników i krzyży, kamieni milowych, urządzeń technicznych i komunikacyjnych,
- utrzymanie i eksponowanie wartości zabudowy historycznej, jej proporcji, formy, typu dachów, wielkości i układu otworów, rodzaju stolarki i jej zdobnictwa, materiału budowlanego i sposobów jego wyeksponowania,
- zapobieganie w powstawaniu ubytków w zabudowie historycznej i tworzenie warunków do ich ponownej zabudowy,
- kształtowanie wysokich walorów estetycznych nowej zabudowy mieszkalnej, rekreacyjno-turystycznej i produkcyjnej poprzez nawiązywanie do tradycji i wartości regionalnych,

Na podstawie obecnie obowiązujących przepisów szczególnych, praktyki i wytycznych służb i środowisk konserwatorskich zaleca się stosowanie niżej wymienionych zasad:

3.1 Zasady ochrony obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

- 1) Na obszarach wpisanych do rejestru zabytków likwidacja obiektów budowlanych oraz drzewostanu i zmiana zagospodarowania terenu wymaga zgody organu właściwego d/s ochrony zabytków.
- 2) Na obszarach wpisanych do rejestru zabytków lokalizacja nowych obiektów oraz przekształcenia obiektów istniejących winno być poprzedzone wydaniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, uzgodnionej z organem d/s ochrony zabytków.
- 3) Obowiązuje utrzymanie wszystkich zabytkowych obiektów budowlanych wpisanych do rejestru zabytków.
- 4) Obowiązuje zachowanie dobrego stanu technicznego i estetycznego tych obiektów. Wszelkie prace remontowe i konserwatorskie zewnętrzne i wewnętrzne wymagają

wykonania projektu i uzgodnionego z organem właściwym d/s ochrony zabytków. Obowiązuje także utrzymanie właściwego stanu estetycznego otoczenia tych zabytków, w tym: zieleni, małej architektury i zagospodarowania posesji sąsiadujących.

3.2 Zasady ochrony stanowisk archeologicznych.

- 1) Na terenie gminy w obrębie lub bezpośrednim sąsiedztwie stanowiska archeologicznego w miejscowościach o metryce średniowiecznej: Kraszewice, Raclawice winna obowiązywać zasada zgłaszania opiniowania przez służby archeologiczno – konserwatorskiej zamiarów podejmowania prac ziemnych związanych z wykonywaniem głębokich wykopów, robót melioracyjnych, budową tras komunikacyjnych i instalacji infrastruktury podziemnej oraz w przypadku podejmowania zalesień użytków rolnych.
- 2) Na obszarach ochrony stanowisk archeologicznych należy ograniczyć użytkowanie terenu do dotychczasowego, o ile nie zostało ono zakwalifikowane jako niszczące, zachowanie zastanej topografii oraz warstw gruntowych w stanie niezmienionym.
- 3) Zmiany sposobu użytkowania terenów w strefach W oraz wykonanie prac niwelacyjnych lub ziemnych należy uzgadniać z właściwym organem ds. ochrony zabytków, który może zażądać przeprowadzenia archeologicznych badań ratowniczych lub nadzoru archeologicznego nad prowadzonymi pracami.
- 4) Na terenie stref W I (stanowisk wpisanych do rejestru zabytków w części I niniejszego opracowania) należy dopuścić wyłącznie prace archeologiczno –konserwatorskie i ograniczone inwestycje związane z ekspozycją i ochroną tych stanowisk.

Na rysunku studium zaznaczono stanowiska archeologiczne w/g dokumentacji „Archeologiczne Zdjęcie Polski”

3.3 . Zasady ochrony przestrzennych walorów kulturowych krajobrazu.

- 1) Należy utrzymać rolnicze użytkowanie terenów otwartego krajobrazu rolniczego.
- 2) Należy utrzymać harmonijny krajobraz w obszarach widoczności z punktów widokowych.
- 3) Należy zachować istniejące i wprowadzać nowe zadrzewienia śródpolne.
- 4) Należy zachować i eksponować krzyże i kapliczki przydrożne oraz kamienie milowe.
- 5) Należy utrzymać przebieg i przekrój dróg krajobrazowych, odnawiać obsadzenia tymi samymi gatunkami drzew, utrzymywać w sprawności technicznej nawierzchni utwardzonych.
- 6) Należy ograniczać lokalizację poza terenami zabudowanymi wolnostojących nośników reklamowych.
- 7) Nie należy stosować żużlu, gruzu itp. materiałów do modernizacji dróg.
- 8) Należy dążyć do zachowania w obecnym przekroju dróg o asymetrycznej nawierzchni utwardzonej, tzw. dróg letnich.

4. Rozwój demograficzny gminy.

W 2002 r. gmina Kraszewice liczyła 3711 mieszkańców. Średnia gęstość zaludnienia gminy wynosiła 49,4 os./ km², podczas gdy średnia dla powiatu 70,7 os./km², a dla województwa

112,7 os./km². Wśród gmin wiejskich powiatu ostrzeszowskiego Kraszewice były drugie, po Doruchowie (51,1 os./km²) pod względem gęstości zaludnienia. Najwyższą gęstość zaludnienia w całym powiecie odnotowano w Ostrzeszowie – 122,8 os./km².

Gmina cechuje się natomiast ujemnym saldem migracji, wiele mieszkańców wsi decyduje się na stałe wyjazdy do innych ośrodków.

Wszystkie tendencje charakteryzujące społeczeństwo Kraszewic muszą być wzięte pod uwagę przy prognozowaniu nie tylko rozwoju ludnościowego gminy i poszczególnych wsi, ale mają także wpływ na rozwój usług podstawowych oraz mieszkalnictwa.

Prognoza demograficzna

Punktem wyjścia do opracowania prognozy była analiza rozwoju ludnościowego gminy w przeciągu ostatnich lat, uwzględniająca istniejące tendencje migracji i przyrostu naturalnego. Przyjęto założenie zahamowania migracji oraz ujemnego przyrostu naturalnego na co będzie miała wpływ polepszenie sytuacji gospodarczej w kraju i związanej z tym rozwojem działalność inwestycyjna (miejsca pracy) i ewentualna większa dostępność terenów pod zabudowę mieszkaniową.

Zakładana struktura wieku charakteryzować się będzie:

- niewielkim wzrostem liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, ze względu na wejście w wiek rozrodczości roczników wyżu demograficznego z lat 1976 – 1985 (szczególnie w grupie wiekowej 0 – 2 i 3 – 6 lat, przy jednoczesnym spadku liczby dzieci w wieku 7 – 18 lat),
- wzrostem liczby ludności w wieku produkcyjnym, spowodowanym wejściem do tej grupy wszystkich roczników w/w wyżu demograficznego,
- wzrostem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Można przypuszczać że w roku 2020 liczba ludności w gminie osiągnie poziom 4000. Na przyszłe potrzeby mieszkańców została wyznaczona w studium szeroka gama terenów przeznaczonych pod inwestycje. Powinny nastąpić także zmiany na rynku pracy, spowodowane wzrostem aktywności zawodowej ze względu na rozwój alternatywnych, nierolniczych funkcji.

W studium uwzględniono zakładany wzrost liczby ludności wyznaczając nowe tereny dla mieszkalnictwa na potrzeby gminy oraz tereny ofertowe dla ewentualnych mieszkańców przybyłych z poza terenu gminy.

5. Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług.

5.1. Mieszkalnictwo.

Obecne warunki zamieszkania (np. średnia pow. użytkowa mieszkania / 1 osobę) ocenia się na średnim poziomie. Jednak mogą się one zdecydowanie pogarszać przy utrzymaniu obecnego minimalnego ruchu budowlanego. W tej sytuacji bardzo ważnym problemem jest zaktywizowanie budownictwa mieszkaniowego, i to we wszystkich jego formach.

W przypadku poszczególnych wsi dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wyznaczono w rysunku Studium wielofunkcyjne tereny rozwojowe o odpowiedniej wielkości.

Ponieważ polityka mieszkaniowa w gminie musi być polityka dla wszystkich potrzebujących mieszkanie, Studium oferuje różnorodne formy mieszkalnictwa, stosownie do potrzeb mieszkańców:

- ♦ mieszkalnictwo jednorodzinne o średnich standardach,
- ♦ mieszkalnictwo jednorodzinne o podwyższonych standardach urbanistyczno – architektonicznych.

Ze względów ekonomicznych i z uwagi na strukturę wieku mieszkańców można przypuszczać, że największym popytem będą się cieszyły mieszkania o średnim standardzie. W tym też kierunku będzie zmierzać polityka mieszkaniowa prowadzona przez gminę.

Rozwój mieszkalnictwa związany jest z koniecznością opracowania planów miejscowych dla terenów przewidzianych na ten cel. Podnoszenie atrakcyjności i dostępności planowanych terenów mieszkaniowych nastąpi w wyniku wyposażenia ich w infrastrukturę techniczną.

5.2. Usługi.

Zasadniczą kwestią pozostaje dalsze rozwijanie sieci placówek usługowych na terenie gminy. Należy dążyć do pełnego zaspokojenia potrzeb ludności zarówno w sensie jakościowym jak i ilościowym, oraz czasoprzestrzennym. Głównym celem w tej sferze powinno być podniesienie standardu usług istniejących, przede wszystkim społecznych, także tworzenie warunków dla rozwoju usług komercyjnych, a wszystko to w połączeniu z rozwojem terenów mieszkaniowych.

Celem prowadzenia polityki usługowej gminy Kraszewice powinno być podniesienie standardów wyposażenia gminy w podstawowe usługi publiczne, rozbudowa systemu infrastruktury społecznej w dostosowaniu do nowych potrzeb związanych z zachodzącymi zmianami społecznymi oraz zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do świadczonych w tym zakresie usług.

Działania jakie podejmować powinna gmina koncentrować się będą w następujących sferach:

- edukacji,
- kultury,
- ochrony zdrowia i pomocy społecznej,
- rozwoju kultury fizycznej i sportu,

przy podstawowym założeniu utrzymania aktualnego wyposażenia gminy w istniejące obiekty oraz wzbogaceniu o nowe inwestycje dostosowane programem i lokalizacją do postępujących procesów urbanizacyjnych.

Polityka w zakresie edukacji

Celem polityki w zakresie edukacji jest wykształcenie społeczeństwa na ludzi otwartych, przygotowanych do samodzielnego funkcjonowania, zaradnych, posiadających wszechstronne ogólne wykształcenie, zwiększające szansę na znalezienie w przyszłości zatrudnienia.

Realizacja powyższych celów wymaga m.in.:

1. dostosowania istniejącej bazy oświatowej do nowych potrzeb wynikających ze zmian w systemie oświaty,
2. zapewnienia dostępności komunikacyjnej szkół (m.in. przez organizowanie dojazdów),
3. stałej modernizacji i uzupełniania wyposażenia szkół w nowoczesny sprzęt dydaktyczny,
4. likwidacji dysproporcji w zakresie bazy dydaktycznej w poszczególnych szkołach,
5. tworzenia w oparciu o bazę szkolną zajęć (kursów) ogólnie dostępnych, mających na celu zapewnienie możliwości stałego podnoszenia poziomu wykształcenia całej społeczności gminy,
6. stworzenia programu modernizacji obiektów oświatowych pozwalającego na adaptację (rozbudowę) obiektów do potrzeb wynikających ze zmieniających się uwarunkowań demograficznych.

Polityka w zakresie dostępności do placówek kultury

Celem tej polityki jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do szeroko pojętych zasobów kultury. Wśród działań, które podjąć powinna gmina w tym zakresie pierwszoplanowe znaczenie mają:

- 1) upowszechnianie kultury w sposób umożliwiający dostęp wszystkim mieszkańcom gminy,
  - 2) prowadzenie bibliotek – pożądanym poziomem jest ilość 4-5 woluminów/mieszkańca. ,
  - 3) dofinansowywanie domów kultury, klubów wiejskich etc.,
- popularyzacja imprez kulturalnych zarówno lokalnych jak i ponadlokalnych,
  - współpraca z instytucjami kulturalnymi z innych ośrodków,
  - wypracowywanie (głównie wśród młodzieży szkolnej) potrzeby rozwijania swoich zainteresowań kulturalnych, „tworzenia życia kulturalnego”,
  - stałe uzupełnianie księgozbiorów szkolnych o nowe pozycje z literatury popularnonaukowej, wiedzy o świecie, nowoczesnej techniki, wydawnictw albumowych, literatury klasycznej,
  - organizowanie różnorodnych konkursów szkolnych i międzyszkolnych zarówno z zakresu tzw. wiedzy szkolnej jak i bardziej ogólnej.

Polityka ochrony zdrowia i pomocy społecznej.

Celem polityki jest stała poprawa jakości dostępności usług z zakresu służby zdrowia i pomocy społecznej, stworzenie warunków do czynnego włączenia się w życie gminy osób o ograniczonej sprawności, bezrobotnych, osób o najniższych dochodach.

- Dla realizacji powyższego celu działania gminy skupiać się będą głównie na tym by:
- docelowo zwiększyć ilość personelu medycznego w ośrodkach zdrowia,
  - zapewnić opiekę zdrowotną w szkołach i przedszkolach poprzez zorganizowanie gabinetów lekarskich lub przynajmniej opieki pielęgniarskiej,
  - rozwijać instytucję lekarza domowego,
  - zmodernizować obiekty zdrowia w celu wyeliminowania barier architektonicznych utrudniających swobodne poruszanie się – zarówno pacjentom jak i personelowi,
  - zapewnić pomoc socjalną dla najuboższych,

- propagować tzw. zdrowy styl życia,
- aktywizować bezrobotnych, organizować szkolenia i kursy pozwalające im na naukę poszukiwanych obecnie zawodów,
- współpracować z organizacjami pozarządowymi.

Polityka rozwoju kultury fizycznej i sportu.

Celem tej polityki jest zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do urządzeń i obiektów sportowych, możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu oraz poprawa stanu zdrowia mieszkańców.

Dla realizacji powyższego celu gmina powinna:

- propagować działania na rzecz promocji kultury fizycznej i sportu,
- organizować ogólnodostępne (masowe) imprezy sportowe,
- dofinansowywać zajęcia sportowe dla mieszkańców gminy organizowane w szkołach poza godzinami lekcyjnymi,
- organizować współzawodnictwo sportowe pomiędzy szkołami (wsiami).

Rozwój przestrzenny szeroko rozumianej sfery usług dotyczyć będzie:

- przygotowania różnorodnej oferty nowych terenów dla usług ponadlokalnych,
- przekształceń jakościowych dotychczasowych obiektów usługowych poprzez, poprawę wystroju architektoniczno – plastycznego drogą modernizacji i remontów oraz zastosowanie różnorodnych ułatwień dla klientów,
- stwarzanie sprzyjających warunków lub pewnych ograniczeń (poprzez stosowne zapisy planów miejscowych) dla rozwoju usług komercyjnych, a tym samym sterowanie ich rozwojem zgodnie z występującym zapotrzebowaniem lub interesem gminy.

Realizacja zasady równego dostępu mieszkańców do usług bytowych powinna odbywać się poprzez:

- niwelowanie różnic w wyposażeniu w usługi handlu, gastronomii, rzemiosła usługowego, kultury i sportu poszczególnych miejscowościach,
- realizację zakładanej sieci placówek oświatowych – szkół podstawowych, gimnazjum i przedszkoli, zgodnie z występującą strukturą demograficzną, przy czym należy pamiętać, że za 5 – 10 lat może wystąpić wtórny wyż demograficzny (dzieci obecnego wyżu demograficznego z lat 1976 – 1985),

Na terenach wsi usługi można lokalizować na całym obszarze rozwojowym jednostek osadniczych, o ile nie kolidują z innymi funkcjami terenów. Należy jednak dążyć do scentralizowania usług bytowych w ośrodkach położonych centralnie w stosunku do zabudowy mieszkaniowej, wprowadzając wyważoną różnorodność branż.

Obiekty usługowe należy projektować z wyposażeniem dla niepełnosprawnych, w otoczeniu zieleni oraz z miejscami do parkowania pojazdów.

6. Kierunki rozwoju działalności gospodarczej.

6.1. Pożądane kierunki rozwoju rolnictwa.

Gospodarka rolna gminy podlega przeobrażeniom systemowym podobnie, jak gospodarka kraju. W ostatnim okresie wystąpiły zjawiska i sytuacje charakteryzujące okres transformacji to jest:

- a) wzrost udziału sektora prywatnego w użytkowaniu gruntów,
- b) wzrost średniej powierzchni gospodarstwa rolnego,
- c) spadek zużycia nawozów mineralnych,
- d) pojawienie się bezrobocia na wsi,
- e) powiększenie się powierzchni odłogów i ugorów na gruntach ornych.

Gospodarka rolna gminy, aby sprostać wymogom zmieniającego się systemu powinna nadal się przekształcać, mimo trudnej sytuacji społecznej określanej mianem "strukturalnego bezrobocia".

Przemiany zachodzące w sferze rolniczej powinny zmierzać w kierunku:

- przebudowy struktury gospodarstw indywidualnych w kierunku gospodarstw efektywnych,
- rozwoju drobnego przemysłu rolnego i przetwórczego, przetwarzającego miejscowe surowce,
- rozwoju działalności pozarolniczej,
- rozbudowy sieci usług produkcyjnych, społecznych i komunalnych.

Pewną szansą dla rozwoju rolnictwa gminy może być ukierunkowanie jego na nowoczesną dziedzinę tj. rolnictwo ekologiczne produkujące zdrową żywność w oparciu o zasady Stowarzyszenia Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi "Ekoland".

Sklaniają ku temu walory naturalne środowiska: krajobraz polno-leśny, rozdrobnione pola i łąki, gdzie w warunkach maksymalnie zbliżonych do naturalnych, można uprawiać płody rolne o korzystnym dla organizmu ludzkiego składzie zrównoważonym pod względem biochemicznym.

Wymaga to wprowadzania pilotażowych wzorcowych gospodarstw ekologicznych, które byłyby przekonującym przykładem dla tradycyjnych gospodarstw. Dużą szansą dla polskiego rolnictwa, w tym rolnictwa w gminie Kraszewice może stać się uprawa rzepaku i innych roślin oleistych na potrzeby produkcji biopaliw. Ponadto duże tereny łąk mogą stanowić podstawę do wypasu i hodowli bydła.

Zasoby wód powierzchniowych, istniejące ciek wodne i stawy oraz ukształtowanie terenu mogą w przyszłości stanowić podstawę do rozwoju hodowli ryb słodkowodnych.

Dalszy rozwój rolnictwa powinien zostać ukierunkowany na:

- prowadzenie gospodarki rolnej dostosowanej do naturalnych siedlisk,
- zaspokojenie potrzeb zmieniającego się popytu.

W odniesieniu do produkcji roślinnej uważa się za właściwe (po rozeznaniu rynku zbytu):

- wprowadzanie nowych upraw w oparciu o lekkie gleby, a jednocześnie wymagających większej pracochłonności,
- wprowadzanie plantacji dla potrzeb przemysłu farmaceutycznego i zielarskiego np. róża, bez czarny, wiesiołek, leszczyna.

Natomiast w odniesieniu do hodowli zwierząt, proponuje się następujące kierunki rozwoju:

- utrzymanie produkcji trzody chlewnej, z wykluczeniem rozwoju ferm bezściółkowych,
- wprowadzanie hodowli uzupełniających takich jak: hodowla koni, kóz, owiec, królików, pszczoł i jedwabników.

Gmina Kraszewice może być dobrym miejscem dla produkcji żywności o najwyższych walorach zdrowotnych oraz znakomitym miejscem wypoczynku. Rejon ten cechuje się stosunkowo niskim stopniem urbanizacji, małą gęstością zaludnienia wsi i niską aktywnością gospodarczą z mocno rozdrobnionymi indywidualnymi gospodarstwami rolnymi. Cechy te powinny stać się bodźcem do kształtowania proekologicznego modelu gospodarki rolnej, gdzie istotne znaczenie mają:

- właściwe kształtowanie struktury krajobrazu rolniczego – czyli tworzenie różnorodności tego krajobrazu w postaci śródpolnych i śródłąkowych kompleksów leśnych, „oczek wodnych”, sieci miedz, żywopłotów, które sprzyjać będą naturalnym procesom regulacyjnym w populacjach roślin i zwierząt oraz przyczynią się do regeneracji zbiorowisk biotycznych,
- dobór kierunków produkcji rolniczej dostosowanej do lokalnych uwarunkowań ekologicznych, społecznych i gospodarczych,
- korekta struktury własnościowej gruntów polegająca na:
  - 1) scalaniu gruntów o wadliwej strukturze własności np. długich, wąskich działek biegnących wzdłuż zboczy,
  - 2) wykupie przez wojewodę terenów o szczególnych wartościach przyrodniczych i do uznania ich za użytki ekologiczne oraz do wyłączenia tych terenów z podatku gruntowego i leśnego,
  - 3) rozdrobnienia wielkopowierzchniowych monokultur
- wdrażanie tak zwanego rolnictwa ekologicznego – polegające m.in. na kształtowaniu świadomości ekologicznej rolników,
- stworzeniu nowoczesnego systemu obsługi rolnictwa nastawionego na przetwórstwo zdrowej żywności.

Prowadzenie proekologicznego gospodarstwa może polegać na:

- zagospodarowaniu odchodów zwierzęcych w taki sposób aby nie powodować nadmiernego stężenia gnojowicy w glebie,
- wapnować gleby w celu ograniczenia poboru metali ciężkich przez rośliny,
- utrzymywać czystość zagrody,
- nawożenie mineralne poprzedzać badaniem zasobności gleby, nawozy dawkować małymi porcjami aby nie przedostawały się do wód gruntowych,
- nawadniać użytki rolne przesuszane,
- rozwiązywać problemy oczyszczania ścieków w dużych wsiach oraz gospodarstwach rozproszonych,

- nie stosować monokultury w uprawie polowej,
- nie likwidować użytków ekologicznych,
- nie eksploatować torfów, na inne cele niż lecznicze,
- nie wypalać rowów przydrożnych i śródpolnych

Ważną dziedziną towarzyszącą rozwojowi rolnictwa w gminie powinna być przedsiębiorczość okołorolna i obsługa rolnictwa. W tej sferze zachodzi także proces przemian. Należy wspierać i ułatwiać powstawanie zakładów przetwórczych rolno-spożywczych, które współpracować będą z producentami żywności. Szczególnie wskazany jest rozwój małych wytwórni (np. masarnie, ubojnie, kwaszarnie, kaszarnie, gorzelnie) oraz różnych form przechowalnictwa (punkty skupu, suszarnie, chłodnie, konfekcjonowanie).

Ponadto ważną sprawą dla gospodarki gminy i dla miejscowych producentów jest utworzenie lokalnej giełdy płodów rolnych i leśnych - targowiska, które zaopatrzy mieszkańców i przyjezdnych w zdrową miejscową żywność.

Tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej oznaczone na rysunku studium kolorem żółtym, położone poza strefami osiedleńczymi jednostek wiejskich winny być wyłączone z zabudowy. Możliwa jest tu tylko lokalizacja zagrody (siedliska) traktowanego jako warsztat pracy rolnika z możliwością budowy i rozbudowy obiektów niezbędnych dla prowadzenia gospodarstwa rolnego, w tym budynek mieszkalny rolnika. Jednak nie może to być żadna forma budownictwa wyłącznie mieszkaniowego, ani podstawa do parcelacji dla takiej zabudowy.

Z tych względów zajęcie części terenów rolnych pod budowę zagrody, nie podlega przepisom o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

W wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych lokalnymi uwarunkowaniami, można dopuścić adaptację rozproszoną zabudowę siedliskową na cele publiczne (usług, turystyki), po uprzednim wykonaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

6.2. Kierunki i zasady rozwoju działalności produkcyjnej.

Początek lat 2000 cechuje się dużymi zmianami na rynku pracy i działalności gospodarczej. Gmina ze względu na swoje walory przyrodnicze i predyspozycje środowiska powinna rozwijać wszelkie nieuciążliwe formy przetwórstwa rolno – leśno – spożywczego oraz przemysłu drzewnego.

Rozwój przestrzenny sfery działalności gospodarczej powinien dotyczyć przygotowania różnorodnej oferty terenów nieuciążliwej aktywności gospodarczej, drobnego przemysłu i drobnej wytwórczości, w sposób pozwalający na harmonijne wpasowanie się w krajobraz oraz zniwelowanie uciążliwości dla środowiska przyrodniczego. Kolejnym elementem powinien stać się rozwój jakościowy i umiarkowany rozwój przestrzenny tej funkcji w wielofunkcyjnych jednostkach osadniczych,

Natomiast działania gminy powinny być ukierunkowane na:

- pobudzanie i wspomaganie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości poprzez:
  - udostępnianie terenów pod aktywizację gospodarczą drogą opracowania planów miejscowych oraz modernizacja, konserwacja i rozwój gminnej sieci drogowej i infrastruktury technicznej,

- aktywizację rolnictwa we wszystkich jego formach, z wykluczeniem uciążliwych dla środowiska,
- stosowanie ułatwień w dostępie do określonych zasobów (np. ulgi i zwolnienia podatkowe) szczególnie dla inwestorów w sposób znaczący oddziałujących na lokalny rynek pracy (tworzących nowe miejsca pracy),
- aktywizację zawodową bezrobotnych poprzez:
  - wspomaganie działań w zakresie kształcenia i przekwalifikowania bezrobotnych, organizowanie kursów zawodowych umożliwiających dostosowanie kwalifikacji bezrobotnych do potrzeb lokalnego rynku pracy,
  - stworzenie preferencji dla osób bezrobotnych podejmujących działalność gospodarczą na własny rachunek.

Sfera usługowa charakteryzuje się ponadto najsilniejszym powiązaniem z ogólnymi procesami zachodzącymi w kraju. Reaguje ona na zmiany systemu prawnego i finansowego konstruowanego na szczeblu centralnym, a także na preferencje stwarzane na szczeblu lokalnym. Ponieważ w ramach działalności usługowej występują przede wszystkim małe firmy, dlatego też charakteryzują się one dużą elastycznością i zdolnością do adaptacji wobec zmieniających się warunków.

Szybki rozwój usług, który jest przejawem ożywienia gospodarczego, warunkowany jest działaniem kilku czynników. Podzielić je można na dwie grupy. Pierwsza grupa dotyczy uwarunkowań, które można w pewnym sensie nazwać ustrojowymi. Chodzi tu o warunki jakie stwarza państwowy system prawny i finansowy, a także ustawowe szanse dane samorządności na szczeblu gminnym. Druga grupa to czynniki działające na szczeblu lokalnym, powiązane także z samym funkcjonowaniem usług. Wymienić tu należy: położenie, rozmieszczenie ludności, poziom życia mieszkańców, polityka i inicjatywa władz samorządowych, przedsiębiorczość w tworzeniu i prowadzeniu podmiotów usługowych oraz wzajemna konkurencja obiektów usługowych. Wszystkie te czynniki bardzo wyraźnie rzutują na stan usług w gminie Kraszewice.

Usługi stanowią tę sferę działalności gospodarczej w gminie, w której najszybciej zaznaczył się proces transformacji. Zmiany te obejmują:

- powstanie nowych obiektów,
- zmianę struktury własności, która sprowadza się do kształtowania się coraz większego udziału własności prywatnej,
- przesunięcia branżowe, które dotyczyły głównie wzrostu roli usług dystrybucyjnych (np. handlu, transportu),
- upadek obiektów nierentownych, które nie wytrzymały konkurencji z innymi, ze względu na niewłaściwą lokalizację, niezdolność przystosowania się do zmienionych warunków finansowania i kredytowania.

Przewiduje się następujące kierunki rozwoju działalności produkcyjnej:

- należy preferować rozwój małych jednostek, które zadbają o nieuciążliwy charakter produkcji, najnowsze i bezpieczne technologie, postuluje się wprowadzanie na szeroką skalę ekologicznych nośników energii: gazu ziemnego i oleju opałowego lekkiego,

- dopuszczać większe przedsięwzięcia gospodarcze (terenochłonne) pod warunkiem stosowania w ich działalności nowoczesnych technologii „oszczędzających” środowisko przyrodnicze, przyjmując za wymóg absolutny – ochronę czystości powietrza,
- ponadto zaleca się wprowadzanie nowych technologii w zakresie korzystania z niekonwencjonalnych źródeł energii takich jak: kolektory słoneczne, pompy ciepłe, siła wiatru,
- w rozwoju powinny być preferowane dotychczasowe branże produkcji oraz branże oparte na miejscowym surowcu,
- rozwijanie działalności produkcyjnej przy wykorzystaniu i zagospodarowywaniu wolnych obiektów, nieużytkowanych terenów produkcyjnych i usługowych dla potrzeb drobnego przemysłu, rzemiosła, przetwórstwa rolno-spożywczego,
  - rozwijanie nowych form działalności produkcyjnej zgodnych z wymogami ochrony środowiska oraz z celami strategicznymi rozwoju gminy.

Na terenach wiejskich jakiegokolwiek formy działalności gospodarczej powinny powstawać z zachowaniem pełnego bezpieczeństwa dla środowiska i niekolidyjności w stosunku do funkcji mieszkaniowej.

Nowo powstające podmioty gospodarcze powinny być dostosowane do skali danej jednostki osadniczej.

Tereny pod działalność gospodarczą, w tym działalność produkcyjną, powinny zostać wyznaczone poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W planach określone zostaną warunki zagospodarowania terenu, nasycenie zielenią, zasady zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, zasady utylizacji odpadów oraz minimalizacji hałasu.

7. Kształtowanie rozwoju turystyki, wypoczynku i rekreacji.

Gospodarka lokalna w ujęciu tradycyjnym była pojmowana, jako działanie instytucji lokalnych zmierzające do rozwoju lokalnego środowiska życia. Działania te były prowadzone w oparciu o miejscowe czynniki rozwoju, wśród których zaliczyć można:

- 1) siłę roboczą
- 2) bazę rozwojową w danym miejscu
- 3) korzyści miejsca
- 4) zasoby wiedzy

Czynnikiem rozwoju lokalnego jak i ponadlokalnego jest też turystyka.

Przez pojęcie turystyki rozumie się odbywanie podróży w celach wypoczynkowych, sportowych lub poznawczych. W rozwoju lokalnym jest ona związana z miejscową skalą działalności społeczno - gospodarczej, jest prowadzona z punktu widzenia potrzeb społeczności lokalnych. W proces ten jest zaangażowana ludność lokalna jak i struktury samorządowe. Rozwój ten nie ma ograniczeń rzeczowych i rodzajowych. Powinien obejmować szeroką gamę działań podejmowanych dla poprawy sytuacji materialnej i niematerialnej ludności i gminy. Jest on uzupełnieniem rozwoju regionalnego, prowadzonego w oparciu o czynniki egzogeniczne.

Rozwój lokalny jako specjalna kategoria rozwoju wykształcił się w Europie Zachodniej w latach 70-tych, gdy zaostriżył się kryzys polityki regionalnej. Ponieważ czynnikiem tego rozwoju jest także gospodarka rynkowa, w Polsce proces ten wystąpił znacznie później. Oparciem dla rozwoju był wzrost świadomości struktur samorządowych. Zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnych jest możliwe poprzez uaktywnienie miejscowych czynników rozwojowych, takich jak turystyka.

Jednak aby turystyka stała się takim czynnikiem muszą być zachowane pewne warunki. Dany region musi cechować się czymś, co będzie go pozytywnie wyróżniało od pozostałych.

Do cech takich należą:

1) Walory krajoznawcze:

- przyrodnicze, stworzone przez naturę
- antropogeniczne, stworzone przez człowieka

2) Walory wypoczynkowe

Najwyżej ceni się wodę zdatną do kąpieli i uprawiania sportów wodnych, las, czyste powietrze, sprzyjający mikroklimat, ciszę i zróżnicowanie terenu.

Oprócz wyżej wymienionych walorów dla prawidłowej obsługi ruchu turystycznego niezbędne jest odpowiednie zagospodarowanie terenu, w szczególności zaś chodzi o bazę noclegową, gastronomiczną.

Baza noclegowa

Jest najważniejszym elementem zagospodarowania. Rozróżnia się w niej obiekty turystyczne służące krótkim na ogół pobytom, jak hotele, motele, zajazdy, domy wycieczkowe, schroniska turystyczne i młodzieżowe, campingi oraz pola biwakowe. Dla dłuższych pobytów przewidziane są ośrodki wczasowo - wypoczynkowe.

Rozmieszczenie obiektów turystycznych i wczasowo - wypoczynkowych jest nierównomierne i zależy od walorów turystycznych, a zwłaszcza od wypoczynkowych. Najczęściej używanym miernikiem stopnia zagospodarowania turystycznego jest liczba łóżek lub miejsc noclegowych, która może być odnoszona do liczby ludności lub powierzchni terenu.

Baza gastronomiczna

Gastronomia służy zarówno ludności zamieszkującej na stałe w danej miejscowości, jak i czasowo przybywającym turystom, obsługując w mniejszym lub większym stopniu jedną i drugą grupę ludności w zależności od charakteru miejscowości i pory roku. Cały kompleks bazy żywieniowej składa się z obiektów umożliwiających konsumpcję i zakup produktów żywnościowych oraz z zaplecza produkcyjnego, magazynowego i transportowego. Podstawowym rodzajem obiektów umożliwiających konsumpcję są zakłady gastronomiczne typu żywieniowego, które prowadzą sprzedaż wszystkich rodzajów potraw i napojów. Są to restauracje, jadłodajnie, bary szybkiej obsługi, bistra, bary mleczne. Zakłady gastronomiczne typu uzupełniającego świadczą w ograniczonym zakresie usługi o charakterze żywieniowym i stwarzają warunki do wypoczynku, spotkań towarzyskich i rozrywki. Są to kawiarnie, bary, herbaciarnie, cukiernie, winiarnie itp. związane organizacyjnie z gastronomią, ale w aspekcie turystycznym mają charakter bazy towarzyszącej. Elementami bazy gastronomicznej są jeszcze punkty gastronomiczne do których zalicza się bufety, smażalnie, pijalnie, lodziarnie. Cechą charakterystyczną ich jest większa elastyczność, dostosowana do zmieniającego się w czasie i przestrzeni nasilenia ruchu turystycznego.

Odpowiedni standard bazy noclegowej, gastronomicznej, czy możliwość dogodnego dojazdu przyciąga turystów. Oferta turystyczna powinna być zróżnicowana, musi uwzględniać indywidualne gusta i preferencje ludzi. Powyższe warunki należy odnieść do tradycyjnie rozumianej turystyki. Nie w pełni będą one miały odzwierciedlenie w tendencjach charakteryzujących współczesną turystykę, która preferuje rozwój łagodnych, zrównoważonych form tej działalności.

Przykładem jest tutaj *agroturystyka* - oferująca aktywny wypoczynek na terenach wiejskich zorganizowany przez rodziny rolników. Duże zainteresowanie jest wywołane zmianą w upodobaniach turystów spowodowaną krytycznym stosunkiem do dotychczasowych form wypoczynku, zwrotem w stronę zdrowego trybu życia, zainteresowaniem aktywnymi formami wypoczynku. Turystyka przyczynia się do aktywizacji i rozwoju ekonomicznego rejonów wiejskich. Agroturystyka jest ważnym elementem w ekorozwoju, który charakteryzuje przyjazny stosunek do środowiska naturalnego. Rozwój wsi w wielu krajach rozwiniętych uzależniony jest od dochodów ze źródeł pozarolniczych. Ocenia się, że około 40 - 60% rolników krajów wysoko uprzemysłowionych czerpie dochody z pracy poza rolnictwem, w tym także z agroturystyki. Według oceny Instytutu Turystyki w Warszawie około 1/3 gmin w Polsce posiada odpowiednie warunki do aktywizacji przez rozwój usług turystycznych. Turystyka, zakładająca szeroki pakiet ofert wypoczynku na wsi, daje możliwość zatrudnienia dla różnych grup zawodowych. Przede wszystkim miejsce pracy i źródło dochodów uzyskuje rodzina rolnicza.

Niezbędnym składnikiem turystyki jest także organizowanie czasu wolnego turysty. Napływ turystów na tereny wiejskie stymuluje powstawanie na wsi ofert organizowania czasu wolnego: wycieczek pieszych, rowerowych, konnych. Agroturystyka sprzyja też sprzedaży wprost z gospodarstwa np. produktów rolnych, domowych przetworów.

Turystyka wpływa pomyślnie na rozwój infrastruktury lokalnej, takiej jak: handel, rzemiosło, transport, budownictwo, która służy nie tylko turystom, ale wpływa korzystnie na jakość życia mieszkańców. Tworzone są nowe miejsca pracy i źródła dodatkowych dochodów. Zwiększanie dochodu sprzyja rozwijaniu dalszych inicjatyw. Stymulowany jest także rozwój społeczny. Uznanie walorów środowiska, wartości kulturowych, gospodarstwa rolnego przez ludzi z zewnątrz, wpływa korzystnie na poczucie lokalnego patriotyzmu, zwiększa troskę społeczności lokalnej o architekturę, rzemiosło, kuchnię. Obecność gości wzmaga odpowiedzialność za czystość i estetykę. Turystyka w regionach gdzie nigdy nie będzie przemysłu, może stworzyć ludziom pracującym w usługach czy obsłudze ruchu turystycznego lepsze warunki życia niż w regionach uprzemysłowionych.

Podsumowując można stwierdzić, że turystyka powinna stać się coraz ważniejszym czynnikiem rozwoju, który trzeba scharmonizować ze środowiskiem naturalnym, aby nie stała się ograniczeniem rozwoju. Nie może to być rozwój żywiolowy, musi się on podporządkować planom rozwojowym. Potrzebne są tu zarówno inwestycje, przepisy porządkowe, prawne jak i wysiłek organizacyjny, a także przekonanie społeczeństwa o konieczności rozwoju tej dziedziny gospodarki.

Podstawą rozwoju turystyki są zróżnicowane **walory turystyczne** poszczególnych regionów oraz odpowiednio wykształcona infrastruktura, zarówno techniczna, jak i społeczna. Nasilenie ruchu turystycznego w przestrzeni i czasie uzależnione jest od wielu czynników, przy

czym decydującą rolę odgrywa **atrakcyjność turystyczna** obszaru, wpływająca na świadomość turystów dokonujących wyboru odpowiedniego terenu do penetracji.

7.2. Zasady kształtowania strategii rozwoju popytu turystycznego na terenie gminy Kraszewice.

Na dzień dzisiejszy turystyka na terenie gminy nie jest najlepiej rozwinięta. Dużą szansą dla gminy może stać się realizacja zbiornika retencyjnego "Wielowieś Klasztorna", która przyczyni się do wzrostu atrakcyjności gminy jako miejsca interesującego dla turystów.

Przy kształtowaniu oferty turystycznej gminy i tworzeniu wizerunku gminy Kraszewice przyjaznej i otwartej dla turysty należy uwzględnić następujące wskazania:

- 1) Celem rozwoju gospodarki turystycznej winno być:
  - podnoszenie poziomu ekonomicznego gminy dla poprawy warunków materialnych społeczeństwa
  - wspomaganie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i zasad ładu przestrzennego
  - wspomaganie rozwiązania problemu bezrobocia poprzez rozwój usług w sektorze gospodarki turystycznej, tworzenie nowych miejsc pracy, wzrost aktywności zawodowej ludności.
- 2) Ze względu na: a) inny rodzaj aktywności, b) odmienność celów, c) różne preferencje i oczekiwania rekreanta odnośnie sposobu wypoczynku i produktu turystycznego należy oddzielnie rozpatrzyć szansę rozwoju turystycznego gminy Kraszewice oraz możliwości zagospodarowania rekreacyjnego.
- 3) W tworzeniu ośrodków rekreacyjnych należy wziąć pod rozwagę następujące elementy:
  - potencjał rekreacyjny środowiska np. zbiorniki wód otwartych,
  - typ sąsiedztwa (obecność lasu, zróżnicowanie rzeźby terenu, istnienie osad mogących pełnić funkcje wsi letniskowych),
  - dotychczasowe preferencje mieszkańców gminy odnośnie sposobów i miejsc wypoczynku,
  - preferencje turystów.
- 4) Turystyka jest równorzędnym działem w stosunku do innych form działalności gospodarczej Gminy.
- 5) Gospodarka turystyczna winna być prowadzona planowo i skupiać się na ofercie z trzech grup produktów turystycznych:
  - turystyka rekreacyjna, specjalistyczna – jako produkt dla turystyki weekendowej i pobytowej; Preferowane formy turystyki aktywnej i specjalistycznej to sporty wodne - wędkarstwo, organizowanie przystani i pól biwakowych
  - turystyka na terenach wiejskich = agro- i ekoturystyka - produkt dla turystyki pobytowej (powyżej 5 dni).

Agroturystyka nie może być podstawowym źródłem dochodu; może być natomiast pomocną, wspomagającą podstawową dziedzinę, działalnością gospodarczą. Dla prowadzenia usług agroturystycznych szczególnie wartościowymi są obszary o dużych walorach przyrodniczych (o urozmaiconym krajobrazie - rzeźbie terenu, bogate w las, łąki, zbiorniki wodne) w sposób naturalny predysponowane do tej funkcji, tereny o wysokich walorach historycznych oraz obszary gdzie kultywuje się, lub przetrwał ich materialny wyraz, tradycje dawnego rękodzieła i uprawy roli (zachowały się stare młyny, wędzarnie, kuźnie, pasieki, stawy rybne). Ta forma turystyki kwalifikowanej ma u podstaw istniejące już programy agroekologiczne dla promowania turystyki jako alternatywnej działalności gospodarczej. Winna mieć wsparcie w utrwalonych w tradycji festynach i jarmarkach (np. „noc świętojańska”, „święto plonów” i in.).

Ekoturystyka skierowana jest do wąskiego grona odbiorców, przygotowanych merytorycznie (wiedzą co chcą zobaczyć i w jakim celu podejmują wysiłek poznawczy), realizowana w niewielkich grupach, pod kontrolą i z obsługą przewodnicką, na terenach o wysokich walorach przyrodniczych, w oparciu o przygotowane materiały informacyjne i wytyczone w terenie ścieżki dydaktyczne. Praktycznie cały obszar gminy może podlegać takim działaniom. Konieczne jest promowanie zasobów naturalnych: fauny, flory i krajobrazów jako ofert unikatowych. Warunkiem powodzenia przedsięwzięcia jest promowanie inwestowania w przedsiębiorstwa z zakresu rozwoju turystyki ekologicznej.

Dla osób młodszych, preferujących pionierskie warunki pobytu i gorzej sytuowanych konieczne jest stworzenie pól namiotowych (biwakowych i karawaningowych). Muszą być one dobrze zorganizowane, dozorowane i wyposażone w podstawowe elementy infrastruktury zabezpieczające stan środowiska. Kwatery należy wydzielić zielenią.

6) Dla obszarów wykorzystywanych rekreacyjnie przyjąć należy następujące wartości naturalnej chłonności środowiska i pojemności turystycznej (wskaźnik obowiązujący po zagospodarowaniu, wprowadzeniu infrastruktury rekreacyjnej) (w osobach /ha):

- chłonność: 50 (max), 30 (średnio)
- pojemność 225 (max), 165 (średnio), 110 (min).

7) Dla bazy noclegowej (obszarów biwakowania) przyjąć następujące wskaźniki:

- Kempingi: 75 m²/osoba
- Pola namiotowe/obozowiska: 50m²/osoba
- Domki wczasowe/pensjonaty: 100m²/osoba
- Domki turystyczne: maksymalnie 50m² pow. domku przy minimum 500 m² działki

8) Rozwój bazy noclegowej winien uwzględniać następujące wskazania:

- obowiązkowe wyposażenie ośrodków w oczyszczalnie ścieków lub bezwarunkowe podłączenie do projektowanej sieci kanalizacyjnej
- likwidacja ośrodków o niskim standardzie o ile ich modernizacja jest nieopłacalna
- poszerzanie wachlarza usług dodatkowych, tzw. okołoturystycznych, świadczonych przez hotelarzy.

- 9) Dla stworzenia charakterystycznego i swoistego obrazu gminy konieczna jest specjalizacja usług turystycznych. Służyć temu powinny następujące działania:
- stworzenie i propagowanie produktu specjalistycznego, unikatowego i specyficznego dla gminy (tworzenie wizerunku gminy i produktu turystycznego gminy), przede wszystkim w oparciu o walory kulturowe gminy
  - propagowanie wycieczek specjalistycznych oraz szczególnych form turystyki aktywnej, np. „szkół przetrwania” (tzw. *survival*)
  - tworzenie pakietu ofertowego.
- 10) Ważna jest koordynacja działań promocyjnych, dająca oszczędność kosztów i zwiększenie efektywności. W tym celu winno dojść do współdziałania Samorządu, organizacji społecznych oraz osób prywatnych zainteresowanych rozwojem rekreacji i turystyki w gminie.
- 11) Konieczne jest stworzenie spójnego, jednorodnego pod względem graficznym wizualnego systemu informacji turystycznej.
- 12) Agroturystyka, jako forma wypoczynku sprzyjająca zachowaniu walorów środowiska oraz aktywizująca obszary wiejskie, winna być wspierana i upowszechniana. Gospodarstwa agroturystyczne powinny stać się podstawą bazy noclegowej Gminy. Przeszkodą mogą być koszty oraz brak informacji o zasadach powołania gospodarstwa agroturystycznego, a także brak osobistych predyspozycji gospodarza. Samorząd może przeprowadzić akcję informującą o możliwościach tworzenia takich gospodarstw.
- 13) Dla pełnego i kompleksowego rozwoju turystyki na terenie Gminy konieczne jest przygotowanie odrębnej strategii rozwoju turystyki.

8. Kierunki rozwoju komunikacji.

8.1. Kierunki rozwoju i zasady funkcjonowania układu drogowego.

Sieć drogowa o nawierzchni ulepszonej i dobrych parametrach daje szansę szybkiego i bezpośredniego dotarcia do każdej miejscowości, a zatem zwiększa atrakcyjność gospodarczą gminy. Pozwala na rozwój szerokiej gamy usług dla osób przemieszczających się przez teren gminy, ale przede wszystkim decyduje o powodzeniu rozwoju gminy.

Określa się następujące kierunki rozwoju komunikacji drogowej:

- 1) należy zapewnić dogodne powiązania wewnętrzne poprzez budowę nawierzchni na ulicach gruntowych oraz modernizację ulic lokalnych, doprowadzających ruch do dróg wojewódzkich i dalej do krajowych,
- 2) dostosowanie drogi wojewódzkiej nr 449 Ostrzeszów – Grabów n. Prosną – Brzeziny – Błaszki do parametrów drogi głównej G,
- 3) dla właściwego funkcjonowania gminy, podniesienia jej atrakcyjności dla inwestorów i turystów należy w miarę możliwości gminy i starostwa powiatowego, systematycznie

- prorowadzić modernizację, przebudowę, budowę nawierzchni utwardzonych dróg powiatowych i gminnych,
- 4) należy eliminować zaszłości realizacyjnych w inwestycjach komunikacyjnych poprzez likwidację występującej degradacji, podnoszenie parametrów technicznych umożliwiającą segregację rodzajów ruchu i podnoszącą bezpieczeństwo funkcjonowania układu,
  - 5) utrzymywanie, poprzez regulowanie praw własności, niezbędnych rezerw pod rozbudowę układu komunikacyjnego,
  - 6) zabezpieczenia niezbędnych realizacji, poprzez odpowiednią konstrukcję budżetu gminy.

Wszelkie nowe elementy infrastruktury komunikacyjnej należy planować zgodnie z Ustawą o Drogach Publicznych oraz wg parametrów zawartych w Rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.

Przy lokalizowaniu obiektów budowlanych należy uwzględnić strefę uciążliwości drogi dla budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Odległości (od zewnętrznej krawędzi jezdni) negatywnego oddziaływania związanego z ruchem drogowym podane są w „ Wytocznych Projektowania Dróg” - załącznik nr 1 i 2 do zarządzenia Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych z dnia 31.03.1995 r. oraz w „ Ustawie o drogach publicznych” z dnia 21.03.1985 r. i art. 52 Ustawy z dnia 24.07.1998 r. (Dz. U. nr 106) o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej w związku z reformą ustrojową państwa. Odległości te w zależności od kategorii dróg wynoszą:

- a) dla dróg wojewódzkich i powiatowych:
  - 20 m dla wszelkich obiektów budowlanych i 8 m na terenie zabudowy miasta i wsi
- b) dla dróg gminnych
  - 15 m dla wszelkich obiektów budowlanych i 6 m na terenie zabudowy wsi

Nie należy projektować zjazdów na tereny zabudowy bezpośrednio z dróg wojewódzkich. Dojazdy do takich terenów należy projektować poprzez wykonanie skrzyżowania z drogą boczną i dopiero od takiej drogi wykonać zjazd na tereny zabudowane.

8.2. Kształtowanie systemu ścieżek rowerowych.

Wybudowanie ścieżek rowerowych przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, zwłaszcza rowerzystów.

W przekrojach ulicznych ścieżki rowerowe umieszcza się pomiędzy chodnikiem a jezdnią pozostawiając pas bezpieczeństwa 0,7 m. Szerokość ścieżki jednokierunkowej powinna wynosić min. 1,5 m, a dwukierunkowej – 2,5 m.

Wyznaczając ścieżki rowerowe należy wykorzystywać drogi polne i leśne, drogi gminne i powiatowe mniej obciążone. Proponuje się realizację ścieżek rowerowych pomiędzy wszystkimi ważniejszymi jednostkami osadniczymi w gminie a w szczególności pomiędzy miejscowościami:

- Raclawice – Renta – Kraszewice,
- Kraszewice – Kuźnica Grabowska – Czajków,
- wzdłuż drogi wojewódzkiej w Mącznikach

8.3. Transport publiczny.

System transportu publicznego realizowany będzie w oparciu o połączenia PKS.

9. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej .

9.1. Kierunki rozwoju gospodarki wodno-ściekowej.

W zakresie sieci wodociągowych istniejąca wystarcza na potrzeby gminy.

Na terenie niektórych wsi przewiduje się wymianę istniejącej sieci wodociągowej oraz budowę nowej, ze względu na zróżnicowany jej stan techniczny. Ze względu na różny czas budowy wodociągów ich stan jest różny. W stosunkowo najlepszym stanie znajdują się wodociągi wybudowane od połowy lat 70 – tych z rur PCV i PE.

W sąsiedztwie istniejących ujęć wody i ich stref ochronnych (Kraszewice i Kuźnica Grabowska) nie należy wykorzystywać rolniczo ścieków. W przypadku realizacji na terenie gminy nowych ujęć wód służących do zbiorowego zaopatrywania ludności w wodę do picia i potrzeb gospodarstw domowych oraz produkcji artykułów żywnościowych i farmaceutycznych należy ustanowić odpowiednią strefę ochronną. Strefy ochronne można również ustanowić w innych przypadkach, jeżeli wymaga tego interes użytkownika lub względy społeczne. Strefy ochronne dzielą się na teren ochrony bezpośredniej i pośredniej. Teren ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje grunty na których jest usytuowane ujęcie wody oraz otaczający je pas gruntu o szerokościach zgodnych z odpowiednimi rozporządzeniami w zależności od rodzaju studni. Na terenie ochrony bezpośredniej ujęcia wody zabrania się użytkowania gruntów do celów nie związanych z eksploatacją ujęcia wody oraz wymaga się zazielenienia tego terenu i ogrodzenia. Strefa ochrony pośredniej obejmuje natomiast obszar zasilania ujęcia.

W zakresie gospodarki ściekowej.

W celu uporządkowania gospodarki ściekowej w gminie przewiduje się budowę:

- gminnej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Mącznikach o łącznej przepustowości 750 m³/d,
- kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej o łącznej długości - 26,5 km,
- kanalizacji sanitarnej tłocznej o długości - 9,1 km,
- przepompowni sieciowych – 9 szt.,
- przyłączy kanalizacyjnych - 807, 8,76 szt./km.

Docelowo przewiduje się doprowadzenie ścieków do oczyszczalni z prawie wszystkich większych jednostek osadniczych w gminie – Głuszyna, Jelenie I i II, Kraszewice A i B, Kuźnica Grabowska, Mączniki, Raławice i Renta.

Konsekwentnie realizować program kanalizacji gminy w ramach poszczególnych etapów:

Etap I - budowa oczyszczalni ścieków w Mącznikach z kolektorem i położenie sieci kanalizacyjnej w m.: Mączniki, Kraszewice A, (Piaski, Podduchowne, Podkuźnica)

Etap II - w latach 2004-2010 położyć sieć kanalizacji sanitarnej w m. :Kraszewice B, Renta, Kuźnica Grabowska, Jelenie, Raławice;

Etap III - oczyszczalnie przydomowe przy zabudowie rozproszonej w m.: Jażwiny, Głuszyna w latach 2004- 2010 r.

Dzięki realizacji tej inwestycji będzie można oczyścić ok. 600 m³/d ścieków bytowo-gospodarczych z terenu całej gminy. Nastąpi likwidacja uciążliwych dla środowiska glebowo-wodnego osadników bezodpływowych, oraz zaprzestanie wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i do ziemi.

Na terenach, które z uzasadnionych ekonomicznie względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorną kanalizacją sanitarną lokalizowanie oczyszczalni przydomowych może zostać dopuszczone wyłącznie w takich miejscach, na których odprowadzenie ścieków do gruntu nie będzie zagrażało jakości wód powierzchniowych i podziemnych (szczególnie w obrębie stref ochronnych ujęć i zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych). Na obszarach gdzie poziom wodonośny jest zagrożony przez zagrożenia antropogeniczne m.in. wnoszone do niego przez infiltrujące wody opadowe, gdzie miąższość warstw gruntu nad zwierciadłem wód podziemnych nie stanowi zabezpieczenia tych wód przed zanieczyszczeniem wprowadzanie ścieków do ziemi jest zabronione.

9.2. Zasady rozwoju systemu kanalizacji deszczowej.

Dla terenów wiejskich nie przewiduje się zasadniczo realizacji sieci kanalizacji deszczowej- należy przyjąć zasadę, że wody deszczowe winny być rozsączone na terenach ich opadu, a więc w ramach posesji. Wody te mogą być wykorzystywane np. do podlewania ogródków, czy też magazynowania ich w odpowiednich zbiornikach. Z terenów publicznych wody deszczowe powinny być odprowadzane do przydrożnych rowów i dalej pobliskich cieków.

9.3. Zasady zagospodarowania odpadów.

Podstawy prawne do uporządkowania gospodarki odpadami stworzyła wprowadzona 27 czerwca 1997 r. Ustawa o odpadach, które ulega ciągłym nowelizacjom (ostatnia z dnia 20 czerwca 2001 r. Dz. U. Nr 62). Należy liczyć się z tym, że proces nowelizacji gospodarki odpadami, uwzględniający założenia polityki ekologicznej państwa, a więc minimalizacji wytwarzanych odpadów, gospodarcze wykorzystanie odpadów, których powstawanie jest nieuniknione oraz unieszkodliwianie odpadów, których przy obecnym stanie techniki nie można wykorzystać, będzie procesem długotrwałym i kosztownym.

Zasady usuwania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych określa ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132/1996 r.).

Sukcesywnie należy wprowadzać selektywną zbiórkę odpadów z ich późniejszym wykorzystaniem.

Wyposażenie każdego gospodarstwa czy domu w pojemniki na odpady stanowi duży postęp w porządkowaniu gospodarki odpadami. Ograniczają one bowiem w wydatny sposób niekontrolowany wywóz śmieci i dzikie wysypiska. Jednak cały strumień odpadów trafia niewykorzystany w jedno miejsce, które ma swoją ograniczoną pojemność i poprzez swój charakter, mimo zabezpieczeń stanowi zagrożenie dla środowiska.

W związku z tym, w nawiązaniu do ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska z dnia 31 stycznia 1980 r. przewidującej likwidację lub unieszkodliwienie odpadów, których **nie można wykorzystać gospodarczo**, określa się w studium dalekosiężną polityką organizacyjną gminy i edukacyjną społeczność.

Polityka gminy powinna zmierzać do sukcesywnego ograniczania deponowanych odpadów na wysypisku poprzez ich zmniejszanie u "źródła". Do tego potrzebne jest współdziałanie wszystkich mieszkańców.

P o p i e r w s z e - profilaktyka:

- świadome kupowanie produktów nie powodujących powstawania dużej ilości odpadów (skromnie opakowanych, w opakowaniach wielokrotnego użycia, w opakowaniach ulegających biodegradacji)

P o d r u g i e - rozdzielenie odpadów, segregacja surowców nadających się do ponownego produkcyjnego wykorzystania (tj. przede wszystkim odpadów organicznych, szkła, makulatury, złomu, plastiku) i gromadzenie ich we właściwych pojemnikach

P o t r z e c i e - zagospodarowanie użytkowe

- blisko połowa odpadów domowych to odpady kuchenne i ogrodowe, zwane bioodpadami. Nie muszą one trafiać na wysypisko, gdzie staną się źródłem wielu problemów (szkodliwy dla środowiska biogaz i odcieki, odory, żerowisko dla ptaków, gryzoni, wylęgarnia owadów, insektów itp.). Bioodpady winny być zagospodarowane we własnych ogrodach przydomowych lub poprzez powołaną do tego jednostkę gminy - trafić do sektora kompostowania przy wysypisku.

P o c z w a r t e - uświadamianie społeczeństwa

o zasadach segregacji

o ewentualnych ulgach w opłatach przy odbieraniu odpadów posegregowanych (Art. 6 ust. 6 ustawy z dn. 13.9.96)

o zagrożeniu trującymi dioksynami, furanami i fosgenami przy spalaniu tworzyw sztucznych.

Po stronie gminy powinna leżeć odpowiedzialność za dostarczenie odpowiednio opisanych pojemników (worków) np. makulatura (niebieski), szkło (biały lub zielony), drobny złom (czarny), plastik (żółty), ze ścisłym określeniem co można do nich wrzucać a czego nie wolno, zorganizowanie systemu zachęt dla mieszkańców, aby zastosowali się do tej metody oraz sukcesywnie wg podanego harmonogramu mieszkańcom gminy odbieranie posegregowanych odpadów z posesji.

Szczegółowe zasady gospodarki odpadami gminy winny być zawarte w programie ochrony środowiska (programie sanitacji gminy).

Obecnie gmina korzysta ze zorganizowanego wysypiska odpadów w Ostrowie Wlkp. W celu właściwego prowadzenia gospodarki odpadami w studium wyznaczono tereny oznaczone symbolem NU na północy od miejscowości Jaźwiny (Smolarnia) oraz pod lasem na północ od miejscowości Kraszewice – Podkuźnica. W przypadku przystąpienia do realizacji inwestycji należy przeprowadzić badania hydrogeologiczne.

Obecnie na terenie gminy nie ma zorganizowanego zakładu utylizacji i grzebowiska odpadów zwierzęcych. Gmina korzysta w tym zakresie z zakładu utylizacji Garex w Jankowie gm. Blizanów. Kraszewice należą natomiast do związku gmin powiatu ostrzeszowskiego i na tym szczeblu są obecnie prowadzone rozmowy na temat kompleksowej obsługi gmin w zakresie przetwarzania zwłok zwierzęcych i odpadów zwierzęcych przez wyspecjalizowane firmy.

9.4. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w energię elektryczną.

Dla zabezpieczenia wzrastającego zapotrzebowania na energię elektryczną oraz dostarczenia prądu dla terenów planowanych pod zainwestowanie, niezbędne jest przeznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powierzchni pod stacje transformatorowe 15/0,4 KV średniego napięcia.

Odbiorycy, których moc zapotrzebowana przekracza 300 KW, winni być zaopatrywani w energię elektryczną poprzez stacje konsumentowe realizowane na ich posesjach.

Dla zapewnienia właściwych standardów zaopatrzenia w energię elektryczną niezbędna jest reelektryfikacja terenów wsi oraz modernizacja i budowa stacji transformatorowej średniego napięcia 15/0,4 KV. Na nowych terenach rozwojowych jednostek osadniczych, a także na wszystkich innych obszarach, których walory estetyczne powinny być podkreślone, sieć rozdzielczą średniego i niskiego napięcia wykonywać należy w wersji kablowej, stacje transformatorowe w wykonaniu wewnętrznym, przy czym forma i wystrój kiosków transformatorowych powinna charakteryzować się dbałością o efekt przestrzenny i wizualny. Należy podejmować działania zmierzające do systematycznej modernizacji i rozbudowy infrastruktury elektroenergetycznej, mającą na celu zaspokojenie potrzeb ujawniających się wraz z sukcesywnym rozwojem przestrzennym gminy i jej aktywizacją gospodarczą. Działania te będą obejmowały swym zakresem głównie sieć rozdzielczą średniego napięcia i stacje transformatorowo-rozdzielcze ŚN/nn.

Zgodnie z programem rozwoju krajowego systemu elektroenergetycznego planuje się realizację na terenie gminy fragmentu elektroenergetycznej linii przesyłowej o napięciu 400 kV Ostrów – Rogowiec/Trębaczew. Planowana dwutorowa linia elektroenergetyczna 400 kV Ostrów Wlkp. - Rogowiec/Trębaczew stanowić będzie połączenie stacji elektroenergetycznej „Ostrów” z istniejącą dwutorową linią 400 kV wyprowadzającą moc z Elektrowni Bełhatów. „Układ przesyłowy Ostrów” jako całość obejmuje:

- stację elektroenergetyczną 400/110 kV Ostrów, która wybudowana została w latach 1999 – 2001,
- linię o napięciu 400 kV Pasikowice – Ostrów, którą uruchomiono w roku 2001,
- stację elektroenergetyczną 400/110 kV Pasikowice (koło Wrocławia), której rozbudowę zakończono w 2002 r.,
- stację elektroenergetyczną 400/220/110 Plewiska (k. Poznania) modernizowaną i rozbudowaną w latach 1998 – 2005,
- linię o napięciu 400 kV Ostrów – Plewiska (aktualnie w budowie – planowane zakończenie w 2005 r.),
- linię o napięciu 400 kV Ostrów – Rogowiec/Trębaczew planowaną do wybudowania w latach 2004 – 2008.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego zatwierdzony został uchwałą NR XLII/628/2001 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 listopada 2001 r., w części poświęconej uwarunkowaniom zagospodarowania przestrzennego województwa, formułuje wniosek dotyczący bezpośrednio energetyki i systemu jej przesyłu:

„Planowana linia elektroenergetyczna 400 kV Ostrów Wlkp. - Rogowiec/Trębaczew stanowić będzie zatem nowe źródło zaopatrzenia w energię elektryczną z systemu wysokonapięciowego”.

W części dotyczącej kierunków zagospodarowania przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, Plan formułuje szczegółowe zapisy dotyczące propozycji zadań rządowych i samorządowych. Dla energetyki wysokich napięć w planie określono między innymi:

„Przebudowa krajowego systemu elektroenergetycznego (KSE) na terenie województwa wielkopolskiego przewiduje:

- uruchomienie układu przesyłowego Rogowiec – Ostrów Wlkp. - Poznań Plewiska, szczególnie budowa linii elektroenergetycznej 400 kV Rogowiec – Broszęcin – Ostrów Wlkp. - Poznań Plewiska”

Planowana dwutorowa linia elektroenergetyczna 400 kV Ostrów Trębaczew/Broszęcin, której przebieg wyznaczono na rysunku studium jest więc realizacją zapisów planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, jako inwestycji ponadlokalnej o znaczeniu krajowym.

Na rysunku studium przedstawiono projektowany przebieg linii wysokiego napięcia przez teren wsi Raclawice, Renta, Kraszewice, Jelenie i Kuźnica Grabowska, dla której ustalenie strefy ograniczonego użytkowania nastąpi w trakcie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla trasy linii.

Na terenie gminy zaleca się ponadto rozwój alternatywnych źródeł energii, pochodzących ze źródeł odnawialnych takich jak elektrownie wiatrowe, źródła geotermalne, energia słoneczna i inne.

9.5. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w gaz ziemny.

“Założenia techniczno-ekonomiczne gazyfikacji gminy Kraszewice” zakładają zasilanie odbiorców w gaz ziemny zaazotowany pochodzący z gazociągu wysokiego ciśnienia Antonin – Grabów nad Prosną. Zakłada się realizację gazociągu wysokiego ciśnienia o średnicy 100 mm z kierunku Grabowa do Kraszewic wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową I⁰. Etap pierwszy realizacji inwestycji zakłada doprowadzenie gazu do miejscowości: Kraszewice A, Kraszewice B, Kuźnica Grabowska, Raclawice, Renta, a w drugim etapie do pozostałych miejscowości gminy. Z uwagi na niski stopień urbanizacji poszczególnych miejscowości zakłada się rozprowadzanie gazu siecią gazociągów rozdzielczych – średniego ciśnienia. Poszczególne miejscowości będą zasilane poprzez system sieci gazowej rozdzielczej przesyłowej oraz system sieci gazowej rozdzielczej w danych miejscowościach. Konfigurację sieci gazowych rozdzielczych w poszczególnych miejscowościach planuje się w zależności od ich układu geometrycznego. Topografia sieci gazowej pokrywać się będzie w dużym stopniu z układem ulic i dróg. Przewody gazowe lokalizowane będą zwykle pod chodnikiem lub pasami zieleni na poboczu dróg. Od sieci gazowej rozdzielczej gaz do poszczególnych odbiorców zostanie doprowadzony poprzez przyłącza gazowe.

Realizacja zamierzeń odnośnie podłączenia podmiotów do sieci gazowej będzie uzależniona od warunków opłacalności zamierzeń inwestycyjnych, które zostaną określone na etapie wystąpienia odbiorców o podłączenie do sieci gazowej.

Realizacja systemu gazociągów wprowadzają pewne ograniczenia w lokalizacji nowych obiektów terenowych.

Obiekty terenowe można lokalizować (w zależności od ich rodzaju), w odległości od zewnętrznej ścianki gazociągu wysokiego ciśnienia oraz od terenu stacji redukcyjnej określonych w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. Nr 97 poz. 1055).

Przykładowo zgodnie z w/w Rozporządzeniem odległości podstawowe od gazociągu wysokiego ciśnienia Dn 350 i 500 liczone od zewnętrznej ścianki gazociągu wynoszą:

- a) dla miast i zespołów wiejskich budynków mieszkalnych o zwartej zabudowie (od linii zwartej zabudowy) 50 m,
- b) dla budynków mieszkalnych zabudowy jedno i wielorodzinnej (od rzutu budynku 35 m,
- c) dla obiektów zakładów przemysłowych (od granicy terenu zakładu) 50 m,
- d) dla budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego (od granicy terenu) 65 m.

9.6. Kierunki rozwoju telekomunikacji.

Na terenie gminy Kraszewice będzie rozwijany podstawowy system telekomunikacyjny zapewniający łączność telefoniczną dla mieszkańców i podmiotów działających na ich terenie. W celu zapewnienia dostatecznego nasycenia i dostępu do usług telekomunikacyjnych, a także zapewnienia wysokiej ich jakości, należy dążyć do wprowadzenia nowego operatora telekomunikacji przewodowej w celu wprowadzenia konkurencji.

Będzie rozwijana także telekomunikacja bezprzewodowa (GSM) z nadajnikami naziemnymi w kilku systemach. W przypadku telefonii komórkowej wymagającej realizacji masztów stacji bazowych należy dążyć do takiego ustalania ich lokalizacji i wymagania wysokiej jakości estetycznej obiektów tak, aby ograniczyć do minimum negatywny wpływ na krajobraz przyrodniczy i kulturowy. Przewidywany w niedalekiej przyszłości rozwój mobilnej telefonii satelitarnej nie będzie miał wpływu na przestrzeń gminy.

W związku z szybkim rozwojem komputerowych systemów sieciowych o charakterze globalnym (Internet), należy przewidzieć konieczność rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej, której realizacja winna być skoordynowana z innymi sieciami – należy przewidzieć stosowne pasy, kanały w ramach przestrzeni publicznych (ulic i dróg).

10. Kierunki rozwoju cmentarnictwa.

Zakłada się, że na istniejących cmentarzach w Kraszewicach, o ile przepisy szczególne na to pozwalają, powinny nadal odbywać się pochówki tradycyjne. Należy rozważyć możliwość lokalizowania także na cmentarzach kolumbariów lub wyznaczenia kwater dla pochówków w urnach.

CZĘŚĆ IV – POLITYKA PRZESTRZENNA.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa politykę przestrzenną gminy – wyraża wolę władz gminy w kształtowaniu przestrzeni.

Polityka przestrzenna określona w studium, stanowi wytyczne koordynacyjne dla prowadzenia dalszych prac, w szczególności sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla obszarów nie posiadających opracowanego planu miejscowego.

Polityka przestrzenna gminy odnosi się do czterech kierunków zrównoważonego rozwoju:

- ◆ ochrony środowiska przyrodniczego
- ◆ tworzenia oferty turystyki i wypoczynku,
- ◆ kształtowania środowiska mieszkaniowego.

Każdy z w/w kierunków tworzy odpowiednie elementy struktury przestrzennej, przenikających się wzajemnie. Żadnego z elementów struktury przestrzennej nie można rozpatrywać i kształtować w oderwaniu od całości, jaką jest przestrzeń gminy, łącznie z jej wszystkimi składnikami, a w tym środowiskiem przyrodniczym i człowiekiem.

Realizacja polityki przestrzennej, jej sprawność i skuteczność bazuje na fachowości, organizacji i prawidłowej atmosferze pracy służb administracji samorządowej, umiejętności włączania różnych podmiotów do wspólnych działań.

Polityka przestrzenna gminy musi także mieć na celu:

A. rozwój ekologiczny:

- ochrona powierzchni ziemi
- ochrona wód
- ochrona powietrza

B. rozwój kulturowy:

- ochrona obiektów zabytkowych,
- ochrona krajobrazu kulturowego
- harmonijne kształtowanie nowej zabudowy, dostosowanej do skali i charakteru zabudowy istniejącej

C. rozwój gospodarczy:

- rozwój budownictwa mieszkaniowego
- rozwój usług podstawowych, bytowych,
- wzrost aktywności i koniunktury gospodarczej,
- rozwój komunikacji,
- rozwój infrastruktury technicznej.

Efektom końcowym, docelowym polityki przestrzennej prowadzonej przez Wójta Gminy jest idealny obraz gminy:

- jako przestrzeni, w której żyją, mieszkają, pracują i wypoczywają jej mieszkańcy, ocenianej na podstawie jakości życia,
- jako przestrzeni krajobrazowo - estetycznej, odbieranej w kategoriach wizualnych i odczuwanej w bezkonfliktowym funkcjonowaniu struktur i powiązań,
- jako miejsca, w którym realizuje się życiowe cele,
- jako ważnego ogniwa w regionalnym systemie przyrodniczym i osadniczym.

1. Programy działań związanych z realizacją polityki przestrzennej.

Dla określenia programów działań związanych z polityką rozwoju gminy wprowadzono umowny podział przestrzeni gminy na strefy funkcjonalno - krajobrazowe tj. strefy zarządzania, wydzielając trzy kategorie obszarów, dla których wskazano stosowne formy ochrony, niezbędne działania związane z utrzymaniem pożądanej kondycji tych obszarów, ograniczenia w gospodarce czy dostępności dla turystyki.

Podstawowymi kryteriami wydzielania stref funkcjonalno - krajobrazowych były:

- zastany stan środowiska przyrodniczego,
- jakość środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, która należy zachować, wzmocnić lub przywrócić,- stopień urbanizacji.

W efekcie prac projektowych podzielono gminę Kraszewice na następujące strefy przestrzenno – krajobrazowe:

A – strefa leśna

B – strefa rolna

C – strefa zurbanizowana wiejskich jednostek osadniczych

Dla tak założonego rozwoju sprecyzowano następujące **programy działań:**

A. w zakresie ochrony środowiska:

- ♦ Przygotowanie szczegółowego programu ochrony i wzbogacania środowiska bazującego na specjalistycznych opracowaniach ekologów i przyrodników, a w tym inwentaryzacji przyrodniczej, programu ochrony i kształtowania zieleni.
- ♦ Opracowanie programu rozwoju sieci infrastruktury technicznej, w miarę postępującej urbanizacji nowych terenów gminy, w tym: budowa sieci kanalizacji sanitarnej, gazowej oraz budowa oczyszczalni ścieków; propagowanie rozwiązań indywidualnych oczyszczalni zagrodowych na terenach leżących poza systemem kanalizacji, pomoc finansowa dla indywidualnych inwestorów
- ♦ Propagowanie idei i organizowanie segregacji odpadów i kompostowania odpadów organicznych. Dalszy rozwój zorganizowanego odbioru odpadów.
- ♦ Opracowanie programu wprowadzania zalesień, zadrzewień i zakrzewień na terenach nieużytków rolnych, wprowadzania pasów zieleni przydrożnej, nadwodnej i śródpolnej. Kształtowanie korytarzy ekologicznych.
- ♦ Hamowanie procesów degradacji gleb przez czuwanie nad prawidłową strukturą pól uprawnych, łąk, zadrzewień.
- ♦ Działania na rzecz skutecznego wprowadzania metod rolnictwa ekologicznego: szkolenia, pokazy, wyjazdy szkoleniowe
- ♦ Stymulowanie inicjatyw społecznych na rzecz działań proekologicznych. Propagowanie i prowadzenie edukacji ekologicznej, uzyskiwanie środków na cele edukacji, objęcie programem dzieci w wieku szkolnym, organizowanie spotkań

B. W zakresie zapewnienia elementarnych potrzeb ludności dotyczących mieszkania i usług, pracy i wypoczynku:

- ♦ Przygotowanie terenów pod rozwój zabudowy mieszkaniowej poprzez:
  - opracowanie planów miejscowych,

- wykup i urządzenie niezbędnych dróg publicznych,
- uzbrojenie terenów w infrastrukturę techniczną,
- budowa infrastruktury społecznej (oświata, zdrowie, kultura), ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju istniejącego szkolnictwa średniego,
- urządzenie zieleni towarzyszącej,
- podnoszenie estetyki zabudowy poprzez działalność doradczą i promocyjną.
- ◆ Udostępnienie terenów metodami jak wyżej pod aktywność gospodarczą
- ◆ Modernizacja, konserwacja i rozwój gminnej sieci drogowej oraz infrastruktury technicznej.
- ◆ Działania na rzecz poprawy wyposażenia terenów osadniczych w usługi podstawowe – bytowe.
- ◆ Udostępnienie terenów dla rozwoju różnorodnych form sportu i wypoczynku, w tym urządzenie parków wiejskich. Promocja gminy w tym zakresie, celem pozyskiwania inwestorów.

1. Zasady organizowania i koordynowania inwestycji oraz gospodarowania terenami.

Zasadniczy wpływ na efekt gospodarowania przestrzenią ma przyjęcie do ścisłego stosowania następujących zasad:

- ◆ koncentrowanie inwestycji infrastrukturalnych poszczególnych branż w jednym czasie w ramach określonego kwartału, co pozwoli na uzyskanie lepszego i szybszego efektu w zagospodarowaniu przestrzeni;
- ◆ sukcesywne dokonywanie analizy potrzeb przeprowadzania postępowań scaleniowych celem uzyskiwania poprawnej i efektywnej struktury własnościowej i przestrzennej;
- ◆ prowadzenie przez gminę aktywnej polityki tworzenia zasobu jako jednego z ważnych elementów oddziaływania na przestrzeń;
- ◆ konieczność dokonywania analizy potrzeb, w tym finansowych, w sferze publicznej, której realizacja musi być podejmowana w związku z uruchamianiem nowych terenów rozwoju przestrzennego;
- ◆ konieczność koncentrowania wysiłku inwestycyjnego i finansowego w pierwszym rzędzie na gruntach zasobowych gminy.

2. Monitorowanie polityki przestrzennej.

Proces realizacji polityki przestrzennej winien być na bieżąco monitorowany. Informacja o zagospodarowaniu przestrzennym i zmianach w nim zachodzących ma fundamentalne znaczenie dla prowadzenia optymalnej gospodarki przestrzennej. Celowym jest stworzenie, w niedalekiej przyszłości, systemu informacyjnego pozwalającego prowadzić tzw. monitoring zachodzących zmian w zagospodarowaniu gminy. Rzetelna i aktualna informacja na temat tych zmian pozwoli reagować Wójtowi Gminy na ewentualne zjawiska negatywne, pozwoli określić preferencje i harmonogram prac planistycznych i przedsięwzięć realizacyjnych. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem o charakterze strategicznym (ogólnym). Zapisy studium są na tyle elastyczne aby można było uniknąć szybkiej ich dezaktualizacji.

3. Zadania własne gminy wynikające ze studium.

Gmina, co wynika z jej zadań własnych, powinna zapewnić mieszkańcom przede wszystkim odpowiedni poziom usług oświaty (szkoły podstawowe, gimnazja, przedszkola), opieki społecznej i usług zdrowia. Wyrównywanie poziomu życia mieszkańców gminy w jej poszczególnych rejonach polegać będzie na rozwoju sieci szkół podstawowych, gimnazjów i przedszkoli zgodnie z występującymi potrzebami, wspomaganymi siecią placówek niepublicznych.

Jak wynika z prognozy demograficznej liczba dzieci i młodzieży w wieku szkolnym będzie ciągle malała przez najbliższych 10 lat. W związku z tym do około 2010 r. powinna wystarczyć dotychczasowa baza oświatowa.

Osobnym zadaniem jest konieczność modernizacji budynków szkół podstawowych i gimnazjów w oparciu o długofalowy program w tym zakresie.

W związku z rosnącą liczbą mieszkańców w wieku poprodukcyjnym i pogłębiającym się wskaźnikiem starości demograficznej wzrosną zadania własne gminy związane z opieką społeczną nad ludźmi starszymi. Łączy się to nie tylko ze specyficzną opieką lekarską (gerontologia), ale także zapewne ze zwiększonym zapotrzebowaniem na opiekunów społecznych i miejsca w domach opieki.

3.1. Zestawienie najważniejszych zadań do realizacji w latach 2002-2010 wg strategii rozwoju gm. Kraszewice:

Priorytety:

- budowa oczyszczalni ścieków w Mącznikach (biologiczno-mechanicznej);
- kanalizacja Gminy do 2010 r. z uwzględnieniem oczyszczalni przyzagrodowych (przy założeniu pozyskania kapitałów obcych);
- współuczestniczenie w budowie międzygminnego wysypiska odpadów komunalnych (po 2002 r.);
- bieżąca rekultywacja dzikich wysypisk we wsiach sołeckich;
- dofinansowanie modernizacji drogi powiatowej na odcinku Raclawice-Kraszewice 2003 r.;
- budowa centralnego parkingu w Kraszewicach;
- budowa i modernizacja dróg gminnych na odcinkach:
Kuźnica Grabowska - Głuszyna i Kuźnica Grabowska -Pólka,
Jelenie-Klon i Jelenie - Kopna,
Renta-Giżyce (do Grudzi),
Mączniki-Giżyce,
Kraszewice A -Podlas i Kraszewice B - Podlas;
- rozpoczęcie gazyfikacji gminy w 2006 r. (na bazie złoża w Mikstacie);
- przeprowadzenie linii 400 kV (Ostrów-Broszęcín) (?);
- podjęcie działań w celu przedłużenia emisji programów lokalnych;

lokalizacja ośrodka rekreacyjnego w Kuźnicy Grabowskiej i zagospodarowanie stawów (w ramach koncepcji zbiornika retencyjnego "Wielowieś Klasztrona").

4. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Mimo odpowiednich zapisów w ustawie z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym brak jest wojewódzkich programów rządowych. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego zostały zapisane jedynie propozycje zadań wśród których znalazły się m.in.:

- 1) realizacji linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 400 kV Ostrów – Rogowiec/Trębaczew,
- 2) gazociąg wysokiego ciśnienia o średnicy 100 mm z kierunku Grabowa do Kraszewic wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową I⁰.

5. Stan opracowań planistycznych na terenie gminy Kraszewice

Na terenie gminy Kraszewice obowiązują następujące plany zagospodarowania przestrzennego:

- Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Kraszewice, Uchwała Nr V/22/94 Rady Gminy w Kraszewicach z dnia 28.10.1994 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla oczyszczalni ścieków w Mącznikach

W 2002 r. obowiązującym dokumentem planistycznym, na podstawie którego można wydawać decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego są wszystkie plany uchwalone przed 1994 r. i po tym roku. Zmiana ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 154, poz. 1804 z dnia 21 grudnia 2001 r.) przedłuża ważność starych planów do końca 2002. Nie dotyczy to jednak gmin, które w bieżącym roku uchwalą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i przystąpią do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego albo jego zmiany. Dla nich bowiem przedłuża się ważność starych planów w granicach objętych uchwałą, nie o rok, ale o dwa lata czyli do końca roku 2003. Zapisano jednak ograniczenie obowiązywania tych planów do czasu uchwalenia nowego maksymalnie do 9 lat od dnia wejścia w życie ustawy. Jest to czas, który gminy powinny wykorzystać na opracowanie nowych planów, tak aby po wygaśnięciu obowiązywania starych nie nastąpił chaos planistyczny spowodowany brakiem ważnych dokumentów na podstawie których można będzie wydawać decyzje.

6. Obszary, dla których sporządzenie planu jest obowiązkowe.

W niniejszym opracowaniu określono tereny, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się obowiązkowo na podstawie przepisów szczególnych.

Zgodnie z art. 13. ust.1 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym miejscowy plan sporządza się obowiązkowo dla terenów, na których przewiduje się realizację lokalnych celów publicznych, a także:

- 1/ tereny wskazane na cele realizacji zadań publicznych, w szczególności usługi podstawowe – oświaty, kultury, administracji, zdrowia, sportu oraz usługi komunalne, wysypiska śmieci, oczyszczalnie ścieków, ujęcia wody, pompownie, przepompownie, stacje redukcyjno-pomiarowe, stacje transformatorowe, parkingi publiczne, targowiska, cmentarze, drogi publiczne, tereny innych urządzeń infrastruktury technicznej, sieci infrastruktury technicznej przebiegającej poza pasami dróg publicznych,
- 2/ tereny, dla których należy opracować plany na podstawie przepisów szczególnych, a w tym te, które wymagają zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz na których wyznaczone zostaną drogi publiczne,

Ponadto plany miejscowe sporządzać się będzie dla:

- 1/ terenów zorganizowanego budownictwa mieszkaniowego,
- 2/ terenów rozwoju działalności gospodarczej w Kraszewicach,
- 3/ terenów usług turystyki i rekreacji w Mącznikach oraz zbiornika retencyjnego,
- 4/ terenów położonych w sąsiedztwie kościoła w Kraszewicach, w celu wykształcenia nowego centrum wsi,
- 5/ w miarę możliwości terenów już zainwestowanych – historycznych układów przestrzennych wiejskich jednostek osadniczych.

7. Tereny rozwojowe i obszary strategiczne.

W niniejszym opracowaniu wyznaczono tereny, które pozwalają w sposób jakościowy i ilościowy rozwijać strukturę przestrzenną całej gminy. Rozwój będzie dokonywał się zarówno na terenach już zagospodarowanych, gdzie uzupełniana będzie zabudowa na jeszcze wolnych parcelach, gdzie wymieniana będzie zabudowa o niskich standardach użytkowych i złej kondycji technicznej, a także prowadzona będzie rewaloryzacja, rehabilitacja i modernizacja zabudowy historycznej a także modernizacja wartościowej zabudowy współczesnej cechującej się dobrym stanem technicznym i poziomem wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Tereny rozwojowe gminy zastały wyznaczone w dotychczas obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego – planach ogólnych gminy i w uchwalonych już zmianach do tych planów. W niniejszym opracowaniu przyjęto zasadniczo wszystkie te tereny, dodając w pewnym stopniu nowe w celu porządkowania struktur przestrzennych.

Na rysunku studium, załącznik nr 1 określono zasięgi rozwojowe jednostek osadniczych – obszary zurbanizowane, które w całości stanowią podstawowe ich tereny rozwojowe. W ich ramach znajdują się tereny już zainwestowane i zagospodarowane, w których rozwój ilościowy możliwy jest tylko w niewielkim stopniu, ograniczony do wypełnienia wolnych parcel i placów (m.in. zabudowa o charakterze plombowym), przebudowy i rozbudowy istniejących obiektów, ale za to, w większym stopniu umożliwiający rozwój jakościowy poprzez poprawę jakości życia mieszkańców, a więc standardów zamieszkiwania, obsługi w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej, poprawę jakości i wizerunku (estetyki) środowiska przyrodniczego i kulturowego. Niezwykle istotnymi w polityce przestrzennej Gminy są jednak nowe tereny rozwojowe, które wymagają dalszych działań planistycznych, a w dalszej kolejności znacznych środków organizacyjnych i finansowych w celu przygotowania ich do realizacji.

Na nowo wyznaczonych terenach zezwala się również na lokalizację parkingów służących obsłudze danych miejsc.

Na rysunku określono generalne przeznaczenie terenów rozwojowych (funkcje wiodące), które oznaczono w następujący sposób:

G – tereny działalności gospodarczej,

U – tereny działalności usługowej, w tym:

– Uo – usług oświaty,

– Ut - usług turystyki,

MR – tereny zabudowy mieszkaniowej rezydencjalnej

MU – tereny funkcji mieszkaniowo-usługowej,

MG – tereny funkcji mieszkaniowo-gospodarczej,

Zc – tereny cmentarzy,

NU – tereny składowania i usuwania nieczystości

NO – tereny urządzeń odprowadzania i usuwania ścieków

WZ – tereny urządzeń zaopatrzenia w wodę

Tereny gruntów rolnych, łąk, lasów i wód oznaczono symbolami graficznymi (kolory).

Z uwagi na niemożność przewidzenia na etapie sporządzania studium wszystkich uwarunkowań i mogących niespodziewanie wystąpić potrzeb, w sytuacjach szczególnie uzasadnionych gmina dopuści w ograniczonym zakresie do zabudowy i zagospodarowania tereny, poza określonymi na rysunku studium pod warunkiem uwzględnienia znanych już i ewentualnie nowych uwarunkowań, szczególnie w aspekcie ochrony środowiska przyrodniczego, w tym ochronie gruntów rolnych i leśnych (ochrona gleb klasy IV, III i wyższej). Inwestycje takie mogą obejmować obiekty i urządzenia służące ochronie środowiska przyrodniczego i ochronie zdrowia i życia mieszkańców gminy, w szczególności urządzenia infrastruktury technicznej, funkcje służące realizacji celów publicznych w tym usług zdrowia, oświaty, kultury, rekreacji, wypoczynku i turystyki. W jeszcze bardziej ograniczonym zakresie może być dopuszczona także zabudowa rezydencjonalna i gospodarcza poza zasięgami obszarów rozwojowych jednostek osadniczych, w szczególności dotyczy to wielkokubaturowej zabudowy służącej gospodarce rolnej, która winna być lokalizowana poza zwartymi, układami przestrzennymi wsi. Lokalizacja inwestycji określonych powyżej może nastąpić jedynie drogą sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Istotnym w polityce przestrzennej gminy jest także określenie priorytetów realizacji zagospodarowania terenów rozwojowych pod kątem maksymalnych korzyści społecznych (interes publiczny). Można wyróżnić takie tereny – tereny strategiczne, w ramach, których realizacja inwestycji da największe efekty i zdynamizuje rozwój. Na terenach strategicznych realizowany będzie rozwój podstawowych funkcji gminy a więc budownictwo mieszkaniowe, turystyka i wypoczynek oraz inne usługi.

8. Standardy wykorzystania przestrzeni i zagospodarowania przestrzennego.

Określenie standardów wykorzystania przestrzeni i zagospodarowania przestrzennego służy zapewnieniu wysokiej jakości życia mieszkańców gminy, ochronie interesów publicznych oraz racjonalnej gospodarce finansowej Gminy. Standardy winny być elementem koordynującym (także kontrolnym) w bieżącej gospodarce przestrzennej, sporządzaniu miejscowych planów

zagospodarowania przestrzennego, programów branżowych, a także decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawanych bez planu. Standardy nie są ustaleniem przyjmowanym obligatoryjnie, wyrażają raczej wartości uśrednione i jako takie winny być dalej stosowane. Sprecyzowanie standardów (parametrów „brzegowych” warunków zabudowy i zagospodarowania terenu) winno być każdorazowo określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem określonych w studium uwarunkowań oraz rozpoznaniem pozostałych uwarunkowań planowanych przedsięwzięć (zagospodarowania).

W zagospodarowaniu przestrzeni gminy należy dążyć do maksymalizacji efektów wynikających z prawidłowej lokalizacji poszczególnych funkcji, z uwagi na:

- ◆ wykorzystanie istniejącego już zagospodarowania w szczególności istniejącej struktury przestrzennej, wartościowej substancji budowlanej, urządzenia terenu i wyposażenia go w infrastrukturę techniczną
- ◆ położenie względem układu komunikacyjnego
- ◆ położenie w atrakcyjnym krajobrazie i zdrowym środowisku
- ◆ dostępność infrastruktury technicznej
- ◆ wzajemne niekonfliktowe położenie funkcji mieszkaniowej i funkcji działalności wytwórczej
- ◆ wzajemnie dopełniające się położenie funkcji mieszkaniowej i usług
- ◆ możliwości lokalizacji przedsięwzięć gospodarczych aktywizujących gospodarkę gminy, dających nowe miejsca pracy i przynoszące (w sposób pośredni) większe dochody gminie
- ◆ wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego dla celów rekreacji i wypoczynku mieszkańców gminy i ponadto środowiska kulturowego dla celów turystyki (cel gospodarczy).

8.1. Obszary zabudowane, tereny wymagające przekształceń lub rehabilitacji.

Atrakcyjność krajobrazu naturalnego i kulturowego gminy Kraszewice stanowi o podstawach jej rozwoju. Dbłość o ład przestrzenny, jedno z naczelných zadań samorządu terytorialnego, leży w interesie mieszkańców, zapewniając im wysoką jakość życia w odniesieniu do warunków przestrzennych, jak i również w interesie gminy jako wspólnoty i miejsca, zapewniając jej atrakcyjność dla gości z zewnątrz.

Na przestrzeń zurbanizowaną miejscowości gminy składają się mniej lub bardziej uporządkowane zespoły zabudowy, powstałe w różnych okresach historycznego rozwoju. Stosunkowo dużo zabudowy historycznej przetrwało do czasów obecnych. Zarówno ta historyczna jak i współczesna zabudowa mieszkaniowa, wymaga przekształceń dla dostosowania ich do obecnych standardów jakości przestrzeni właściwej dla krajów unii europejskiej. W polityce przestrzennej rozwoju zespołów zabudowy należy dążyć do przywracania tradycyjnych wątków jego kształtowania, tworzących spójny i atrakcyjny obraz.

Dla zapewnienia atrakcyjnego krajobrazu wsi, ewentualnych przekształceń i rehabilitacji obszarów zabudowanych niezbędne jest prowadzenia działań polegającej w szczególności na:

1. utrzymaniu charakterystycznych układów przestrzennych wsi,

2. lokalizacji nowej zabudowy, na zasadach utrzymania skali i charakteru zabudowy istniejącej (wysokość, skala budynków i założeń urbanistycznych, szerokość traktów, powierzchnia zabudowy itp.)
3. lokalizacja większych zespołów zabudowy na zasadach kompozycji stosowanej przy lokalizacji folwarków,
4. kształtowanie zabudowy wiejskiej na zasadzie tworzenia zagród stanowiących charakterystyczne dla wsi zespoły gniazdowej zabudowy (zwartej i tworzącej podwórza), umożliwienie lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jako funkcji wyodrębnionej i samodzielnej lecz tworzącej w miarę zwarte pierzeje lub zespoły tworzące gniazda (jak zagrody),
5. wytwarzanie reprezentacyjnych, wspólnych przestrzeni publicznych poprzez atrakcyjne urządzenie posadzek, placów, ulic i małej architektury, modernizację, renowację i rehabilitację zabudowy istniejącej.
6. kształtowaniu atrakcyjnej zabudowy usługowej, (Kraszewice, Kuźnica Grabowska)
7. kształtowanie parków, skwerów, bulwarów (tworzących szwy urbanistyczne – strukturyzujących przestrzeń wsi wraz z atrakcyjnym ich urządzeniem – posadzki, mała architektura, oświetlenie itd.), w szczególności w centrum Kraszewic.

Teren gminy Kraszewice nie jest obszarem mocno zurbanizowanym. Zasoby mieszkaniowe gminy to około 900 obiektów mieszkalnych, najczęściej w postaci zabudowy przy gospodarstwie rolnym. Najbardziej charakterystycznym układem rozwojowym wsi jest ulicówka, często z zabudową tylko po jednej stronie drogi (Podrenta, Jajaki, Folusz, Piaski). Oprócz kilku dużych zakładów produkcyjnych nie ma też wykształconych terenów przemysłowych.

Gmina Kraszewice jest zagospodarowana w bardzo zróżnicowanych i różnorodnych formach przejawiających się lokalnie różnymi parametrami zagospodarowania.

Obecne standardy wykorzystania przestrzeni wskazywałyby na konieczność ograniczenia inwestycji o charakterze intensywnym na rzecz tych o charakterze ekstensywnym, w związku z ogólną sytuacją społeczno-gospodarczą i interesem publicznym (ekonomicznym) Gminy.

Na terenach historycznej zabudowy należy poprawić standardy funkcjonalne poprzez realizację programu renowacji i modernizacji zabudowy i zagospodarowania terenu (w tym wprowadzenie funkcji usługowych w partery budynków, wymianę i modernizację infrastruktury technicznej, zapewnienie miejsc postojowych dla samochodów, raz poprawę wizerunku estetycznego zabudowy).

Na terenach wiejskich niezbędna jest natomiast rozbudowa infrastruktury technicznej i systemu komunikacji, oraz poprawa wizerunku estetycznego zabudowy.

Dla nowych terenów rozwojowych należy bezwzględnie zapewnić pełną obsługę w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, zapewnić ład przestrzenny i harmonijny i atrakcyjny ich krajobraz. Wiele z terenów rozwojowych będzie obsługiwana w zakresie usług z terenów obecnie zagospodarowanych, ale w dalszej przyszłości należy zmierzać do realizacji funkcji usługowych zaspakajających „wyższe” potrzeby w ich ramach.

Wśród terenów wymagających rehabilitacji można wskazać teren parku dworskiego w Kuźnicy Grabowskiej oraz centrum wsi Kraszewice w którym pojawiły się pawilony handlowe i inne zabudowania o architekturze nie pasującej do krajobrazu wiejskiego. Podjęte działania

powinny zmierzać do takiej modernizacji istniejących obiektów aby mogły one harmonijnie się wkomponowywać w istniejące zabudowania wsi.

Szczególnie istotne są standardy zamieszkiwania i zagospodarowania, które można przełożyć na parametry działek i parametry zabudowy.

Działki budowlane powinny mieć powierzchnie o następujących wielkościach:

- a/ poza obszarami wyznaczonymi na rysunku studium w obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej - nie mniej niż 1 ha (tylko jako zabudowa siedliskowa),
- b/ we wsiach na terenach wyznaczonych pod zabudowę wielofunkcyjną – min. 1300 m²,
- c/ na terenach działalności gospodarczej min. 1500 m²,
- d/ dla zabudowy mieszkaniowej o podwyższonych standardach (rezydencjonalnej) przewiduje się działki o wielkości powyżej 2500 m².

Obiekty mieszkalne i usługowe na terenach wiejskich winny posiadać dachy strome, o symetrycznych połaciach dachowych i ich nachyleniu pod kątem 40 - 45 stopni.

Formy budynków i ich wysokości należy harmonijnie wkomponować w krajobraz oraz otoczenie.

Zabudowę wielorodzinną lokalizować na wydzielonych działkach, w układach przestrzennych, tworzących kwartały urbanistyczne.

Na działkach budowlanych - niezależnie od przeznaczenia działki - zachować należy 50% powierzchni biologicznie czynnej w zabudowie ekstensywnej, 30 % w zabudowie intensywnej. Maksymalna wysokość budynków nie powinna przekraczać dwóch kondygnacji nadziemnych (w tym poddasze użytkowe), z wyjątkiem usług, które mogą być wyższe o jedną kondygnację.

9. Zgodność planów miejscowych z ustaleniami Studium.

Przy sporządzaniu planów miejscowych niezbędne jest wykorzystanie całości dokumentacji Studium, a w szczególności jego ustaleń.

Zapewnienie spójności rozwiązań i ustaleń planów z polityką przestrzenną określoną w Studium oznacza zgodność z przyjętymi:

1. celami rozwoju,
2. zasadami rozwoju przestrzennego i kształtowania struktury przestrzennej gminy,
3. kierunkami zagospodarowania przestrzennego określonymi dla poszczególnych kategorii terenów w:
  - systemie zabudowy,
  - systemie środowiska przyrodniczego,
  - systemie komunikacyjnym,
  - systemie infrastruktury technicznej,
4. wyznaczonym w Studium zasięgiem terenów przewidzianych do zainwestowania za wyjątkiem: lokalizacji inwestycji związanych z przedsięwzięciami służącymi tworzeniu nowych miejsc pracy, lokalizowanych w terenach przylegających do terenów wskazanych w Studium do zainwestowania, posiadających dostęp do dróg publicznych,
5. celami i zasadami ustalonej polityki przestrzennej,
6. lokalizacją ważniejszych inwestycji publicznych, przebiegiem tras komunikacji i sieci infrastruktury technicznej.

Badanie spójności planu miejscowego ze Studium podejmowane będzie na dwóch etapach procedury planistycznej:

- jako wstępna analiza poprzedzająca podjęcie uchwały o przystąpieniu do planu, przedstawiana Radzie Gminy wraz z wnioskiem o sporządzenie planu,
- na etapie oceny rozwiązań zawartych w projekcie planu miejscowego, dokonywanej przez Wójta Gminy.

EKO-PROJEKT ul. Mołdawska 58, 61-614 Poznań
NIP 972-000-62-31 Regon 634249450
m.dudzinski@poczta.onet.pl tel. 0607 314 219 fax. 061 822 71 22
planowanie przestrzenne - ochrona środowiska

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Kraszewice, 2009 r., 2014 r.

<i>1. Podstawa prawna, cel i zakres opracowania zmiany studium</i>	97
<i>2. Procedura formalno prawna zmiany studium</i>	98
<i>3. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego</i>	101
<i>4. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu</i>	102
<i>5. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony</i>	103
<i>6. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego</i>	103
<i>7. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej</i>	106
<i>8. Stan prawny gruntów</i>	106
<i>9. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych ..</i>	107
<i>10. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych</i>	107
<i>11. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych.....</i>	107
<i>12. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych</i>	107
<i>13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami</i>	108
<i>14. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych</i>	108
<i>15. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej</i>	108
<i>16. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów. Tereny objęte zmianą studium</i>	108
<i>17. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy</i>	110
<i>18. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego na terenach objętych zmianą studium</i>	112
<i>19. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej</i>	113
<i>20. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej</i>	114

<i>21. Obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym .....</i>	<i>115</i>
<i>22. Obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym .....</i>	<i>115</i>
<i>23. Obszary dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym tereny wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m² oraz obszary przestrzeni publicznej .....</i>	<i>116</i>
<i>24. Obszary dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne .....</i>	<i>117</i>
<i>25. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej .....</i>	<i>117</i>
<i>26. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych .....</i>	<i>118</i>
<i>27. Gospodarka odpadami .....</i>	<i>118</i>
<i>28. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji .....</i>	<i>119</i>
<i>29. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych .....</i>	<i>119</i>
<i>30. Uzasadnienie i synteza ustaleń projektu studium .....</i>	<i>119</i>

1. Podstawa prawna, cel i zakres opracowania zmiany studium.

Zmiana studium z 2009 r.

Obecnie opracowywana zmiana studium jest sporządzana na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm.). Nowo wprowadzone zmiany oznaczono kursywą.

Prace nad zmianą studium zostały rozpoczęte po podjęciu przez Radę Gminy w Kraszewicach Uchwały Nr XV/62/2008 z dnia 25 stycznia 2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kraszewice w zakresie przeznaczenia terenów pod pozyskiwanie kruszyw pospolitych. Zadaniem zmiany studium jest wyznaczenie terenów przeznaczonych pod powierzchniową eksploatację kruszywa w rejonie miejscowości Nieszkodna.

Zmiany jakie wprowadzono do studium dotyczą wskazania nowych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kraszewice zgodnie art. 10 ust.2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przy równoczesnym uwzględnieniu istniejących uwarunkowań określonych m.in. w art. 10 ust. 1.

Zmiana studium z 2014 r.

Rada Gminy Kraszewice podjęła Uchwałę nr XXIX/148/2013 z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kraszewice. Zmianą obejmuje się dziewięć obszarów, zlokalizowanych w rejonie wsi Kraszewice, Renta, Jelenie, Jaźwiny i Raclawice, na których wyznacza się:

- 1) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN),
- 2) tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MN/U),
- 3) teren urządzeń zaopatrzenia w wodę (WZ),
- 4) tereny infrastruktury technicznej – elektroenergetyka - elektrownie fotowoltaiczne, (Ef)

Nowo wprowadzone zmiany w tekście oznaczono kursywą.

Elaborat opracowania zmiany studium składa się z następujących części:

- 1) *Uchwały Rady Gminy w Kraszewicach w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kraszewice,*
- 2) *załącznika nr 1 do Uchwały:*
Rysunek Studium pt. "Kraszewice. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego", opracowany w skali 1:10000,
- 3) *załącznika nr 2 do Uchwały:*
Część tekstowa - "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kraszewice",
- 4) *załącznika nr 3 do Uchwały: rozstrzygnięcia o sposobie rozpatrzenia uwag dotyczących projektu zmiany studium zgłoszonych w trakcie wyłożenia do publicznego wglądu.*

2. Procedura formalno prawna zmiany studium.

Zmiana studium z 2009 r.

Prace nad przygotowaniem zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kraszewice przebiegały w następujących terminach:

1. *Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Karszewicach nr XV/62/2008 z dnia 25 stycznia 2008 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Karszewice w zakresie przeznaczenia terenów pod pozyskiwanie kruszyw pospolitych.*
2. *Zawiadomienie w miejscowej prasie oraz przez obwieszczenie, a także w sposób zwyczajowo przyjęty o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium.*
3. *Powiadomienie zainteresowanych instytucji i organów właściwych do uzgadniania i opiniowania projektu studium o przystąpieniu do opracowania Studium, pismo nr UAN-7320/1/08 z dnia 24 września 2008 r. wraz z rozdzielnikiem.*
4. *Zaopiniowanie projektu zmiany studium przez Komisję Architektoniczno – Urbanistyczną w dniu 24.11.2008 r.*

5. Uzgodnienie projektu zmiany studium z Zarządem Województwa w zakresie jego zgodności z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa – pismo nr pismo nr DI IV 155/7323/71/2009 z dnia 27.02.2009
6. Uzgodnienie projektu zmiany studium z Wojewodą Wielkopolskim w zakresie jego zgodności z ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – pismo nr WI.Ka-17041-8/09 z dnia 29 stycznia.
7. Zaopiniowanie projektu zmiany studium przez właściwe organy i instytucje – pismo nr UAN-7320/9/09 z dnia 16.03.2009 r.
8. Ogłoszenie o wyłożeniu projektu zmiany studium do publicznego wglądu w dniu 14.04.2009
9. Wyłożenie projektu zmiany studium do publicznego wglądu w okresie od 28.04.2009 do 28.05.2009 wraz z dyskusją publiczną na temat rozwiązań przyjętych w projekcie studium w dniu 30.04.2009 oraz składaniem uwag w terminie do dnia 29.06.2009 r.
13. Uchwalenie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przez Radę Gminy w Kraszewicach na sesji w dniu 30.06.2009 r.

Zmiana studium z 2014 r.

Prace nad przygotowaniem zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kraszewice przebiegały w następujących terminach:

1. Podjęcie Uchwały nr XXIX/148/2013 Rady Gminy Kraszewice z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kraszewice.
2. Zawiadomienie w miejscowej prasie, stronie internetowej oraz przez obwieszczenie o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium.
3. Powiadomienie instytucji i organów właściwych do uzgadniania i opiniowania projektu studium o przystąpieniu do opracowania zmiany studium, pismo znak: B.6720.1.2014 z dnia 22 stycznia 2014r. wraz z rozdzielnikiem.
4. Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
5. Zaopiniowanie projektu zmiany studium przez Gminną Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną w dniu 4 kwietnia 2014 r.

6. *Uzgodnienie projektu zmiany studium z Zarządem Województwa w zakresie jego zgodności z ustaleniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa - postanowienie nr 380/14 z dnia 19 maja 2014r.*
7. *Uzgodnienie projektu zmiany studium z Wojewodą w zakresie jego zgodności z ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – pismo nr IR-III.742.82.2.2014.2 z dnia 7 maja 2014.*
8. *Uzgodnienie projektu zmiany studium z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska, w części dotyczącej Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Rzeki Proсны”, w zakresie ustaleń mogących mieć negatywny wpływ na ochroną przyrody obszaru chronionego krajobrazu – pismo nr WPN-II.610.85.2014.PS z dnia 7 maja 2014 r.*
9. *Zaopiniowanie projektu zmiany studium przez właściwe organy i instytucje – pismo nr B.6720.1.2014 z dnia 24.04.2014r.*
10. *Ogłoszenie o wyłożeniu projektu zmiany studium do publicznego wglądu.*
11. *Wyłożenie projektu zmiany studium do publicznego wglądu w okresie od 15.07.2014r. Do 5.08.2014r. wraz z dyskusją publiczną na temat rozwiązań przyjętych w projekcie studium w dniu 18.07.2014 oraz składaniem uwag do projektu studium do dnia 26.08.2014 r.*
12. *Uchwalenie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przez Radę Gminy Kraszewice na sesji w dniu .....*

3. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.

Zmiana studium z 2009 r.

Obszar objęty zmianą studium jest położony w zachodniej części gminy, we wsi Jażwiny w obrębie geodezyjnym Nieszkodna. Obecnie na obszarze tym występują tereny rolnicze, z niskimi glebami przydatności rolniczej (głównie V i VI klasa), oraz niewielkie kompleksy leśne, złożone głównie z sosny. Stan dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenu przedstawiono na rysunku studium.

Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego został przedstawiony we wcześniejszych rozdziałach części tekstowej oraz rysunkowej studium.

Tereny na których przewiduje się realizację zwirowni stanowią własność prywatną.

Na przedmiotowym obszarze występują obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych, wynikających przede wszystkim z następujących aktów prawnych:

a) Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych :

- niewielkie kompleksy leśne,

b) Ustawy o ochronie przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina rzeki Proсны”,

c) Ustawy Prawo wodne :

- zlewnia chroniona wód powierzchniowych rzeki Proсны.

W ramach terenu objętego zmianą studium nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych. Występują tutaj natomiast udokumentowane zasoby złóż kopalin pospolitych, oraz w okolicy (poza terenem zmiany studium) zasoby wód podziemnych - Główny Zbiornik Wód Podziemnych GZWP nr 311 - „Zbiornik Rzeki Proсны”, zaliczony do Obszarów Wysokiej Ochrony (OWO).

4. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu.

Zmiana studium z 2014 r.

Zmianą studium obejmuje się następujące obszary:

1) w Jeleniach: działki nr 436, 437, 438 i 439 wraz z fragmentami rowu melioracyjnego oraz niewielkiego cieką wodnego – Strugi Kraszewickiej. Wymienione działki tworzą jeden zwarty obszar o powierzchni ok. 4,7 ha, który obecnie wykorzystywany jest pod uprawy rolnicze. Znajdujące się w jego granicach grunty orne i łąki zaliczone są do słabszych klas bonitacyjnych (V i VI klasa). Działka nr 436 bezpośrednio graniczy z drogą gminną. Obszar ten jest otoczony terenami rolniczymi o charakterze otwartym. Od strony południowej i wschodniej sąsiaduje z pojedynczymi budynkami wzniesionymi wzdłuż drogi gminnej. Najbliższy teren objęty ochroną akustyczną, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112), to położony kilka metrów w kierunku południowym teren zabudowy zagrodowej.

2) w Jaźwinach: działki nr 79/1, 79/2 i 79/3. Działki te tworzą jeden zwarty obszar o powierzchni ok. 4,5 ha, który obecnie wykorzystywany jest pod uprawy rolnicze. Znajdujące się w jego granicach grunty orne i pastwiska zaliczone są do gorszych klas bonitacyjnych (V i VI klasa). Od strony zachodniej obszar ten graniczy z drogą polną. Ponadto otoczony jest terenami rolniczymi oraz znajduje się w sąsiedztwie lasu. W jego granicach nie występują żadne cieką i zbiorniki wodne. Najbliższy teren objęty ochroną akustyczną to położony ok. 125 m w kierunku południowym teren zabudowy zagrodowej.

3) w Kraszewicach: pięć odrębnych obszarów, obejmujących działki nr 804/3, 804/5, 804/6, 804/7, 804/8, 804/9, 804/10, 804/11, 804/12 i 804/13, oraz tereny zlokalizowane wzdłuż ul. Leśnej. Obszary te stanowią usytuowane wzdłuż drogi pasy terenów, dzięki czemu mają zapewniony do niej bezpośredni dostęp. Obecnie użytkowane są rolniczo. Od strony południowej otoczone są terenami rolniczymi, a od północy sąsiadują z kompleksem leśnym. Miejscami obszary te bezpośrednio graniczą z terenami objętymi ochroną akustyczną – terenami zabudowy zagrodowej.

4) w Rencie: działka nr 56/1. Obszar ten zajmuje powierzchnię ok. 0,2 ha i zlokalizowany jest ok. 0,5 km w kierunku południowym od miejscowości Renta. W jego najbliższym sąsiedztwie nie znajdują się żadne zabudowania, jest on zlokalizowany na styku terenów rolniczych i lasu. Obszar ma zapewniony bezpośredni dostęp do drogi oraz zewidencjonowany jest jako las (LsVI) - większość jego powierzchni porośnięta jest obecnie drzewami. W jego granicach nie znajdują się żadne powierzchniowe cieki i zbiorniki wodne.

5) w Raclawicach: obszar zlokalizowany wzdłuż drogi powiatowej KDP441, kilka metrów od zachodniej granicy gminy. Jego powierzchnia wynosi ok. 1 ha. Obszar ten obecnie użytkowany jest pod uprawy rolnicze. Bezpośrednio graniczy z terenem objętym ochroną akustyczną – terenem zabudowy zagrodowej.

5. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.

Zmiana studium z 2014 r.

Na obszarach objętych zmianą studium ład przestrzenny jest dobrze zachowany; nie określa się wymogów jego ochrony.

6. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

Zmiana studium z 2014 r.

Stan powietrza

W „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2012” (WIOŚ, Poznań) przedstawione wyniki oceny zostały odniesione do układu stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin. Według podziału strefę stanowi: aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy, miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy, pozostały obszar województwa.

Wyniki oceny jakości powietrza za rok 2012 przedstawiono z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla stref: aglomeracja poznańska, miasto Kalisz, strefa wielkopolska oraz z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla strefy wielkopolskiej.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914) powiat ostrzeszowski należy do strefy wielkopolskiej (kod strefy: PL3003).

Wynikiem oceny jakości powietrza za rok 2012 dla poszczególnych substancji jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,
- klasy B - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- klasy C - jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe,
- klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
- klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Według danych z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu strefa wielkopolska dla rocznej oceny jakości powietrza za rok 2012, dla kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia, została zaklasyfikowana: do klasy A pod względem stężenia w powietrzu: dwutlenku azotu (NO_2), dwutlenku siarki (SO_2), tlenku węgla (CO), benzenu (C_6H_6), pyłu ($\text{PM}_{2,5}$), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) oraz ołowiu (Pb) oraz do klasy C pod względem stężenia w powietrzu: pyłu PM_{10} i benzo(a)pirenu (BaP). Jeżeli chodzi o kryteria określone w celu ochrony roślin to strefa wielkopolska dla rocznej oceny jakości powietrza za rok 2012 pod względem stężenia w powietrzu tlenków azotu (NO_x) i dwutlenku siarki (SO_2) została zaklasyfikowana do klasy A. Strefa wielkopolska dla rocznej oceny

jakości powietrza za 2012 r. pod względem stężenia w powietrzu ozonu (O₃) została zaklasyfikowana do klasy C i klasy D2 dla kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia oraz do klasy C dla kryteriów określonych w celu ochrony roślin.

Brak jest szczegółowych danych dotyczących poziomu stężenia zanieczyszczeń w powietrzu w rejonie obszarów objętych zmianą studium z 2014 r. Można sądzić jednak, że poziomy stężenie zanieczyszczeń powietrza nie przekraczają obowiązujących norm, gdyż są to tereny zlokalizowane z dala od głównych szlaków komunikacyjnych, większych ośrodków miejskich oraz terenów przemysłowych. W rejonach zabudowy wsi, do niewielkich problemów związanych z czystością powietrza można zaliczyć tzw. niską emisję zanieczyszczeń powietrza, wynikającą ze stosowania w okolicznych budynkach mało ekologicznych paliw i przestarzałych systemów grzewczych. Umiarkowanie nasilony problem stanowi również emisja spalin z pojazdów silnikowych poruszających się na drogach (głównie powiatowych). Dość dobre przewietrzanie terenów oraz sąsiedztwo lasów wpływają korzystnie na czystość powietrza. Można stwierdzić, że w rejonie omawianych obszarów objętych zmianą studium panują dobre warunki związane ze stanem czystości powietrza.

Stan wód powierzchniowych

W najbliższym rejonie obszarów objętych zmianą studium z 2014 r. brak jest punktów pomiarowo-kontrolnych, w których przeprowadzane były badania stanu wód powierzchniowych.

Stan wód podziemnych

Według informacji z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu wody podziemne badane w roku 2012 w najbliższym punkcie pomiarowym – w punkcie w rejonie miejscowości Rybin (gmina Kobyła Góra) (numer jednolitej części wód podziemnych: 74, nr Monbada: 563) dla klasy jakości w punkcie (surowa) zaliczono do IV klasy oraz dla klasy jakości w punkcie (końcowa) zaliczono do III klasy. Wyniki takie otrzymano zarówno dla opróbowania wiosną, jak i jesienią.

Klimat akustyczny

Obszary objęte opracowaniem cechują się zróżnicowanym stanem jakości klimatu akustycznego. Na oddziaływanie hałasu najbardziej narażone są tereny położone w Raclawicach przy drodze relacji Grabów nad Prosną – Kraszewice, z racji ruchu samochodowego. Teren zmiany studium w Jazwinach może być okresowo narażony na zwiększony hałas w związku z prowadzonym wydobyciem kruszywa w sąsiedztwie (praca maszyn i ruch samochodów ciężarowych). Na pozostałych terenach, z racji ich usytuowania z dala od obszarów zabudowanych nie odnotowują się żadnych uciążliwości związanych z nadmiernym hałasem.

Pozostałe informacje zostały przedstawiony we wcześniejszych rozdziałach części tekstowej oraz rysunkowej studium.

7. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Zmiana studium z 2014 r.

Na obszarach objętych zmianą studium obiekty zabytkowe, oraz dobra kultury współczesnej nie występują.

8. Stan prawny gruntów.

Zmiana studium z 2014 r.

Działka oznaczona nr ewid. 56/1 w Rencie stanowi własność gminy, natomiast pozostałe obszary objęte zmianą studium to własność prywatna.

9. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

Zmiana studium z 2014 r.

Obszar całej gminy, w tym tereny objęte zmianą studium są położone w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Dolina rzeki Proсны”.

10. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

Zmiana studium z 2014 r.

Nie dotyczy.

11. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych.

Zmiana studium z 2014 r.

Obszar zmiany studium w Raclawicach zlokalizowany jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 311 „Zbiornik Rzeki Proсны”. Pozostałe obszary objęte zmianą studium usytuowane są poza granicami GZWP.

12. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

Zmiana studium z 2014 r.

Nie dotyczy.

13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.

Zmiana studium z 2014 r.

Terren zmiany studium w Raclawicach przylega bezpośrednio do drogi powiatowej relacji Grabów nad Prosną – Kraszewice. Pozostałe obszary podlegające zmianie mają zapewniony dostęp do istniejących dróg gminnych i wewnętrznych.

Rozpatrywane tereny nie są wyposażone w sieci uzbrojenia technicznego.

14. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Zmiana studium z 2014 r.

Nie dotyczy.

15. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

Zmiana studium z 2014 r.

Nie dotyczy.

16. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów. Tereny objęte zmianą studium.

Zmiana studium z 2009 r.

Na rysunku studium przedstawiono kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów objętych zmianą studium. Nowo wprowadzoną zmianą dotyczącą kierunków zagospodarowania przestrzennego są obszary i tereny górnicze – oznaczone na rysunku studium symbolem PG, obejmujące swym zasięgiem obszary w rejonie

miejsowości Jażwiny. Teren ten znajduje się na północ od drogi gminnej relacji Podgrabów – Nieszkodna – Smolarnia.

Zmiana studium z 2014 r.

Kierunki zmian w przeznaczeniu terenów przedstawiono w tabeli:

Lp.	Obszar objęty zmianą studium	Użytkowanie terenu wg studium	Dotychczasowy kierunek rozwoju w studium	Nowy kierunek rozwoju w studium
1.	Jelenie - działki nr 436, 437, 438 i 439 wraz z fragmentami rowu melioracyjnego oraz niewielkiego cieków wodnego	<ul style="list-style-type: none"> • Teren upraw polowych • Teren łąk i pastwisk 	• Teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MU) (fragment obszaru)	<ul style="list-style-type: none"> • Teren infrastruktury technicznej - elektroenergetyka – elektrownie fotowoltaiczne (Ef) • Teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MN/U) (zachowuje się w dotychczasowych granicach)
2.	Jażwiny - działki nr 79/1, 79/2 i 79/3	<ul style="list-style-type: none"> • Teren upraw polowych • Teren łąk i pastwisk 	• Grunty przeznaczone do zalesienia	• Teren infrastruktury technicznej – elektroenergetyka - elektrownie fotowoltaiczne (Ef)
3.	Kraszewice – pięć obszarów (kolejno od strony zachodniej do strony wschodniej)	• Teren upraw polowych	• Grunty przeznaczone do zalesienia (fragment obszaru)	• Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN)
4.		• Teren upraw polowych	• Grunty przeznaczone do zalesienia	• Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN)
5.		<ul style="list-style-type: none"> • Teren upraw polowych • Tereny zabudowy mieszkaniowej 	• Grunty przeznaczone do zalesienia (fragment obszaru)	• Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN)
6.		<ul style="list-style-type: none"> • Teren upraw polowych • Tereny zabudowy mieszkaniowej 	-	• Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN)
7.		• Teren upraw polowych	-	• Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN)
8.	Renta – działka nr 56/1	• Las	-	• Teren urządzeń zaopatrzenia w wodę (WZ)

9.	Raławice - obszar zlokalizowany wzdłuż drogi powiatowej KDP441	<ul style="list-style-type: none"> • Teren upraw polowych • Teren łąk i pastwisk 	<ul style="list-style-type: none"> • Grunty przeznaczone do zalesienia 	<ul style="list-style-type: none"> • Teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MU)
----	--	--	---	--

17. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy.

Zmiana studium z 2009 r.

W studium zezwala się na eksploatację złoża kruszywa naturalnego, przy zachowaniu warunków koncesji, przepisów odrębnych oraz Polskich Norm, a także następujących warunków:

- a) zdejmowany sukcesywnie nakład należy gromadzić na tymczasowych zwałowiskach,
- b) podczas eksploatacji i rekultywacji w odniesieniu do przemieszczanych mas ziemnych będzie prowadzona gospodarka bezodpadowa; nakład w całości zostanie wykorzystany do rekultywacji terenu poeksploatacyjnego,
- c) po zakończeniu eksploatacji złoża:
  - należy prowadzić sukcesywną rekultywację obejmującą właściwe kształtowanie rzeźby terenu, z zaleceniem przeznaczenia terenu na cele leśne lub wodne,
  - dopuszcza się wykorzystanie do celów rekultywacji, mas ziemnych przywożonych spoza obszaru eksploatacji, pod warunkiem ich przydatności i spełnienia przepisów odrębnych oraz Polskich Norm,
- d) sukcesywnie należy zagospodarowywać teren objęty eksploatacją,
- e) należy zachować prawidłowe funkcjonowanie systemu melioracji dla obszarów wokół terenu górniczego,
- f) ustala się zakaz urządzania w wyrobiskach poeksploatacyjnych składowisk odpadów stałych i płynnych;
- g) przy prowadzeniu eksploatacji kruszywa naturalnego należy zachować odpowiednią odległość od terenów objętych ochroną akustyczną, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku; na sąsiednich

terenach zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Zmiana studium z 2014 r.

Poniżej przedstawiono zalecane parametry i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu, które szczegółowo zostaną określone na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN), i teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z zabudową usługową (MN/U):

- Budynki winny posiadać dachy strome, o nachyleniu pod kątem 20 - 45 stopni.
- Maksymalna wysokość budynków mieszkalnych i usługowych do II kondygnacji nadziemnych, w tym poddasze użytkowe, nie więcej niż 10,0 m w kalenicy dachu.
- Wysokość wolnostojących budynków garażowych – I kondygnacja, maksymalnie 5,0 m w kalenicy dachu.
- Maksymalną powierzchnię zabudowy do 40 % powierzchni działki.
- Minimalną powierzchnię biologicznie czynną - 30 % powierzchni działki.
- Minimalna powierzchnia działki budowlanej 800 m².
- Min. 1 stanowisko parkingowe na działkę budowlaną.

Dla terenów infrastruktury technicznej – elektroenergetyka - elektrownie fotowoltaiczne (Ef) obowiązują następujące ustalenia:

- powierzchnia zabudowy systemami fotowoltaicznymi (elektrowniami fotowoltaicznymi), rozumiana zgodnie z rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, czyli jako powierzchnia terenu zajęta przez obiekty budowlane oraz pozostałą powierzchnię przeznaczoną do przekształcenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia, może wynosić równo lub mniej niż 100% powierzchni działki budowlanej, z zastrzeżeniem konieczności zachowania przebiegu doliny Strugi Kraszewickiej (dotyczy terenu w Jeleniach),

- w przypadku realizacji stacji transformatorowych lub innych obiektów lub urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne mogące potencjalnie negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzi należy zachować odpowiednie odległości, zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
- wyznacza się strefę ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu tożsamą z granicą terenów Ef.

18. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego na terenach objętych zmianą studium.

Zmiana studium z 2009 r.

Teren objęty zmianą studium jest położony w obszarze zlewni chronionej rzeki Proсны. Prowadzona działalność wydobywcza na tym terenie musi uwzględniać zachowanie wszelkich przepisów i norm w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, w tym także przez maksymalne ograniczenie zrzutów zanieczyszczeń (w szczególności substancji toksycznych, oraz innych substancji ropopochodnych związanych z pracą pojazdów i urządzeń wydobywczych).

W sąsiedztwie terenu przeznaczonego pod żwirownię nie występują zbiorniki wód powierzchniowe, oraz brak jest ujęć wód podziemnych. Eksploatacja kopalin nie może wpływać ujemnie na jakość wód podziemnych.

Zmiana studium z 2014 r.

Przy sporządzaniu planów miejscowych wyznaczone w studium tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN) i tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (MN/U) należy objąć ochroną akustyczną, zgodnie ze stosownym rozporządzeniem w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Ponadto dopuszcza się prowadzenie wyłącznie usług nieuciążliwych, czyli takich, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko nie jest obligatoryjne, oraz których

oddziaływanie nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska określonych przepisami odrębnymi, poza terenem do którego inwestor posiada tytuł prawny.

W odniesieniu do wyznaczonych terenów infrastruktury technicznej – elektroenergetyka - elektrownie fotowoltaiczne (Ef) obowiązują następujące ustalenia:

- panele fotowoltaiczne powinny być pokryte odpowiednią powłoką antyrefleksową zabezpieczającą przed oślepieniem ptaków,*
- ze względu na bezosobową obsługę elektrowni fotowoltaicznych nie ma potrzeby ustalania dla nich zasad dotyczących uzbrojenia terenu w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków; wody opadowe i roztopowe mogą być odprowadzane bezpośrednio do gruntu, bez naruszania chronionego prawem interesu publicznego oraz osób trzecich.*

W celu zachowania spójności sieci korytarzy ekologicznych zakazuje się ingerencji w przebieg doliny Strugi Kraszewickiej na obszarze w Jeleniach oraz cieku wodnego na obszarze w Raclawicach.

19. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Zmiana studium z 2009 r.

Na obszarze objętym zmianą studium nie stwierdzono występowania obiektów zabytkowych podlegających ochronie prawnej.

Zmiana studium z 2014 r.

W przypadku odnalezienia, podczas prowadzenia prac ziemnych, obiektów archeologicznych należy niezwłocznie powiadomić właściwe organy służby ochrony zabytków.

20. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Zmiana studium z 2014 r.

- *Zaopatrzenie w wodę.*

Zaopatrzenie w wodę terenów mieszkaniowych i usługowych następować będzie z istniejącej i projektowanej sieci wodociągowej.

- *Odprowadzanie ścieków.*

W zakresie odprowadzenia ścieków komunalnych, wyznaczone w studium tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej docelowo należy podłączyć do sieci kanalizacyjnej, z odprowadzaniem ścieków do oczyszczalni. W sytuacji kiedy z przyczyn ekonomicznych nie będzie możliwe doprowadzenie sieci kanalizacyjnej, zezwala się na odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych, które muszą być systematycznie wywożone przez koncesjonowanych przewoźników do miejsc wskazanych przez służby gminne. Z chwilą realizacji kanalizacji na przedmiotowym terenie zbiorniki bezodpływowe przewidzieć do likwidacji.

W zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych należy ustalić ich docelowe odprowadzanie do sieci kanalizacji deszczowej, na warunkach określonych przez właściciela sieci, oraz w oparciu o przepisy odrębne. Tymczasowo wody te należy zagospodarować we własnym zakresie bez naruszania interesu osób trzecich, z dopuszczeniem odprowadzania wód z terenów dróg i placów, dachów oraz innych terenów utwardzonych do odbiorników wód deszczowych.

- *Zaopatrzenie w ciepło*

W związku z realizacją nowej zabudowy, w celu ochrony powietrza atmosferycznego ustala się stosowanie w lokalnych źródłach wytwarzania energii w celach grzewczych paliw charakteryzujących się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi, takich jak: paliwa gazowe lub płynne i stałe oraz wykorzystaniem energii elektrycznej i odnawialnych źródeł energii.

Nakazuje się stosowanie urządzeń grzewczych charakteryzujących się wysokim stopniem sprawności, i niskim stopniem emisji zanieczyszczeń.

21. Obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Zmiana studium z 2014 r.

Inwestycją celu publicznego będzie realizacja ujęcia wody w Rencie. Będzie to nowe ujęcie, które zostanie podłączone poprzez rurociąg tłoczny do stacji uzdatniania wody w Kraszewicach.

22. Obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

Zmiana studium z 2009 r. i 2014 r.

Sejmik Województwa Wielkopolskiego w dniu 26 listopada 2001 r. uchwalił Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Plan jest jednym z dwóch dokumentów, do uchwalenia których ustawy te obligują samorząd województwa. Drugim dokumentem jest „Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego” uchwalona w lipcu 2000 r. Zadaniem planu zagospodarowania przestrzennego województwa jest koordynowanie planowania na szczeblu krajowym i miejscowym – lokalnym. Plan ten nie ma rangi prawa miejscowego, jest jednak wiążący, ponieważ:

- 1) jego ustalenia muszą być uwzględnione w uchwalanych przez organy samorządu terytorialnego studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, z którymi z kolei musi być spójny każdy opracowywany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,*

2) w planie zapisane zostają wszystkie zadania rządowe i samorządu województwa służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych ze wskazaniem obszarów, na których przewiduje się realizację tych zadań.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się zadania rządowe służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych wpisane do rejestru, oraz zadania samorządu województwa zawarte w programach wojewódzkich. W ramach zadań rządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych nie zostały wskazane żadne zadania na terenie gminy Kraszewice, a jedynie propozycje zadań wśród których dla obszaru objętego zmianą studium można wymienić m.in. :

w zakresie ochrony obszarów o szczególnych walorach:

- obszar chronionego krajobrazu: „Dolina rzeki Proсны”,*
- zlewnia rzeki Proсны po Kalisz, ze względu na zabezpieczenie czystości czwartorzędowych ujęć wód podziemnych,*
- czwartorzędowy zbiornik wodonośny o największej zasobności: GZWP Nr 311 Zbiornik Rzeki Proсны, objęty wysoką ochroną (OWO).*

23. Obszary dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym tereny wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m² oraz obszary przestrzeni publicznej.

Zmiana studium z 2014 r.

Dla obszarów objętych zmianą studium nie zachodzi obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych.

Tereny wymagające przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości będą każdorazowo określone na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Można przyjąć że przeprowadzanie podziałów oraz scaleń nieruchomości będzie dokonywane w sytuacji gdy istniejąca powierzchnia działki według granic własności,

jej kształt lub dostęp do drogi i infrastruktury, uniemożliwia jej wykorzystanie dla określonych celów i zadań.

Dla obszarów objętych zmianą studium nie przewiduje się rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m². Obszary przestrzeni publicznej zostaną określone na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

24. Obszary dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Zmiana studium z 2014 r.

Dla obszarów objętych zmianą studium gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w przypadku terenów przeznaczonych pod realizację elektrowni fotowoltaicznych w Jażwinach i Jeleniach. Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zaleca się ponadto dla wyznaczonych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej w Kraszewicach i Raclawicach, które umożliwią kompleksowe zagospodarowanie terenów. Ponadto opracowanie planów będzie wynikało m.in. z ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych – w odniesieniu do gruntów wymagających uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne.

25. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Zmiana studium z 2014 r.

Nie dotyczy.

26. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.

Zmiana studium z 2014 r.

Na terenach objętych zmianą studium nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w rozumieniu przepisów ustawy Prawo Wodne, oraz zagrożone osuwaniem się mas ziemnych.

27. Gospodarka odpadami.

Zmiana studium z 2009 r.

W zakresie gospodarki odpadami na terenie przeznaczonym pod eksploatację kruszywa ustala się obowiązek gromadzenia odpadów w wydzielonych miejscach, w sposób zgodny z gminnym planem gospodarki odpadami, oraz przepisami odrębnymi. Odpady te muszą być gromadzone poza obszarem eksploatacji, w wydzielonych miejscach, z odpowiednio zabezpieczonym podłożem, które będą następnie odbierane przez licencjonowanych odbiorców do dalszego zagospodarowania zgodnie z gminnym planem gospodarki odpadami i przepisami odrębnymi.

Wszelkie produkty z przeróbki kopaliny zostaną w odpowiedni sposób zagospodarowane. W wyniku przeróbki kopaliny nie będzie dochodziło do powstawania jakichkolwiek odpadów.

Zmiana studium z 2014 r.

W zakresie gospodarki odpadami na nowych terenach wyznaczonych w studium pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową ustala się obowiązek gromadzenia odpadów z posesji w wydzielonych miejscach, w sposób zgodny z wojewódzkim planem gospodarki odpadami oraz przepisami odrębnymi. Odpady należy w pierwszej kolejności poddawać odzyskowi, a jeżeli z przyczyn technologicznych jest on niemożliwy lub nie jest uzasadniony z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych, to odpady te należy unieszkodliwiać w sposób zgodny z wymaganiami ochrony środowiska oraz z wojewódzkim planem gospodarki odpadami. Masy ziemne, w szczególności wierzchnie, najbardziej żyzne warstwy gleby, przemieszczane w trakcie prowadzonych prac budowlanych, zagospodarować

w pierwszej kolejności w granicach działki, a w sytuacji kiedy nie będą mogły być w ten sposób wykorzystane, traktować jako odpad i zagospodarować zgodnie z wojewódzkim planem gospodarki odpadami.

Na terenach przeznaczonych pod realizację elektrowni fotowoltaicznych w Jażwinach i Jeleniach nie przewiduje się wytwarzania odpadów.

28. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Zmiana studium z 2014 r.

Nie dotyczy.

29. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.

Zmiana studium z 2014 r.

Nie dotyczy.

30. Uzasadnienie i synteza ustaleń projektu studium.

Zmiana studium z 2009 r.

W opracowanej zmianie studium dokonano powiększenia terenów przeznaczonych pod eksploatację kruszyw naturalnych w rejonie miejscowości Nieszkodna. W dotychczas obowiązującym studium był już wyznaczony teren o takim przeznaczeniu, jednak w związku z dużym zapotrzebowaniem na kruszywa naturalne dokonano powiększenia tego terenu. Po zakończonej eksploatacji teren musi być zrekultywowany i przeznaczony np. pod zalesienie lub zbiornik wodny.

Zmiana studium z 2014 r.

W opracowanej zmianie studium wyznaczono nowe tereny w rejonie wsi: Jelenie, Jaźwiny, Kraszewice, Renta i Raclawice, na których możliwa będzie realizacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej, elektrowni fotowoltaicznych oraz ujęcia wody, zgodnie ze zgłaszanymi w tym przedmiocie wnioskami inwestycyjnymi. W obrębach Kraszewice i Raclawice planuje się utworzenie typowej zabudowy mieszkaniowej oraz mieszkaniowej z towarzyszącymi jej usługami, charakteryzującymi się niepowodowaniem znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Z kolei w obrębach wsi Jelenie i Jaźwiny zamierza się wybudować elektrownie fotowoltaiczne, które przyczynią się do wytwarzania energii z odnawialnych źródeł energii. Planowane ujęcie wody w obrębie Renta zwiększy możliwości gminy w zakresie zaopatrywania mieszkańców w wodę.